

HET

WILLI BREDYK

EMMY BELINFANTE-BELINFANTE

HET GEITENWEITJE

„Hoé noemt u onze Opperste?” vroeg de Greef... Bladz. 101

HET GEITENWEITJE

DOOR

EMMY BELINFANTE—BELINFANTE

MET TEKENINGEN VAN HANS BORREBACH

BANDTEKENING VAN WILLI BREDIJK

VALKHOFF & Co. — AMERSFOORT

„Lotte heeft er een aan de haak gepikt!”

„Néén!”

„Ja-a-a!”

Jes liet het stuk appel vallen, dat ze net naar binnen zou werken en Mar de melk, die ze aan het inschenken was, buiten, inplaats van in het glas klokken.

Maar Ans trok verachtelijk haar aristocratisch neusje op en zei laatdunkend:

„Dat had ik jullie al eerder kunnen zeggen.”

Stans, die door het bericht alle ontsteltenis teweeeg had gebracht, snibde:

„En waarom deed je het dan niet?”

„Omdat ik niet freule Kletsenburg tot Roddelenstein ben!” Ans stak rustig het laatste hapje van haar boterham in haar mond en keek uitdagend rond.

„Wie is het?” vroeg Jes nieuwsgierig.

„Niet eens zo’n onaardig type,” zei Stans en in haar stem was verwondering over dit feit.

„Hoe hiet ie?” vroeg Miep, die totnogtoe gezwezen had.

„Weet jij het, Ans?”

„Ik weet er niets van. Ik ben ze wel drie keer tegen gekomen, maar ik heb er haar niet naar gevraagd.”

„Gek, dat ze helemaal niets gezegd heeft,” verwonderde Mar zich.

„En een knappe jongen, zeg je?” vroeg Jes. „Boft die Lotte eventjes!”

Marietje van de redactie slenterde naar binnen, gooide enige kladjes op het bureau van Ans, zei snibbig:

„D’r is haast bij.”

„We zijn aan ’t schaften, meisje, zie je dat niet?” lachte Miep. „En laat de familie op de redactie maar opwaaien met hun kouwe drukkie!”

Maar Ans, die als de chef weg was, het hoofd van de tikkamer was, beval, dat de brieven vlug getikt moesten worden.

„Gezanik!” bromde Jes. „Waarachtig altijd als je zit te eten, ze gunnen je hier ook niet veel!”

Even later ratelden echter al in razende vaart alle machines.

„Hier, kind.” Ans, die de brieven aan een nauwkeurig onderzoek had onderworpen, reikte het wat zure Marietje de brieven over.

„Als ze ons nu maar met rust laten,” pruttelde Jes en ze liet zich lui achterover zakken in haar stoel.

„Lamme regen,” zeurde Stans, die, haar hoofd gedrukt tegen de ruiten, naar buiten tuurde. „Ik moet nodig een paar boodschappen.”

„Kind, doe je regen-cape om, je bederft heus niet van 'n beetje regen!”

„'n Beetje? 't Plenst gewoon!”

„Neem 'n tax!” ried Jes.

„Daar heb je de richard weer! Neem een tax! Stapel gewoon! Ik heb geen cent meer!”

„Kun je ook geen shoppies doen,” plaagde Mar. „Wil ik je pompen?”

Maar Stans zei, dat ze in de „Bij” had zullen gaan en de boel naar huis zou laten sturen.

„Of 't dan niet betaald moet worden!” spotte Ans.

„Moeder was ingelicht,” zei Stans. „Die heeft altijd geld en ik sta eeuwig in het krijt bij haar.”

„En hoe kom je er dan uit?” informeerde Jes.

„Als onze lieveling me laat overwerken. Moeder weet het al, dan komt er altijd weer iets los. U ziet het, freule,” dit tegen Ans, die al die tijd een beetje gechoqueerd had gekeken. „Zó onsolide ben ik nog niet, 't zijn alleen maar wat burgermans manieren, dat kopen op de lat en lenen waar wat te lenen valt!”

„Hoe de kat valt, valt ie op z'n pootjes!” lachte Miep. 't Zou wel wonder zijn als er een dag voorbij ging waarop dit lieve tweetal elkaar niet in de haren zat!

„D'r is haast bij!” Als de boze geest uit het een of ander

sprookje, zo stond alweer Marietje in de deur en lei zuur en zwijgend enige brieven voor Ans neer.

„Wel, goeie hemel!” stoof Stans op. „Houdt het dan nooit op vandaag? Is de redactie van Lotje getikt? Hè, kind, kijk niet zo zuur! 't Is tòch al zo'n miezerige dag!”

De anderen mokten ook, maar Ans zei bedaard: „'t Gebeurt toch niet iedere dag, dat de redactie zo veel en juist onder koffie-tijd stuurt, zeur nou niet en tik ze vlug af.”

Weer ratelden in volle vaart de machines, want hoewel ze geen van allen van de zich wat op een afstand houdende Ans hielden, als de chef weg was, werd haar wil wet en moest er gehoorzaamd worden.

Ans Terhoeve was door protectie van den Directeur van de grote krant, die een oud vriend van haar overleden Vader was, op de tikkamer — zoals de correspondentie-afdeling van de administratie in de wandeling heette — gekomen en schoon ze nooit bevoorrecht werd, de Directeur voor haar een even gevreesd personage was als voor alle anderen, zo had de oude vriendschap met den overleden Vader toch een nimbus om Ans' hoofd geweven en was er een afstand tussen haar en de anderen, die niet geheel en al van haarzelf was uitgegaan. Misschien als het meisje onder gewone omstandigheden op de tikkamer was gekomen, zou ze mee opgenomen zijn in de aardige kameradschappelijke toon, die er heerste. Nu was en bleef er de afstand en voelde Ans zich vrijwel buitengesloten. Het maakte, dat ze kouder tegenover hen stond, dan haar bedoeling was geweest; zij ze meer dan nodig was liet voelen, dat ze de dochter van een overleden Bank-Directeur was en uit een milieu kwam, dat waarschijnlijk ver boven dat van de anderen stond.

Natuurlijk was er iemand geweest, die verteld had, dat de overleden Bank-Directeur geen sou had nagelaten en z'n familie hard moest werken om aan de kost te komen.

Waarop even natuurlijk door de meisjes werd vastgesteld, dat de „Freule” een hoop drukte had en het eigenlijk bij haar thuis een kale zooi was. Alleen Lotte van Buren was intiemer met Ans Terhoeve dan de anderen en uit gesprekken van de twee meisjes was wel eens ge-

bleken, dat ze bij elkaar aan huis kwamen. Maar nooit spraken ze daar met de anderen over en zo was het eigenlijk gekomen, dat zich twee partijen in de tikkamer hadden gevormd.

„Daar heb je d'r!” riep even later Stans, toen poedelnat Lotte van Buren binnen kwam.

„Net of er opeens iets bizonders aan haar te zien is,” mompelde binnensmonds Ans Terhoeve, die het gekonkel van de meisjes onderling nooit goed kon zetten.

„Zeg, je druipt!” riep Jes naar Lotte, die zich uit stond te schudden als een hond, die pas gewassen is.

„Ze zal gewandeld hebben en niet op de plassen hebben gelet,” veronderstelde Stans, terwijl haar wat spinige ogen gingen over Lotte's bemodderde schoenen.

„Onschuldige engel!” spotte Ans. „Zeg toch liever, dat je Lotte al drie keer met denzelfden jongen hebt gezien en bijna sterft van nieuwsgierigheid om te weten te komen wie het is en waar ze hem opgediept heeft. Misselijk gehuichel!”

„Ik wil Stansje's ontijdige dood niet op m'n geweten hebben,” lachte Lotte. „Knappe jongen, hè? die beau van mij! Jammer genoeg is hij de aanstaande van m'n nichtje! Niet netjes, hè Stansje, om daar telkens mee op stap te gaan! Hij is hier vlak in de buurt op kantoor en met goed vinden van m'n nichtje — het is heus waar, hoor! geen smoesje! — gaan we wel eens samen een boodschap doen. Als ik nu niet schoon gewassen ben, dan weet ik het niet!”

„Gunst, kind, voor mij mag je!” snibde Stans. „Als Ans de zaak niet weer zo hoog opgedreven had, zou ik er helemaal niet op terug gekomen zijn. Kan mij wat bommen, met wie *jij* in de regen spankert!”

„Je hatelijke opmerking toen Lotte binnen kwam, wees niet bepaald op je onverschilligheid in deze zaak!” hield Ans aan.

„Hou jullie nu nooit op met dat gekibbel? De sop is de kool niet waard,” vond Lotte en ze zette zich voor haar schrijfmachine neer.

„Daar heb je de geest van Mahu alweer!” lachte Jes,

toen voor de derde maal Marietje van de redactie binnen kwam.

„Geef maar hier, kind,” zei Lotte, die een zwak plekje voor het zure, een beetje armetierige kind had.

„Of u er een beetje mee wil voortmaken,” vroeg Marietje, voor haar doen erg vriendelijk, want ze aanbad in alle stilte Lotte, die haar af en toe wat lekkers toestopte.

„’t Is vandaag gewoon een gekke boel op de redactie,” mopperde Miep.

„Alles heeft haast en ze vergeten, dat wij ook wel eens willen uitrusten. Wat komt ons aller lieveling laat terug!” verwonderde ze zich plotseling.

„Hij heeft sleepdienst,” lichtte Mar in. „Nel van de telefoon vertelde me, dat vrouwlief heeft opgebeld. Hij moest mee boodschappen doen. Dan is ie wel mak! Ik geloof, dat ie lekker onder de plak zit.”

„Daar heb je ’m!” waarschuwde Stans, die het dichtst bij de deur zat.

De zes machines sloegen een roffel en toen de Greef, de chef van de tikkamer binnen kwam, zag hij de zes meisjeshoofden in volle aandacht gebogen over de machines, terwijl de vingers in razend tempo over de toetsen vlogen.

Er gleed een glimlach over zijn wat stug gelaat. Hij was er in zijn hart van overtuigd, dat ze even te voren in geanimeerd gesprek waren geweest, de rakkers!

„Isernogwatgeweestterwijlikwegwas?” vroeg de Greef, terwijl hij plaats nam voor zijn lessenaar.

„Wat zegt u, meneer de Greef?” vroeg Mar de Booy, terwijl haar ondeugende ogen gingen naar de anderen.

Het was een gewoonte van de Greef wat vlug en binnensmonds te spreken en meestal verstonden de meisjes hem niet direct, maar „om hem van dit euvel af te helpen” zoals Mar altijd zei, vroegen ze systematisch: wat zegt u, meneer de Greef! Ook al hadden ze hem heel goed verstaan. Hij had ze echter volkomen door en herhaalde vaak zijn vraag niet, zodat ze dan genoodzaakt waren of een volgende keer beter te luisteren, of wel door zich de gemompelde klanken goed te herinneren min of meer te combineren wat „ons aller lieveling” gezegd kon hebben.

De Greef was in zijn hart verlegen en maskeerde dit door een voorgewende onverschilligheid en norsheid. De meisjes, die dat niet wisten, zagen in hem alleen de beul, die niets over de schreef liet gaan en beter sergeant-majoor had kunnen worden, dan chef van hun afdeling!

Alleen Ans zag hem anders, al kon ze soms van harte mee schelden met de anderen. Want al stond ze dan ook door beschaving en opvoeding iets hoger, een brief die ze terug kreeg en waar het bekende rode kringetje om een woord stond, ten teken, dat er iets niet in orde was, kon haar in woede doen ontsteken.

Het was de gewoonte, dat even na vieren alle brieven naar den chef gebracht werden. Dan gleed zijn critisch oog over de verschillende brieven en werd iedere ongerechtigheid onmiddellijk ontdekt.

Zes paar meisjesogen gluurden dan naar het bureau van den baas en ieder keek naar haar eigen stapeltje, berekende de kansen van te moeten overtikken.

Nooit zei hij iets, zwijgend legde hij de brieven die niet goed waren neer op de schrijftafel van de schuldige en het rode potloodkringetje grijsde haar verwijtend aan.

„Razend maakt ie me daarmee!” kon Ans dan uitroepen. „Als ik er aan denk *moet* ik gewoon fouten maken!”

„Maak jij je maar niet benauwd,” schamperde Stans dan. „Jou kan niks gebeuren, jij hebt Rinus Rimpel achter je!”

Dan schoten ze allemaal in de lach. Want, Ans, die als ze een goede bui had heel grappig kon zijn, had, juist om te laten zien, dat ze hun gevreesde „Opperste” ook wel eens op de hak durfde te nemen, den Directeur vereerd met deze schone bijnaam. Een diepe rimpel, die bij voortduring zijn voorhoofd sierde had haar op dit idee gebracht.

„Zeg, de lieveling heeft een pé-buitje,” zei Mar, toen de Greef zich naar de expeditie had begeven.

„Natuurlijk heeft de cheffin vandaag teveel geld uitgegeven bij het inkopen doen,” veronderstelde Jes.

„Zeg, hij heeft een doggie, wist je dat?” vroeg Stans, wier fort het was aan alle kanten te informeren naar de huiselijke aangelegenheden van hun chef.

„Niets voor hem, om met een hond te sjouwen,” vond Lotte.

„Och, kind, geen hond! een dochter!”

„Heeft ie?” verwonderde Ans zich. „Hij ziet er nog zo jong uit, helemaal niet pa-achtig!”

„Lens van expeditie vertelde het, die heeft hem in de bios met z'n doggie ontmoet. Ze moet sprekend op hem lijken, net zo'n stug toet en zo'n martiale kin.”

„Dat schaap wordt natuurlijk militairement opgevoed,” stelde Miep Steffens vast. „Lekker, zeg, om zo'n Pa te hebben!”

„Ha! de hemel zij geprezen!” kreet Jes, toen de vrouw van den concierge binnen kwam met acht kopjes thee op een blaadje. „Engelemens, ik versmacht!”

„Vewiefd hawt,” constateerde juffrouw Broese, die vreemd met de letters r. en l. omsprong. „Zeg, meissies,” juffrouw Broese boog zich geheimzinnig doende naar Jes, die een wit voetje bij haar had, omdat ze haar eens een recept om speculaas te maken gegeven had, toe. „Weten juwwie, dat Diwweks bij z'n vwouw vandaan is? Ze mot bij een zustew van d'w inwonen.”

De belangstelling was algemeen, want Dirks, de sous-chef van expeditie, was algemeen bemind om z'n kostelijke humor en goedhartigheid.

„Hoe komt dät nu?” informeerde Ans. „Het leek daar zo'n aardig gezin.”

Juffrouw Broese's wat scherpe kin stak strijdlustig omhoog, toen ze misprijzend zei:

„Dat eeuwige gevoetbaw ook! Ik kan 't mens geen ongewijk geven. D'w is geen wedstwijld of Diwweks is dew bij. Dat zou geen mens anstaan. Nee, zeg nou zewwef? As mijn man...! Nou ik smeew 'm, stwaks komt juwwie zuwe chef aangezet en dan ben ik de sigaaw!”

„Zou die er al wat van weten?” vroeg nieuwsgierig Stans. „Hij komt er net vandaan.”

Maar de Greefs gezicht was ondoorgrondelijker dan ooit, vonden de meisjes.

Zwijgend dronk hij z'n thee en even gingen zijn strenge blikken naar de theedrinkende meisjes, als om ze aan te

manen het vanmiddag niet te lang te maken met hun thee-kwartier.

„Wilt u dat even naar de expeditie brengen?” mompelde hij op z'n gewone, haast onverstaanbare manier Jes toe en hij duwde haar een drukwerkje toe.

Deze keer vroeg Jes niet wat hij zei, want ze hoorde maar één woord en dat was „expeditie”. Bij de deur maakte ze een veelbetekenend knipoogje naar de anderen.

„De Dikke het 'm gesmeerd,” vertelde Dirks...

„Hier Dirks,” zong haar heldere stem, terwijl ze de souschef het drukwerkje overhandigde.

„Leg maar neer,” zei Dirks stug.

„Wat mankeert jou?” informeerde Jes. „Je ziet er zo betrokken uit.”

„De Dikke het 'm gesmeerd,” vertelde Dirks.

Iedereen die wel eens op expeditie kwam, wist wie de Dikke was en de verhalen van Dirks' vrouw waren legio.

„Néén!” zei Jes meewarig en ze ging schrijlings op de paktafel zitten.

„Zondag reuze bonje geweest! Ik was met de kleine — z'n hand maakte het manuaal van iets, dat net tot z'n

heup reikte — met de kleine Kik naar Ajax — 'n moordwedstrijd, juffrouw Jes! — nou en toen is 't een beetje laat geworre, hè? Hoe gaat zoiets, nog met 'n paar lui 'n borreltje gedronken, hè? Afijn, toen ik thuis kwam was de boot an, hè? Veel vijven en zessen en ze had d'r genoeg van en 't most nou maar es uit zijn met al dat ge..., afijn, ik zei ook 'n kleinigheid en toen ik gisterenmiddag thuis kwam was ze 'm gesmeerd met de — manuaal naar heup — en daar zit ik nou! Zij 'n kop, ik 'n kop! Ze zit bij 'n zus van d'r. Stiekum laten zitten, hoor! Maar eve goed 'n saaie boel bij me thuis."

„Ze zal wel terug komen, Dirks,” troostte Jes, die haar lachen haast niet kon houden bij het schone verhaal.

„Ze kan wachten tot ze 'n ons weegt eer ik haar terug kom halen,” zei Dirks wraakzuchtig.

„Dat hou je toch niet vol, Dirks,” lachte Jes. „Ik zou me maar niet lang bedenken en haar terug gaan halen. Moet je ook maar niet zo vaak naar dat gevoetbal gaan kijken.”

Dirks keek haar verontwaardigd aan.

„Gevoetbal?” z'n stem sloeg over. „Gevoetbal? Weet je, juffrouw Jes, dat het 't mooiste is, dat er op de aardbodem bestaat? Maar zo benne de vrouwen nou! Toen me nog verkering hadden was ze net zo mal met die edele sport as ik. Allemaal larie geweest, toen ze eenmaal in „'r eige boeltje” zat, most ze d'r niks meer van hebbe. Maar ik heb me om de dooie dood niet late kiste! Ik ging tòch, weer of geen weer. Geen wedstrijd heb ik overgeslagen. En nou ineens — wéér het heup-manuaal — nou ik de kleine Kik heb meegenomen, nou smeert ze 'm en eist, dat ik dat gevoetbal — net zoas u 't daar zei — da 'k dat opgeef. Tja, ja, wie 'n vrouw neemt doet goed, maar wie vrijgezel blijft die doet goochemer.”

„Ik ben diep beledigd,” deed Jes kwasi boos. „Ik ga weg, zó kan ik Hare Majesteit de Vrouw niet horen beledigen.”

„Zegt u dat wel! Hare Majesteit! knechte doene ze je! Nergens mag 'n man baas zijn! Al z'n pleiziertjes mot ie opgeve! An mijn lijf geen polonaise! Knap wie mijn van

de voetbalwedstrijden weg houdt. Me ja is me ja en me nee is me nee!"

„Nou, succes, Dirks! Ik moet weg, anders krijg ik 'n uitbrander van baasje!"

„Hij kijkt vandaag toch al zo azijnig! Ga maar gauw, juffrouw Jes."

Toen ze weer op bureau kwam zag ze, dat de chef op z'n horloge keek.

„Te lang weg gebleven," dacht Jes en ze zette zich vlug achter haar machine, liet die oorverdovend ratelen. „Ik zal die vijf minuten plezier bij onze voetbal-maniak wel inhalen."

„Zijn de brieven klaar?" klonk het een poosje later uit de mond van hun aller lieveling.

Ans, wie dit werkje opgedragen was, haalde de brieven op, bracht ze hem.

Ze zagen hem hevig in de weer met het rode potlood.

„Dat ziet er goed uit," fluisterde Miep Steffens naar Mar de Booy, die het dichtst bij haar zat. „Hij is aan *mijn* stapeltje bezig! Ellendig, zeg, ik wou juist vroeg naar huis, Moeder is weer minder goed."

Het was een feit, dat de chef altijd de meeste aanmerkingen op Miep's werk had. Hij vond haar een stug, onvriendelijk meisje en had het idee, dat ze altijd lijdelijk verzet pleegde en door haar houding de anderen ophitste. De waarheid was, dat Miep even verlegen was als hijzelf en dat ze een angst voor hem had, die niet gerechtvaardigd was en waardoor ze zich altijd achteruit gezet voelde. Deze twee mensen, die elkaar beschuldigden van onvriendelijkheid, leden aan hetzelfde euvel en stonden daardoor verder van elkaar af, dan van de anderen.

Mar zag de onrust op Miep's gelaat en wetend, hoe de angst om de bijna altijd zieke moeder, maakte, dat Miep niet zo van harte van haar jeugd kon genieten als de meesten van hun, bood ze gauw aan de brieven voor haar over te tikken, die de lieveling terug zou geven.

Mar de Booy was een zieltje-zonder-zorg en hoewel ze uit een gezin kwam waar het lang niet botertje tot de boom was, wist ze met het karige zakgeld, dat haar toegemeten

werd, wonderen te doen en was van een tevredenheid en zonnigheid, die aanstekelijk werkten. Er moest al héél wat gebeuren, wilde Mar uit haar evenwicht geslagen worden. Zolang ze er geen pleziertje voor behoefde op te geven was Mar altijd bereid voor een ander in de bres te springen. En zo stond ze ook nu klaar het werk voor Miep te doen.

De chef stond langzaam op — tergend langzaam vond Miep — lei enige brieven op háár bureau, één bij Stans en één bij Jes.

„Lamme muggenzifter,” mompelde Miep. „Wie valt er nu over zulke kleinigheden als een doorgeslagen letter!”

„Zoet nou maar, Miepje, ik tik ze gauw over,” troostte Mar.

Maar Miep, die een trotse natuur had, liet zich het werk niet uit handen nemen en zette zich aan het overtikken, vervuld van wrok tegen haar chef, die altijd háár zocht en van háár niets over z'n kant liet gaan. Ze vergat echter, dat er werkelijk een fout was gemaakt, al was die dan ook niet zo heel groot, en de chef niet kon weten, dat Miep er naar haakte om thuis het werk te doen, dat door haar Moeder's ernstige ziekte, vaak bleef liggen.

Zo was het al enige jaren, want kort nadat Miep op de tikkamer was gekomen, was haar moeder ziek geworden en de ziekte, die slepend was, voerde onafwendbaar naar een droef einde.

„Vader had me beter thuis kunnen laten,” dacht Miep verbitterd, terwijl haar rappe vingers vlug de brieven overtikten. „Zo kan het op de lange duur toch ook niet gaan.”

Maar dan dacht ze aan het salaris, dat ze bijna geheel thuis afdroeg en dat zo vaak gebruikt werd om moeder iets te geven, dat ze anders zeker niet had kunnen hebben. Dit stemde Miep altijd weer dankbaar en maakte dat ze haar werk toch nog blijmoedig verrichte.

Miep Steffens was van huis uit geen verlegen kind, maar de chef had — zoals ze het altijd zei — een verlammen invloed op haar. Als hij er niet was, dan was Miep een van z'n beste employé's, maar als hij maar naar haar keek,

dan was het mis en kwam er een gejaagdheid over haar, die maakte, dat ze zich klein en dom voelde.

„Op school heb ik dat nooit gehad,” klaagde ze wel eens tegen Mar, die haar vertrouwde was.

„Ik kan er niet bij,” zei Mar dan. „Ik ben wel eens een pitsie bang voor de lieveling, maar au fond heb ik toch glad maling aan hem en als ik van kantoor weg ben, dan is ie geheel uit mijn gedachten. Ben je mal, kind, overal is wat en ons baasje is heus nog de ergste niet. Als je maar een beetje tegen hem zou durven, dan zou hij lang niet zo'n vat op je hebben. Denk je, dat ie niet ziet, hoe 'n bange wezel je bent? Daar maakt ie misbruik van. Bijt toch eens van je af en trek niet zo'n zuur, onverschillig toet als hij je een aanmerking maakt.”

„Ik zal het proberen,” was Miep's antwoord dan, maar bij de eerste de beste gelegenheid was het weer precies hetzelfde en nam Miep het ongenaakbare air aan, dat de Greef zo in het harnas joeg.

Het was jammer, dat hij haar niet zien kon zoals ze was wanneer ze thuis kwam, waar haar eerste werk was, de zieke moeder vertroetelen en haar alle zorgen te geven, die ze miste in de lange uren van alleen te liggen.

Dan maakte ze de kamers aan kant en genoegelijk, zorgde voor het middagmaal en deed vlug en handig al die werkjes waar de vrouw, die 's morgens een paar uur kwam, om haar moeder te helpen, geen tijd voor had.

Dan toonde het op kantoor zo verlegen meisje een energie, die haar in staat stelde meer te doen, dan men voor een meisje van achttien jaar mogelijk zou achten.

„Het kind heeft geen jeugd,” klaagde de Moeder vaak, als haar man bij haar bed zat en bezorgd keek naar het bleke gelaat in de kussens, de handen, die wasbleek op het dek lagen.

„Kom, kom,” troostte hij. „Het kind heeft nog een heel leven vóór zich en het is niet zo erg, dat ze leert zich aan te passen bij de omstandigheden. Er zijn er, die het veel erger hebben.”

Zo troostte hij zijn vrouw, maar in zijn hart had hij wel degelijk medelijden met zijn enig kind, dat op kantoor flink

voort moest en thuis niets anders dan misère voor zich zag en geen geld kon uitgeven om eens een kleine afleiding te hebben.

„Wie weet wat voor goeds er nog voor haar is weg gelegd,” probeerde hij hoopvol te denken, al wist hij, dat het verschiет niet zó rooskleurig voor zijn kind was, als hij dat wel zou wensen.

Miep zelf nam het allemaal niet zo tragisch op. Het enige, dat haar vaak mistroostig maakte, was de ziekte van haar Moeder, waar absoluut geen verbetering in kwam.

Ze hield zo zielsveel van die zwakke moeder, had zoveel lieve herinneringen aan de tijd toen Moeder nog gezond en sterk was. Er was immers geen feestdag voorbij gegaan, die niet, was het dan ook op zeer bescheiden wijze, gevierd was en altijd waren er kleine verrassingen geweest, als het vacantie was. Die uitgangetjes met haar ouders, dan eens naar zee, dan weer naar de bossen, stonden als lichtende zuilen in haar herinnering gegrift en maakte, dat ze gemakkelijk aanvaardde, wat voor menig meisje van haar leeftijd moeilijk te dragen zou zijn geweest.

In Miep Steffens was het zorgende, het opofferende, dat de ware vrouw eigen is en haar boven vele anderen doet uitsteken. Het kostte haar geen moeite, het ging alles zo vanzelfsprekend, en daardoor deed ze al het werk thuis blijmoedig en met volle toewijding.

In Martha de Booy voelde ze, wat betreft levensomstandigheden, een lotgenote en samen konden ze vrolijk lachen om de benepen zantjes, waar ze maar zo weinig van konden doen. Het was een troostrijke gedachte, dat er op de tikkamer nog iemand zat, die nergens aan mee kon doen en maar dunnetjes in de kleren zat. Alleen kreeg Mar nog wel eens aardige afleggers van een beter bedeed nichtje en zag ze er dan voor een poos haast zo elegant uit als Ans Terhoeve, die — zeker uit de goeie tijd, dacht Miep, — nog zulke beeldige kleren had.

Miep was helemaal niet weelderig aangelegd, maar wel kende ze het verlangen er eens zo echt gezellig uit te zien

en niet jurken te dragen die jaren mee moesten en gekocht waren op een uitverkoop in een volkszaak.

Er was in Miep's hart geen plaats voor jalousie, het was alleen het zeer begrijpelijke hunkeren van een jong meisje naar iets, dat haar goed staat. Ans was voor Miep iemand om altijd naar te kijken. Haar aangeboren distinctie, haar goed verzorgde handen, de manier van zich te kleden, Miep kon er zich niet zat aan kijken.

Maar nimmer liet ze iets blijken van de bewondering, die een meisje van haar leeftijd kan hebben voor een groot actrice, een lerares, of een schrijfster. Zo was de respectvolle bewondering van Miep voor Ans.

Weinig wist ze, dat Ans, die de gewoonte had alles wat om haar heen was scherp op te nemen, Miep beter zag, dan een van de anderen.

Instinctief had ze gevoeld, dat Miep's verlegenheid niet echt kon zijn en meer een reflex op de wat onhandige verlegenheid van haar baas. En ze herkende in haar de wilskrachtige, werkzame natuur, die ze inderdaad had. Uit de bijna sjofele manier waarop Miep zich kleeedde, kon ze opmaken, dat de omstandigheden bij Miep thuis niet van fleurige aard waren.

„Als ik maar zeker wist, dat ik er haar niet mee beledigde, dan zou ik haar een paar van die aardige jumpers geven, waar tante Clara me mee overstroomt. Natuurlijk hebben de meisjes er geen idée van, dat mijn *élegance* komt uit de welvoorzene garderobe van mijn rijke tante, die wel zo vriendelijk is haar afdankers te willen geven aan de achteruitgegane familie van haar man. Gelukkig heeft „dat Ansje” hetzelfde figuur als haar jeugdigdoende tante,” lachte ze schamper.

Totnogtoe had ze het echter niet durven doen. Ze was tè bang het meisje te beledigen en had nog teveel trots om haar te vertellen, dat de kleren die ze zelf droeg op dezelfde manier verkregen waren.

„Als ik tante niet had, zou ik er bijna net zo shabby uitzien als Miep zelf,” dacht Ans, toen ze op een dag samen naar huis gewandeld waren en Ans, haar nakijkend, merkte hoe versleten Miep's mantel er uitzag.

„Dat is het voorrecht van achteruitgegane families, ze hebben altijd nog wel vrienden of familieleden, die er voor zorgen, dat ze er niet al te shabby uitzien en „men” zich niet hoeft te schamen als men ze op straat tegen komt en moet groeten.”

Ans was nog niet uitgegroeid boven het gevoel nu niet meer de dochter te zijn van een welgestelde familie en voelde een verbittering tegen goed gesitueerden, die haar wel eens scherp en onaangenaam deed zijn.

Het was een gevoel waar ze zich niet gemakkelijk overheen kon zetten, schoon ze heel goed voelde, dat het klein was en ze er tegen moest vechten. Zo had ze ook vrijwel gebroken met alle jeugd-vriendinnen, iets, dat haar toch wel vervelend stemde, vooral, omdat ze — uitgezonderd Lotte van Buren — geen bepaalde sympathie voor haar collega's had.

Wat ze voor Miep voelde, was respect voor de wijze waarop die zich onder weinig gunstige omstandigheden door het leven sloeg, maar meer ook niet. Ze zou nooit met een meisje als Miep intiem kunnen zijn.

Bij Ans thuis was het een in ieder opzicht veranderde omgeving geworden. En het kwam niet alleen door de achteruitgang van financiën.

Toen Vader nog leefde, was er fleur en gezelligheid geweest. Hij was een opgewekte natuur, die van uitgaan en pretjes had gehouden en geen waarde van het geld had gekend. Er was op veel te grote voet geleefd en toen hij, vrij onverwacht, gestorven was, toen pas kwam het aan 't licht, dat de zaak er zeer slecht voor stond en er — buiten een levensverzekering — geen cent voor vrouw en kinderen over was.

De Moeder, een verwende vrouw, was deze slag niet te boven gekomen en het waren haar twee dochters en haar broer geweest, die aanpakten en er voor zorgden, dat ze op een zeer klein bovenhuisje in een goedkope wijk gingen wonen om rond te kunnen komen van de rente, die de levensverzekering opbracht en van wat de beide meisjes zouden verdienen.

Ans was door toedoen van den Directeur van het grote

dagblad direct geplaatst en al was haar salaris klein, toch hielp het mee voorzien in hun onderhoud.

De tweede dochter — de oudste van de twee — had weinig capaciteiten en het was een hele toer geweest voor haar iets te vinden, waar ze de geschiktheid voor bezat.

Al wat Oom en Ans voorstelden, stuitte af op haar gemis aan animo. Voor hulp in de huishouding voelde ze weinig, kinderen vond ze moeilijk en het vooruitzicht zich daaraan te moeten wijden lokte haar helemaal niet aan.

„Wat wil je dān?” Oom had het een beetje ongeduldig gevraagd. ’t Was warempel geen pretje, vond hij, de ontredder de huishouding van zijn overleden zwager weer op poten te zetten. Hij voelde er niet veel voor zich verplichtingen van blijvenden aard op de hals te halen; wilde ze volgaarne enige maanden helpen, maar dan moesten ze maar proberen zichzelf te redden.

„Waar voel jij dan eigenlijk iets voor?” had hij aangehouden. „Je moet goed begrijpen, dat het niet aangaat lang op andermans beurs te teren. Het is nu een tijd, dat men vandaag niet weet, of men morgen nog een cent bezit.”

Bij die woorden was in Ans plotseling de verbittering gekomen die haar in haar verder leven zoveel moeilijkheid zou bezorgen.

Ze dacht vol spot aan tantes winterinkopen, de schitterende Persianer, waarin ze laatst gehuld was toen ze de arme familie een doos vol afdankers kwam brengen, die ze heus zèlf had meegesjouwd in de Cadillac, waarin ze kwam aansuizen.

En vinnig had Ans gezegd:

„Oom heeft gelijk, Clem, je moet nu eindelijk eens zeggen wat je wilt gaan doen. Hoe eerder Oom van de drie lastposten af is, hoe beter het zal zijn. Het is toch ook geen plezierig gevoel afhankelijk te zijn van je familie.”

Oom vond, dat „dat Ansje” iets onaangenaams in haar stem kon hebben, maar in ieder geval had ze ras en dat was iets, dat Oom hogelijk waardeerde.

„Ik houd van handwerken,” zei iets minder lusteloos

Clementine. „En dat is eigenlijk het enige, dat ik goed doe.”

„Nu, dan zoeken we iets in die richting?” stelde Ans vast. „Er zijn wel handwerkzaken waar ze een goede kracht kunnen gebruiken.”

„Ze zullen alleen bitter weinig betalen,” veronderstelde Oom.

Maar Ans zei resoluut, dat Clem de eerste tijd maar als leertijd moest beschouwen en dat ze, als ze eenmaal routine had, misschien wel een betere plaats kon vinden. „Ten slotte hebben we genoeg relaties, die ons aan zoiets kunnen helpen.”

„Moeder en ik kochten altijd bij die drie dametjes, weet je wel?” vroeg schuchter Clem. „Misschien zouden we daar eens kunnen vragen.”

De drie dametjes in kwestie, wetend, dat de verarmde familie Terhoeve veel relaties had, waren er voor te vinden geweest Clémentine een plaats in hun nog altijd goed renderende zaak te geven en uit louter dankbaarheid stuurde tante Clara er al haar kennissen heen.

Clémentine had het eerst wel naar gevonden, de dames, die ze in haar bloeitijd ontmoet had in de salons van tante, nu te moeten helpen bij het maken van handwerken voor liefdadigheidsbazars. Maar al gauw zette ze zich hier overheen en geduldig, zoals haar aard was, hielp ze de onhandige weelde-dametjes met hun handwerken, die meestal, als ze er genoeg van kregen, het naar Clémentine stuurden om af te maken.

Als Ans 's avonds het asblonde hoofd van haar zuster gebogen zag over het fijne borduursel, dan had ze bewondering voor het geduld, de toewijding waarmee Clem haar werk deed.

„Ik geloof werkelijk, dat ze zich gelukkiger voelt, dan toen ze avond aan avond uitging en geen zorg om het bestaan kende,” dacht ze. En ze wilde, dat ze al even ver was en niet telkens weer het gevoel van verbittering bij haar boven kwam.

„Werken, werken, Ansje,” sprak ze zichzelf toe. „Ik moet proberen er 's avonds nog wat werk bij te krijgen.

Misschien weet Erna Roden wel iets voor me. Die zit midden in de literaire wereld, allicht weet ze iemand die een manuscript overgetikt moet hebben. In ieder geval moet ik er iets bij zien te krijgen, zodat we zo gauw mogelijk de toelage van Oom niet meer nodig hebben. Op promotie hoef ik de eerste jaren niet te rekenen, zelfs met de protectie van Rinus Rimpel niet! Dat heb ik al lang in de gaten en als ik er voor in aanmerking kom, hebben ze misschien een goed motief gevonden om me aan de dijk te zetten. Als ik nu een uitgesproken talent voor schrijven had, of enige aanleg voor journalistiek, dan had ik misschien nog kans door te dringen in het heilige der heiligen, dat de redactie heet, maar nu... Wat doe ik met mijn algemene ontwikkeling en mijn zogenaamd heldere kop, waar die goeie Vader altijd zo mee kon geuren? Eén van de tikkamer! Kan 't lamlendiger? Kòn ik toch maar zijn als Jes en Mar, of zelfs als Stans, voor wie het een feestdag is, als ze wat nieuws uit het privé-leven van den baas op het spoor is. Ik ben te zwaar-op-de-hand voor een meisje van mijn leeftijd. Niemand die het beter voelt dan ikzelf. Ik doe op kantoor belachelijk hautain, omdat ik voel buiten hun kringetje te staan en in mijn hart zou ik graag even onbevangen zijn als Mar en Jes, die ook geen cent op zak hebben, maar er vrolijk tegen in zijn en het al gezellig vinden om een Kalverstraatje te maken en naar de winkels te kijken. Maar lezen ze ooit een goed boek? Blijven ze wel eens voor een kunsthandel staan om te genieten van een mooi schilderij? Waarschijnlijk niet. Maar zijn ze er een haar minder gelukkig om? 't Is allemaal zo betrekkelijk. Ik zou het vermogen om zo intens van iets moois te kunnen genieten niet willen missen, maar als zij het nu nooit gekend hebben, het verlangen naar iets, dat hun geest verrijkt, is hun leven dan minder mooi, of zijn ze zoveel minder, omdat ze dit vermogen niet hebben? Zij hebben immers eigenschappen, waar wij niet aan kunnen tippen! Zo'n Miep Steffens, die Beethoven niet van Strawinsky weet te onderscheiden en die geen enkele van onze moderne schrijvers kent, maar die wonderen van opoffering en goedheid doet, is *die* iets minder omdat ze geen „inner-

lijke beschaving" heeft? 't Is zo ellendig, dat ik dat allemaal bedenk als ik thuis in een stoel hang en morgen op kantoor weer de ivoren toren speel."

Op zulke momenten, als Ans met een bleek, vertrokken gelaat in haar stoel hing, kon de Moeder, die meestal werkeloos voor zich heen staarde, plotseling opkijken, het hoofd meewarig schudden, om dan op dramatische toon te zeggen:

„Arm kind! 't Is teveel voor je krachten, ik weet het wel. Ons leven is wèl veranderd, helaas!"

Dan stoof Ans naar het kleine kamertje, dat ze met Clem deelde, pakte het eerste het beste boek en trachtte te lezen. Maar de letters dwarrelden voor haar ogen.

„Dàt is nog het ergste van alles," dacht ze verdrietig. „Als Moeder maar een beetje wilde meewerken en ons niet beschouwde als twee ongelukkige schapen, die wèrken voor de kost. Wat zou het, ondanks onze achteruitgang nog gezellig kunnen zijn, als Moeder zich schikte in haar lot en het als we thuis komen genoegelijk wist te maken. Het is waar, Moeder's leven is afgedaan; die heeft misschien niet meer zo de kracht zich er onderuit te werken, maar Clem en ik, ieder op onze manier, wij kunnen het nog, het heilige moeten kan nog onze redding worden."

„Kunt u even naar de redactie gaan, er moeten enige brieven stenografisch opgenomen worden,” mompelde onduidelijker dan ooit de chef Ans' kant op.

„Wat zegt u, meneer de Greef?” vroeg Ans, want ze had de helft van zijn gebrabbel niet verstaan.

Hij keek even nijdig naar haar, zag dan, dat ze hem werkelijk niet had verstaan en herhaalde zijn vraag iets duidelijker.

Ans stond haastig op en begaf zich naar de redactie. Boze meisjesogen volgden haar. 't Was ook om duivels te worden! Altijd werd Ans naar redactie gestuurd, terwijl Jes net zo vlug opnam als zij.

Ans voelde de boze blikken in haar rug.

„Ze hebben geen ongelijk,” dacht ze wrevelig. „Voor mijn part stuurde hij eens een ander.”

„Ah, juffrouw Terhoeve,” zei meneer Bolle, een van de redactieleden, terwijl zijn ogen, die zo fel door het ouderwetse lorgnetje konden blikken, goedkeurend gingen over het slanke meisjesfiguurtje in de goed zittende, sportieve jurk. „Uw chef heeft haast achter de zaak gezet! Zeker een extra goeie bui!”

Meneer Bolle, een al wat bejaarde man, had de gewoonte met de meisjes van de tikkamer, als ze af en toe brieven kwamen opnemen, op amicale wijze over hun chef te spreken en ze uit te horen over het doen en laten van de Greef.

„Is ie nog altijd aan het toneelspelen?” informeerde hij.

Ans wist op geen stukken na wat hij bedoelde en vond dit uithoren heel onplezierig.

„Wist u dat niet?” vroeg Bolle, toen hij geen antwoord kreeg. „Hij is aan een dilettantenvereniging, al jaren lang. Kunt u zich nu voorstellen, dat die man tonéél kan spelen?”

„Och, ik weet het niet, misschien heeft hij verborgen

talenten. Kan ik opnemen, meneer Bolle? Het is druk op onze afdeling."

Een toornig fonkelende blik achter de lorgnetglazen.

„Wat verbeeldde dat nest zich eigenlijk! Was dat een terechtwijzing? Hij zou eens tegen die toneelspeler zeggen, dat hij hem een ander juffie kon sturen!"

Meneer Bolle gaf de brieven in een vervaarlijk tempo op en Ans had de grootste moeite hem te verstaan.

„'t Is maar goed, dat we bij ons aller lieveling wat dat betreft een goede leerschool hebben," dacht ze, toen ze even tot adem kon komen, doordat heer Bolle opgebeld werd. „'t Is gewoon treiteren van hem, omdat hij me niet uit kan horen. Zo'n kwaadaardig, oud ventje!"

Toen het werk klaar was, zei hij hatelijk: „U schijnt een wit voetje bij uw chef te hebben! Hij kon ook wel eens iemand anders sturen. Vroeger wisselde het nog wel eens af."

„Ik zal het hem zeggen," beloofde Ans.

Maar dat was hem niet naar de zin.

„Als er iets te zeggen valt zal ik het zelf wel doen."

„Zoals u wilt, meneer Bolle," en Ans, na een korte groet, verdween.

„Dat is nu alleen, omdat ik niet klets," dacht Ans. „Het schijnt van sommige mensen een behoefte te zijn alles na te pluizen." En Ans dacht vermaakt aan de eerste dag op de tikkamer, toen er van alle afdelingen iemand zo terloops iets kwam vragen, omdat het gerucht zich verspreid scheen te hebben, dat ze een beschermelingetje van „de Opperste" was.

„Die kostelijke juffrouw Redeker van de advertentie-afdeling, die me eerst een soort verhoor had afgenomen en me toen als tegenbeleefdheid vertelde, dat ze steunzolen droeg!"

„Waarom lach jij zo?" vroeg Stans, toen Ans, nog nagenietend van haar eerste dag met een glimlach op de lippen de tikkamer binnen kwam.

„Is de lieveling er niet?" vroeg ze, zijn bureau verlaten ziende.

„Op stap!"

„Ik heb een nieuwtje voor jullie,” zei ze dan langzaam, want ze had zich vast voorgenomen haar best te doen wat nader tot haar collega's te komen en ze wist geen betere weg, dan eveneens belang te gaan stellen in de nieuwtjes uit het leven van de verschillende kopstukken.

„Wat dan?” Er was opeens algemene belangstelling.

„De lieveling schijnt een belangrijke rederijker te zijn!”

Stans gaf werkelijk een rauwe kreet, vond Ans.

„Hoe weet je dat?” vroeg ze amechtig, want dat je een zó belangrijk nieuws zo kalm-weg vertelde, dáár kon Stans niet bij.

„Bolle beweerde zoiets. Het spijt me achteraf, dat ik hem niet verder heb uitgehoord. Ik voel, dat ik jullie tekort heb gedaan. Maar hij scheen niet erg op me gesteld te zijn, hij was tenminste alles behalve chaud met me. Alle kans, dat hij de volgende keer om een ander steno-meubel vraagt.”

„Dat zal tijd worden!” schamperde Stans. „Ik kan het niet aardig vinden, dat de Greef jou altijd laat gaan.”

„Wat mij betreft, ik zal blij zijn als ie me niet meer met dat baantje opknaapt. Ik vind het een saaie bedoening op de redactie, de familie is zo erg van boven af!”

„Maar wat zei hij nou van de Greef?” vroeg Mar, die het jammer vond, dat ze er maar zo weinig van wist te vertellen.

„Hij vroeg of ik me voor kon stellen, dat *die* — hij drukte lang op dat *die* — toneel kon spelen. Nou had ik best kunnen zeggen, die man speelt de hele dag toneel, want hij doet zich veel strenger en gewichtiger voor, dan hij in werkelijkheid is, maar daar had ik geen zin in tegen een bekrompen manneke als die Bolle is.”

„Denk je dat nu heus?” peinsde Jes. „Je hebt zoiets al eens meer gezegd, maar ik kan er niet bij. Hoe weet je dat nou?”

„Feeling.”

„Ik moet er achter zien te komen, wat daar van aan is,” zuchtte Stans. „Als het zo is, dan moet ik hem zien, al zou ik er hemel en aarde voor moeten bewegen.”

„Stil eens,” Lotte's wijsvinger ging bezwerend de hoogte

in. „Ik heb een nichtje, dat aan het dilettanten-toneel is; die moet het voor ons uitvissen. Zoet maar, liefjes, ik breng jullie de victorie!”

„Ik heb toch zo'n razende honger,” klaagde Mar. „Ik moet eventjes knauwen. Als de lieveling nu maar niet net terug komt. Let jullie even op?”

Mar dook in de la onder haar lessenaar naar het pakje brood, maakte het snel open, haalde er een boterham uit en at die met haastige happen op.

De meisjes noemden dat „knauwen” en er behoorde routine toe, om te knauwen, terwijl de lieveling argeloos aan zijn bureau zat.

„Ha!” riep Miep. „Daar is Moeder Bwoese met de koffie!”

„Met de geutenbrie, bedoel je,” lachte Mar, doelend op de wat slappe koffie, die ze iedere morgen om elf uur kregen.

„Jij bent ook vwoeg an 't bikkesement!” lachte juffrouw Broese naar Mar, toen die nog lustig na-knauwend, onder haar lessenaar vandaan kwam.

„Vraag het haar eens,” ried Jes. „Misschien heeft zij wel eens iets gehoord van de evoluties van ons aller lieveling op het slappe koord!”

„Wat vewtew je daaw nou?” vroeg juffrouw Broese nieuwsgierig.

„Heeft u er wel eens iets van gehoord, dat Greeffie toneel speelt?” vroeg Stans.

„Als ik me goed hewinnew heeft Gewwitsen van administratie d'w wel es iets van vewtewd. Infowmewen juwwie maaw es bij hem. Nou, meissies, ik smeew 'm, ik heb geen tijd vandaag, ik mot nog al de wuite wappe bij de diwectie. Gedag, hoow!”

„Ze moet de wuite wappe!” gierde Mar. „Is ze niet kostelijk, onze Bwoese.”

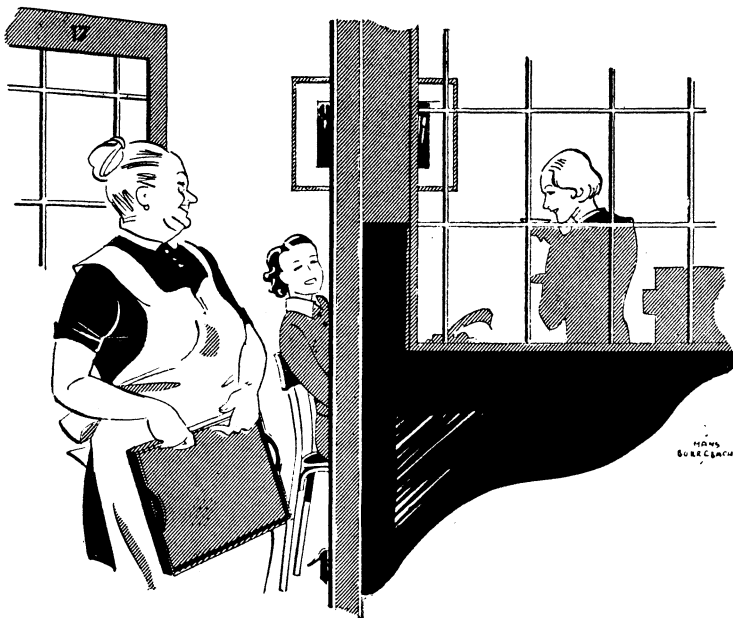
„Toch lastig, zo'n spwaaakgebwek!” lachte Ans en de meisjes vonden, dat de freule er op vooruit ging en lang niet meer zo'n hooghartige draak was als in het begin.

„Nou zul je zien, dat Gerritsen, die anders nog wel eens

tussen de koffie binnen drentelt net vandaag niet verschijnt," zei Stans.

„Wacht 't nou maar af," troostte Ans. „Als hij niet komt verzinnen we iets om naar hem toe te gaan."

Maar Gerritsen kwam niet en de Greef ging tijdens het koffie-uurtje niet weg. Hij had een van z'n fidele buien en Ans nam de kans waar om hem eens te spreken over het weinig gezellig aanzien van de tikkamer.

„Nou meissies, ik smeew 'm, ik heb geen tijd vandaag, ik mot nog al de wuite wappe bij de diwectie..."

„Het kon héél wat genoegelijker zijn," probeerde ze langzaam. „Die kale wanden en die grote ramen!"

„Ja, wat wou u dan? We kunnen er heus geen salon van maken," mompelde hij.

„Dat is ook niet nodig," vond Mar.

„Als we er nu eens aardige, een beetje kleurige platen ophingen," stelde Ans voor. „Wat zoudt u zeggen van een paar reclame's van wintersport? Die zou ik wel kunnen bemachtigen."

„Wel aardig,” stemde hij toe.

„En als we nu eens een paar plankjes onder de vensterbanken kregen, daar zouden we dan wat plantjes op kunnen zetten,” ging Ans dapper voort.

„Watergeplens!” mopperde hij.

„Hè meneer,” vleide Jes. „We kunnen toch voorzichtig doen. Zo gezellig, plantjes voor de ramen.”

„Het mag niet veel kosten,” waarschuwde de Greef. „Ik zal dan den timmerman vragen een paar plankjes te maken en dan moeten we maar een collecte houden voor de aanschaf van plantjes. Hier heeft u een gulden en maakt u de boel dan maar gezellig.”

„Hij kàn heel geschikt zijn,” prees Mar, toen de Greef even weg was gegaan.

„Een reuze idee van je, Ans het is hier inderdaad net een gevangenis en platen en bloemen kunnen al een heleboel doen. Mijn Moeder heeft planten in overvloed en scharrelt altijd zo gezellig rond met al dat groen. Ze zal ons vast wel wat stekjes willen geven. Als ieder nou wàt doet, hebben we al gauw een heel plantsoen bij elkaar.”

„Van die gulden van de lieveling kunnen we de halve bloemenmarkt leeg kopen,” zei Miep optimistisch. „Laat jullie mij dat maar over, ik kan prachtig afpingelen en kom met een arm vol plantjes terug.”

De week daarop zag de tikkamer er als herboren uit en de Greef was werkelijk verrast, toen hij op een morgen binnen komend, voor de ramen een verzameling cactussen en vetplantjes vond en aan de muren aanlokkelijke en uitnodigendereclame-platen uit Noorwegen en Zwitserland.

„Hè, dáár heen te kunnen trekken,” dweept Mar.

„We moesten een potje maken,” stelde Jes voor.

„Kun jij wat overhouden van je zakgeld?” vroeg Miep.

„Overhouden?” lachte Jes. „Ik boek een eeuwig tekort!”

„Dan maar allemaal op een autoped,” stelde Lotte voor.

„Dames, laat het opgeknapte lokaal u niet van uw werk houden.” De Greef zei het schertsend, maar toch togen ze allemaal direct aan de arbeid.

„Ik hoor, dat het bij jullie zo opgeknapt is,” zei tijdens het koffie-uur Gerritsen, die ingelicht was door juffrouw Broese. „Dat zijn geen halve maatregelen,” prees hij. „Wie zorgt er nou voor al dat groen?”

„De vereende krachten,” lachte de Greef, die er toch wel een beetje trots op was, dat zijn gebied er zoveel genoegelijker uitzag.

„Jij hebt het toch maar best met al die jonge meisjes om je heen,” plaagde Gerritsen, die een joviale, aardige baas was, waar ze allen van hielden.

Maar de Greef ging niet op zijn plagerijtje in, hij hield er niet van, dat Gerritsen dergelijke dingen zei waar het personeel bij was.

„Hoe zit het met jullie uitvoering?” ging Gerritsen onvervaard voort „Jij hebt de hoofdrol, hè?”

De Greef bromde iets binnensmonds.

„Wanneer is de première?”

„Nog niet vastgesteld.”

„Ik reken op een paar vrijkaretjes.”

„Zal wel eens zien.”

„Is ie altijd zo kort van stof, dames?”

„Toe, kerel, schiet op!” deed de Greef kwasi schertsend. „Ik heb nog wat te doen en ik kan niet opschieten als jij maar staat te kwekken.”

„Dames, u hoort het, ik word er min of meer uitgekeild!” lachte Gerritsen. „Ik kom nog wel eens een babbelje houden als jullie Heer en Gebieder weg is. So long!”

De Greef rameide onbarmhartig los op zijn onschuldige schrijfmachine.

„Vervelende vent!” bromde hij bij zichzelf. „Nu weten die schapen meteen van dat toneel-gezanik! Gaat ze geen cent aan. Daar hadden ze buiten kunnen blijven.”

Een uur later werd er een pakje bezorgd, dat toevallig aangenomen werd door Stans. Ze bekeek het adres en de meisjes zagen haar grinniken van plezier. Toen overhandigde ze de Greef het pakje.

„Aller ogen zijn gericht op...” fluisterde Jes Mar in.

Ze zagen hem met verbaasd gezicht het pakje openen en er een keurig rood gietertje uit halen met lange tuit.

Ze keken allemaal als bij ingeving voor zich, want ze voelden, dat er wat ging zwaaien. De uitdrukking van zijn gezicht beloofde niet veel goeds.

„Wat stond er op het adres?” vroegen er drie tegelijk, toen de lieveling 's middags naar de expeditie was.

„Gewoon prachtig!” gnoof Stans. „Je hoeft niet te vragen, wie hem dat gelapt heeft! Aan den Groten toneelspeler de Greef ter completering van zijn nieuwe inrichting! Moord, juffrouw, zou Dirks zeggen!”

Het gaf een algemeen geschater en toen Gerritsen even zijn ondeugend hoofd om de hoek van de deur stak en vroeg: „Hoe was ie?” werd hem een onstuimige hulde gebracht.

„Intussen hebben wij een keurig gietertje,” lachte Ans. „En we zullen er een goed gebruik van maken.”

„Als ie 't tenminste niet mee neemt naar Ma de Greef. Het is een cadeau voor den grrroten toneelspeler!” spotte Stans.

„Moest ie durven!” brulde Mar. „We maken gewoon amok!”

De meisjes hadden er routine in gekregen hun gezicht weer in ernstige plooi te trekken wanneer midden in hun pret de baas verscheen. Toen de Greef dan ook binnen stapte en argwanend keek of er misschien iets niet in de haak was, vond hij een voorbeeldeloze orde en ernstig werkende meisjes.

„Ik vermaak dit schoon geschenk aan de tikkamer,” zei hij, toen het zes uur had geslagen en hij zijn bureau sloot.

„We zullen er een dankbaar gebruik van maken,” lachte Lotte, wie hij het gietertje overhandigde.

„Denkt u er aan, dat ik een expert ben op het gebied van cactussenverzorging. Ik heb het zelfs weten te bestaan grijsbaarden goed te houden en dàt zegt wat,” vertelde hij.

„We zullen onze plantenkolonie aan een wekelijks onderzoek van u onderwerpen,” beloofde Jes.

Hij monkelde iets, zei haastig: „Dag dames,” en spoedde zich naar beneden.

„De bui was satijnig,” vond Ans.

„Toch meestal bij het weggaan,” zei Miep.

„Zou liefje de smoor aan z'n werk hebben?” vroeg Stans, die opeens een nieuw terrein voor onderzoekingen ontdekte.

„Hij zal er net zo tegenover staan als wij,” veronderstelde Miep. „Ons werk is droog, daar gaat geen cent van af, maar het moet en daar is alles mee gezegd. Toch is het bij ons niet ongezellig, zeker niet, nu we elkaar beter leren kennen en nu onze kamer er zoveel genoegelijker uitziet.”

„'t Is best mogelijk,” peinsde Ans. „dat de lieveling het toneelspelen nodig heeft als tegenwicht voor z'n saaie betrekking. De een gaat vissen, de ander is een bridge- of biljart-maniak...”

„Of een moord-voetballer,” lachte Mar.

„Ja, hoe is het met het huwelijksgeluk van Dirks afgelopen?” vroeg Ans, toen de meisjes gezamenlijk opliepen langs de stille grachten.

„O, dat leed is alweer geleden,” lichtte Jes in, die de vertrouwde van Dirks scheen. „De dikke is na enige dagen onzichtbaar te zijn gebleven door „de meiden” — uitdrukking van Dirks voor zijn liefvallige dochteren — terug gehaald.”

„En was Dirks blij?”

Jes, in een natuurgetrouwe imitatie van Dirks, vertelde:

„Ja, juffrouw Jes, d'r is wat op de borde gekomme! Wat dat dikke mens me niet allemaal voor me sloffe het gegoooid! Da'k 't niet meer most wage naar Ajax te gaan kijke, want dat ze me zou Ajaxen! As 't niet (bekend manuaal naar Dirks' heup) as 't niet om dat kleine jog zou zijn, die me nou eenmaal an me hart gebakke leit, zo waar als ik hier staan, juffrouw Jes, da'k d'r bij d'r lieve zus had gelate, opgeruimd staat netjes, wat u?”

„O, Jes,” schaterde Ans. „'t Is of ik Dirks hoor! Schitterend gewoon! Je bent een moord-actrice!”

„Misschien kun je in de toneelclub bij dearest komen,” plaagde Mar.

„Stel je voor! *Hij* in een verliefde rol met zijn ondergeschikte!” proestte Jes. „Hou stil, daar komt Gerritsen aangedraafd, die moet natuurlijk wat meer van zijn ge-

schenk te weten komen. Halloh, boy, haast je maar niet zo, de tantes wachten wel op je!" riep ze hem toe.

„Gerritsen van administratie," zoals hij op het dagblad heette, was een nog jonge man, met een levendig, donker uiterlijk, die er altijd buitengewoon verzorgd uitzag.

„Gerritsen heeft geheime bronnen," plaagden hem de collega's. „Hij kan meer alleen uitgeven, dan wij met ons allen."

„Ik kan me dan ook niet de luxe van een echtgenote permitteren. Ik besteed voorlopig alles aan mijn niet onfraai uiterlijk, zodat ik er altijd uitzie als een huis met een riant uitzicht! En vergeet niet, dat ik vaak voor het hoge aanschijn van onzen Directeur moet komen en het mijn respect verhoogt en een zeker crediet voor ons Blad geeft als een van zijn vele vertegenwoordigers er tip top uitziet."

„Hij heeft zijn smoessie wel klaar," was het dan. „Je bent nou negen en twintig, Gerritsen en je moest nu maar eens aan trouwen gaan denken."

„Ik denk er genoeg aan," zuchtte Gerritsen dan, „maar de vrouw van mijn hart is nog niet gekomen."

„Dan wordt het tijd, dat ze komt," hadden de collega's gemeend en ze hadden beloofd eens voor hem uit te kijken.

„En hoe heeft Heer de Greef mijn grapje opgenomen?" vroeg Gerritsen toen hij buiten adem de meisjes eindelijk bereikt had.

„Hij had eerst één van z'n Nero-blikken, zeg, kinderen, hij heeft de kin van Mussolini, hebben jullie dat niet opgelet?" viel Jes zichzelf in de reden.

„Hij zou een excellent dictator zijn," vond Ans.

„Kinderen, kinderen, niet zo roddelen!" spotte Gerritsen.

„Dat noemt ie roddelen!" riep Mar uit. „Geloof maar, dat hij er mee geflatteerd zou zijn. Hij speelt graag dictatortje!"

„Had ie er het land over?" informeerde Gerritsen.

„Daar schijn je nogal bang voor te zijn," plaagde Jes.

„Warempel niet, maar tenslotte wil ik de Greef niet in het harnas jagen, daar is ie een veel te beste kerel voor.

Ik doe die dingen altijd spontaan, maar achteraf heb ik er het land over, want strikt genomen had ik het niet moeten doen waar jullie bij waren."

„Vanweges zijn prestigée!" spotte Stans. „Nou, dat weet ie zelf wel op te houden, wees daar maar niet bang voor!"

„Hij heeft het met een van z'n schone gebaren de tikkamer aangeboden," zei Mar. „Ons aller dank dus, Gerritje!"

„En vertel nu eens, hoe dat zit met die toneelspelerij van hem?" vroeg Stans, die, de fiets aan de hand, een eind mee opliep, schoon ze een heel andere kant uit moest, maar het vooruitzicht wat te weten te komen van haar chef, legde haar altijd hongerige maag het zwijgen op.

„O, daar moeten jullie zo min niet over denken," zei Gerritsen, terwijl hij naast Ans ging lopen. „Hij is bij een zeer goed dilettanten-toneel en hij is werkelijk één van de beste krachten."

„Hoe weet je dat?" vroeg Jes tamelijk ongelovig.

„Omdat ik hem zelf heb zien spelen. Ik had er, eerlijk gezegd, ook niet veel vertrouwen in, dat kan ik jullie wel zeggen. Heel toevallig woonde ik een voorstelling bij, waar een kennisje van me meespeelde. Ik had er geen flauw idee van, dat de Greef zou meespelen en je kunt denken hoe verrast ik was toen ik daar plotseling de strenge baas van de tikkamer als jeune amoureux over de planken zag huppelen. Maar eerlijk is eerlijk, de vent heeft absoluut talent en mocht ons Blad, wat de hemel verhoede, ooit op de flacon gaan, dan kan hij z'n brood nog altijd verdienen met toneelspelen."

„Wie zou het ooit gedacht hebben," steunde Stans, blij als een kind met het schoon verhaal.

„Gerritje," vleide Mar. „Zul jij ons waarschuwen als er een uitvoering is? Je begrijpt, dat we er allemaal heen moeten. Dat genot mag je ons niet onthouden. Kun jij aan kaarten komen? Dat kennisje van je moet er maar voor zorgen. Toe, Gerritje dear, doe je het?"

„Ik beloof niets. Ik wil niet graag, dat hij weet, dat ik er met jullie over praatte. Hij had toen al een beetje het

land, dat ik er op advertentie over gesproken had. Je begrijpt, dat ging direct over naar redactie en in no time wisten alle afdelingen het. „Je bent een misselijk oud wijf!” kreeg ik naar mijn hoofd gegooid. Als ie nu nog zou horen, dat ik jullie aan kaarten heb geholpen, zou het helemaal huilen zijn!”

„We doen een dure eed, dat we je niet zullen verraden,” beloofde Stans.

„Goed dan, ik zal mijn best voor jullie doen, maar ik ga zelf ook en dan moeten we maar een toevallige ontmoeting ensceneren. Meestal is er bal na en dan kunnen we nog een geanimeerd dansje doen.”

„Zijn die kaarten duur?” informeerde Miep, die al tegen de onkosten opzag en toch zo dolgraag een verzetje wilde hebben.

„Welneen,” deed Gerritsen luchthartig. „Het zijn vrijkaartjes.”

„Ik zie jou al het bal openen met de lieveling,” plaagde Jes Mar.

„Kun je denken, hij vraagt Ansje, dat is zijn favoriet,” lachte Mar.

„Dan zal ik hem fijn de loef afsteken,” zei Gerritsen. „Die kerel hoeft waarachtig niet in alles te boffen! Buitendien, hij heeft een vrouw, en een heel aardige, laat ie daar mee dansen!”

„Kinderen, ik ga de andere kant uit, ik moet nog een boodschap.” Ans wuifde aanminnig en sloeg een zijstraat in.

„Wat heeft de freule ineens?” vroeg Stans hatelijk. „Zo zonder meer weg te lopen!”

„Jij zoekt warempel overal wat achter als het Ans betreft!” zei Miep nijdig. „Waarom moet ze het vooruit aankondigen als ze weg moet?”

„Zeg, Gerritsen?” vroeg Stans, die de gelegenheid wilde benutten nog wat meer te horen. „Die dochter van hem, hoe oud is die?”

„Ik denk een jaar of veertig!”

„Hè, flauw,” deed Stans beledigd.

„Nou, ja, hoe weet ik dat nou! ik denk een jaar of vijftien.”

„Wat ziet hij er dan nog jong uit!”

„Heb jij geen andere zorgen in je bol, dan alles van je baas te willen weten? Je mag dankbaar zijn, dat je mij niet tot chef hebt, dan zou je heel wat anders te verduren hebben. Nou, kinderen, saluutjes! Breng je avond in gepaste eenvoud door. Ik zal het ook doen.”

„Malle!” mopperde Stans, die zich op haar nummer gezet voelde. „Een hoop kouwe drukkie heeft-ie met z'n mooie jasjes en hoedjes! Ik geloof, dat-ie een goed oogje op Ans heeft. Nou, de freule zal hem niet willen, te bù voor zo'n hm! hm! aristocratische familie!”

Niemand antwoordde op Stans hatelijke opmerkingen, maar als bij ingeving zeiden ze haar goedendag en gingen gedrieën hun weg.

Stans keek ze na, terwijl ze op de fiets stapte en naar huis reed.

„Zo is het nou altijd,” mopperde ze bij zichzelf. „Ik sta heel alleen. Dat had ik weer niet mogen zeggen van de freule! Bah, onverdragelijk schepsel met d'r hooghartige snuit en d'r air van raak me niet aan! en die idiote Gerritsen, die altijd naast d'r moet lopen en d'r aankijkt! Nou, ik ben niet blind, ik zie dat allemaal heel goed. Ik zou er net zo piekfijn kunnen uitzien als zij, maar ik heb er geen geld voor over. Niks geen kunst om naar een grote modezaak te gaan en je fijn in de kleren te steken. Maar om je kleren door een huisnaaister te laten maken en er dan tòch netjes uit te zien, dat is meer kunst. Als ik een gekke kop krijg koop ik me een driekwart bontjasje. Zullen ze ogen opzetten! Maar ik ben nog niet zo gek! Die stapele Gerritsen, die al z'n geld uitgeeft aan z'n kleren! Mij niet gezien! Wat een leuke toet dat jong toch heeft! En zo'n aardige stem. Eigenlijk is ie het knapste typ van de hele beweging. Zou die nou warempel zo gek zijn om z'n kop op hol te laten brengen door die Ans? Ik kan d'r niks moois aan vinden, net een paard, dat te hoog op z'n poten staat! Wat hebben sommige mannen toch een rare smaak! Tòch

moet ik eens kijken wat zo'n bontjasje kost. Kijken kost geen geld!"

Toen Stans die middag aan tafel zat en zwijgend het maal verorberde, op haar toch al niet knap gelaat een trek van gemelijkheid, keken de verschillende familieleden elkaar begrijpend aan.

Het was weer mis met Stans en het beste was haar geen stroo breed in de weg te leggen, want anders kwam er weer een van die woede-uitbarstingen die ze allen van haar kenden en waar ze bang van waren.

Stans had als kind veel gesukkeld, was een driftig, zenuwachtig kind geweest, dat de volle zorgen van de moeder nodig had. De twee jongere kinderen, allebei opgewekt van aard en veel minder gecompliceerd dan Stans, hadden haar op bevel van de moeder altijd moeten ontzien. Midden in hun luidruchtig spel hadden ze vaak moeten ophouden, omdat Stans weer zo'n hoofdpijn had en de wat kortzichtige moeder had niet ingezien, dat de hoofdpijn voorgewend was en alleen maar moest dienen om er voor te zorgen, dat „die twee vervelende kinderen, die altijd samen speelden en háár buiten sloten” in hun spel gestoord werden.

Dan lag Stans op de rustbank, zacht kreunend, met een natte compres op het weerspannige kopje en genoot ervan, het tweetal, dat ze eerst zo genoegelijk had zien spelen, nu met verveeld gezicht in lusteloze houding aan tafel te zien zitten, gebogen over hun huiswerk, dat ze afraffelden, in de hoop nog een uurtje samen te kunnen spelen.

Nòg was het niet tot de jongere zus en broer doorgedrongen, dat Stans eigenlijk niets mankeerde en nog teerde op de vroegere kinderziekten, waarbij ze ontzien werd en alles om háár draaide. Er was zelfs medelijden in hun jonge hartjes met de oudste zus, die bijna altijd wat mankeerde. Maar dit medelijden duurde meestal heel kort en al gauw kwam de wrevel over het feit, dat altijd hun pret bedorven werd door die eeuwig-zieke Stans.

Toen het tweetal ouder werd was het hoe langer hoe verder van Stans afgegroeid. Stans, die steeds de baas over hen wilde spelen en alles overklikte, werd een gehaat per-

soontje voor hen en het maakte, dat de twee steeds onafscheidelijker werden en in hun samenspannen tegen Stans één waren.

Alleen wanneer vader en moeder er bij waren, werd Stans nog wat ontzien, maar verder lieten ze geen gelegenheid voorbij gaan om haar dwars te zitten.

Zo werd het een elkaar plagen en hinderen en was het een verademing, dat Stans na haar examen Mulo een betrekking kreeg, waardoor ze hele dagen buitenshuis was. Dick en Margootje, nu opgegroeid tot H.B.S.-ers en nog even verknocht aan elkaar, als toen ze nog samen op het kleuterschooltje waren, vonden het nu niet meer zo moeilijk, om terwille en vooral ten pleziere van de ouders, wat water in hun wijn te doen als Stans met een zure bui thuis kwam en ontzien moest worden.

Wat niet wegnam, dat er af en toe uitbarstingen kwamen, die tot onverkwikkelijke tonelen leidden.

Dit gebeurde vooral, als de twee jongsten samen naar een uitvoering gingen en Stans met zuur vertrokken gezicht achter bleef, voelend, dat die twee, hoe jong ook nog, meer aan hun leven hadden, dan zij.

Geen ogenblik kwam de gedachte bij haar op, dat de schuld bij haar zelf lag, dat ze geen vrienden had omdat ze altijd iedereen van zich af had gestoten door haar felle jalousie en haar zucht alles uit te pluizen en te weten te komen.

Jalousie beheerste haar leven. Ze was jaloers op iedereen, op haar ouders zelfs. Wanneer die samen uitgingen, wat maar een enkele keer gebeurde, dan voelde ze dit aan als een onrecht tegenover háár.

En nu Margootje opgroeide tot een knap jong meisje, een meisje, dat door haar zonnig karakter geliefd was bij ieder, die haar kende, nu was er in Stans een gevoel van haat voor het vrolijke Margootje gekomen. Margootje in een nieuwe jurk, kon haar stemming voor dagen lang be-derven.

„Heb je wel eens opgelet,” had deze haar broer gevraagd, toen juist een onverkwikkelijk ruzietje tussen haar

en Stans had plaats gehad, „dat Stans nooit iets goeds van een ander zegt?”

„Ja zeker,” had Dick toegegeven. „Ze ziet overal het lelijke in. Omdat ze zelf zo’n groot mispunt is.”

„’t Is toch een stakkerd,” had ze langzaam gezegd.

Dick had z’n schouders eens opgehaald.

„’t Is maar wat je een stakkerd noemt! Een lastige tante is het en ze wil hier de hele familie regeren. Moeder heeft nog veel te veel geduld voor die lastpost.”

Ja, dat was eigenlijk wel zo, had Margootje gedacht. Moeder gaf Stans toch altijd gelijk. Moeder vergoelijkte alles van haar en altijd werd alles maar gegooid op Stans’ zwakke gezondheid, terwijl Stans at als een wolf en nooit enige sporen van vermoeidheid vertoonde.

Ze kon eigenlijk zelf niet zeggen, waarom toch telkens een gevoel van medelijden haar bekreep, als ze Stans’ ontevreden gezicht zag.

Waarom had Stans geen enkele vriendin? vroeg ze zich af. Stel je voor, geen vriendin te hebben. Margootje had ze bij bosjes. Werd ze niet iedere keer door Vader en Dick geplaagd, als ze met enthousiaste verhalen thuis kwam van een nieuwe vriendin, die zó aardig was en al de andere vriendinnen in de schaduw stelde. Wat niet wegnam, dat de hele reeks vriendinnen aangehouden werd en Margootje haar gunsten verdeelde als een jonge vorstin.

Het was bijna niet aan te nemen, dat Stans en zij zusters waren, zo verschillend van aard waren zij. Margootje, het zestienjarige, vrolijke ding, leefde zo zonder zorg, lachte en kwinkeleerde van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat. En bij al haar zorgeloosheid had ze een warm hart, kon geen leed zien en was altijd bereid iets voor anderen, minder goed bedeeden te doen.

Alle H.B.S.-kameraden van Dick waren eenparig gecharmeerd van „dat verduveld knappe zusje van Everhard”. Margootje had het heel wel in de gaten, maar het deed haar niets en ze ging met al die jongens even kame-raadschappelijk om als ze het met Dick deed.

Stans, als een spin in haar web, kon soms naar Margootje loeren, als die ongedwongen en tintelend van humor

schertste met de jongelui, die bij Dick kwamen om te schaken of muziek te maken.

Het vervulde haar met een ongekende woede. Dat kind, dat nest, iedereen kon ze om haar pink winden! Al die apen van jongens vlogen op háár wenken. En wat ze er aan zagen? Zij kon niets moois zien in die vlasblonde kop en die waterige blauwe ogen!

Haar woede steeg ten top, als Margootje, begeleid door een van de jongens Engelse songs ten beste gaf, in een getrouwe imitatie van Sophie Tucker.

„U moest het verbieden,” snauwde Stans haar Moeder dan toe. „Het kind stelt zich heus belachelijk aan.”

Maar de Vader sprong in de bres voor Margootje en zei, dat ze het allemachtig aardig deed en er geen kwaad in stak.

Dan pakte Stans nijdig het boek, waarin ze kwasi had zitten lezen en verdween naar haar kamertje.

Soms drong het verwoede huilen, dat ze deed, tot beneden door en keken de ouders elkaar begrijpend aan. Het was weer zo ver met Stans, dachten ze en ze konden niet meer van harte genieten van Gootje's vrolijke zang. of van het samenspel van Dick en zijn vrienden, die een band hadden opgericht en hiermee op uitvoeringen van de H.B.S. veel succes oogstten.

„Je kunt hier nu nooit eens gezellig bij elkaar zitten,” mopperde de Vader, als hij zag, dat zijn vrouw geen rust had om te blijven zitten en alweer naar boven toog. „En ze maakt het er hoe langer hoe erger mee,” concludeerde hij.

Maar hij wist, dat er tegen zijn vrouw's onrust niet te praten viel en wachtte maar weer lijdzaam af, met welke berichten zijn vrouw beneden zou komen.

Want was het niet enige keren voor gekomen, dat Stans zó van streek was, dat nog laat in de avond de dokter ge- roepen moest worden?

Als de band zweeg en het huilen, dat overgeslagen was in gillen, tot beneden doordrong, en ook door de anderen gehoord werd, zei Dick wat beschaamd: „M'n zuster heeft

zeker weer een van haar hoofdpijn-aanvallen, we zullen maar niet meer spelen."

Dan gingen de vrolijke jongelui als bij afspraak weg en was er in de kamer een stemming, die geheel verschilde van enige uren tevoren.

„Ze zal wel weer opknappen," kon Dick bitter zeggen. „Als ze hoort, dat de jongens weg zijn! Als zij maar roet in 't eten kan gooien!"

„Nou, jongen, jongen," trachtte Vader te kalmeren, maar in zijn hart was hij het eens met hem. Steeds meer ging hij inzien, hoe ze er zelf toe hadden meegewerkt, zijn vrouw en hij, om Stans te maken tot wat ze was: een zelf-zuchtig, onevenwichtig meisje, dat haar vroegere ziekte en zwakheid uitbuitte.

„Er *moet* verandering in komen," dacht hij voor de zoveelste maal, maar hij wist, dat hij niet opgewassen was tegen de smeekbeden van zijn vrouw, om Stans toch te sparen.

„Het gaat ten koste van de vrede in ons gezin en het belemmert de gezonde levenslust van de twee anderen." Opkijkend naar de krinkelende rookkolommetjes, die opstegen uit zijn sigaar, ontstond in hem de vaste wil hierin een verandering te brengen, alleen was het hem niet duidelijk hoe!

„Ik heb zó gehoopt, dat het werk en de omgang met meisjes van haar leeftijd een verandering ten goede bij haar teweeg zouden brengen, maar het lijkt of ze eer nog erger is geworden. Er moet iets gevonden kunnen worden om een einde te maken aan dit ziekelijk gedoe."

Lange tijd had hij werkelijk geloofd, dat Stans' boos humeur, haar zenuwhuilen voortkwamen uit haar gestel, maar, mede door Dick's gezonde kijk en zijn opmerkingen, was hij tot de overtuiging gekomen, dat er een hoop aanstellerij bij was en het beter was, er geen notitie van te nemen.

„Dat zo'n jongen je nou de ogen moeten openen," dacht hij en vol trots keek hij naar zijn stamhouder, die met veel geduld bezig was zijn jongste zuster iets bij te brengen van het schaakspel.

„Ik leer het nooit!” riep Margootje wanhopig en ze schudde haar blonde lokken naar achteren. „En ik zou het toch zo dolgraag kennen, ze spelen het allemaal op school.”

„Natuurlijk,” plaagde Dick. „Sinds Dr. Euwe de afgod is!”

„Loop heen!” weerde Margootje af, maar in haar hart wist ze, dat er nog nooit zo’n animo bij de meisjes was geweest voor het edele schaakspel, als sinds het ogenblik waarop Dr. Euwe zijn schaaklessen door de aether zond.

„Bij jullie is het altijd de verering voor een held; of het nu een held van het witte doek, of een Doctor-schaakgenie is! Net of jullie er anders over gedroomd hadden een spel te gaan leren, dat eigenlijk ver boven jullie denkvermogen gaat,” plaagde Dick.

„Jongen, houd op!” viel Margootje uit. „Je wordt zo’n echte pedante knul! Vroeger was je heel anders! Nu doe je net of je de wijsheid in pacht hebt. Je doet zo echt mee met de andere knaapjes, die over hun zusters bazen en de wijze grootvader spelen. Wat weten jullie eigenlijk van ons denkvermogen — zoals jij dat zo prachtig uitdrukt — af? Omdat jullie nu uren lang zit te bomen en over politiek en wetenschap allemaal je mening meent te hebben, dat geeft je nog niet het recht te veronderstellen, dat ons denkvermogen zoveel minder is, dan dat van jullie!”

Als zijn twee jongsten zo aan het kibbelen waren, luisterde Vader met genoegen naar hen. Er was iets gezonds in die kleine onenigheden en hij dacht, dat Stans er veel beter aan toe was geweest, als ze samen met een broer als Dick was opgegroeid, die haar op half spottende, half belangstellende wijze had gewezen op de dweperijtjes, die meisjes nu eenmaal meer dan jongens hebben voor hen, die zich in de wereld onderscheiden.

Lotte van Buren en Ans Terhoeve hadden toevallig tegelijk de vrije Zaterdagmiddag.

Het was de gewoonte van de Greef de meisjes af en toe Zaterdagmiddags om twee uur naar huis te laten gaan.

„Maar daar maak ik geen gewoonte van,” mompelde hij iedere keer weer even bars.

„Tata, baasje!” wuifde Lotte aanminnig, toen ze buiten stonden. „Hij meent het toch niet zo kwaad als hij het zegt!”

„Reuze meevaller,” zei Ans tevreden.

„Ga mee naar huis,” inviteerde Lotte.

Ans weifelde.

„Niks leuk voor je zuster, die er pas is.”

„O, die vindt het allergenoegeijkst als er weer een nieuw gezicht komt. Je moet rekenen, dat ze het in dat stille Samois heus zo gezellig niet heeft en al zegt ze nou ook altijd, dat ze niet meer naar Holland terug zou willen, ik geloof, dat ze die reis van haar echtvriend naar Indië helemaal niet zo naar vindt, omdat er tegenover staat, dat zij en haar twee dochttertjes weer eens fijn van Holland kunnen genieten. Toe, doe nou niet weer zo akelig bescheiden en ga mee naar huis.”

„Vooruit dan maar,” lachte Ans, die niets liever deed, dan mee gaan met Lotte om weer eens te kunnen genieten van de gezellige sfeer, die er in het gezin van de van Buren's was.

„Lijkt je zuster op je?” vroeg ze dan.

„Geen steek!” lachtte Lotte. „Ze is acht jaar ouder dan ik maar ze lijkt tien jaar jonger. Ze is van een elegantie waar ik niet bij in de schaduw kan staan.”

„Parijs, hè?”

„Welneen, daar komt ze maar zelden. Maar het is een aangeboren elegance; altijd gehad!”

„Hoe oud zijn je nichtjes?”

„Vier en zes. Een paar dodden. En zo enig zeg, als Elly met ze op straat loopt is het net grote zus met de kleinere zusjes.”

„Gezellig voor je ouders het spannetje eens een tijdje hier te hebben,” vond Ans.

„O, die!” lachte Lotte. „Hun eigen kinderen bestaan niet meer voor ze! Vader is al dagen niet naar z’n atelier geweest en gaat naar Artis met ze, of naar de poppenkast op de Dam en amuseert zich daarbij net zo goed als het tweetal.”

Gezellig koutend waren de meisjes aangekomen bij het aardige huis aan de Amsteldijk, dat geheel met wingerd begroeid was.

„Enig huis,” zei Ans, wie het altijd weer opviel hoeveel gezelliger dit huis er uitzag, dan de meeste stadshuizen.

„Ja,” stemde Lotte toe. „We zouden er voor geen geld ter wereld uit gaan. Vader zou het dolgraag willen kopen, maar de spietjes ontbreken.”

„Overal hetzelfde liedje,” lachte Ans, terwijl ze voor de spiegel in de kleine hall haar donkergolvend haar in orde bracht.

„Zo, Ans,” begroette Lotte’s Moeder haar hartelijk. „Genoegelijk, dat je mee bent gekomen.”

Mevrouw van Buren, een nog slanke vrouw van middelbare leeftijd, had dat echt moederlijke in haar wezen, dat iedereen direct voor haar innam.

„Bij Moeder kan altijd alles,” kon Lotte vol trots vertellen als ze met Ans over haar Moeder sprak. „Dat is heus een geluk, want Vader brengt soms onverwacht een stel vrienden mee en houdt er helemaal geen rekening mee, dat het wel eens *niet* kan schikken. Je hebt eigenlijk nooit zo’n zoete inval gezien als het bij ons is.”

En dat was het juist wat het huis van de van Buren’s zo gezellig maakte. Iedereen was er welkom en er werden hoegenaamd geen complimenten voor de gasten gemaakt.

Was er met het middagmaal niet op hen gerekend en bleven er een paar hangen, dan werden de gasten uitgestuurd naar slager en kruidenier en hielpen ze mee de extra gerechten verzorgen.

Dè tas! De grote tas waar hopen boodschappen in opgeborgen konden en die rekbaar was!

In de kleine keuken hing hij aan een spijker achter de deur en iedereen kende het bestaan en de plaats van dè tas.

Het was gewoon spreekwoordelijk geworden in den huize van Buren. Zodra er een of meer bleven mee-eten, dan hoorde men direct: „Geef *mij* de tas maar, de rest komt wel in orde.”

En niemand voelde zich te goed om met de tas, die er al niet zo heel nieuw meer uitzag, boodschappen te gaan doen.

„Laat maar opschrijven,” knikte mevrouw's vriendelijk hoofd dan. „Ik krijg het wel op het boekje.”

Er werd gemakkelijk geleefd in het gezin van de van Buren's. Luchtig, maar niet roekeloos en de bekende verhalen van artisten-gezinnen waar wel gekocht, maar niet betaald werd, gingen hier niet op. Mevrouw van Buren was buitengewoon nauwgezet, alleen leefde ze gemakkelijker dan anderen en nam ze de dingen waar menige huisvrouw dagen over tobt, van de luchtige kant.

Hoe zou het ook anders gekund hebben met een man, die de ene dag nog rustig in z'n atelier zat te werken en de volgende dag zei, dat ze met de hele familie naar Italië gingen, want hij snakte naar blauwe meren. Dat was dan meestal in de vakantie van de kinderen. Alles ging op een koopje en buiten Florence was er het kleine huisje van een kippenkoopman, dat ze voor een spotprijs huurden en waarin ze twee maanden bleven zitten.

Alles werd door mevrouw en de meisjes gedaan, ze gingen zelf naar de markt, deden zelf de grote was, net als de andere vrouwen uit de buurt, op het vlondertje bij de heldere beek.

Ans kon genieten als Lotte ervan vertelde.

„Heb je er geen spijt van, dat jullie nu niet meer gaan?” vroeg ze dan, want sinds Elly getrouwd was en de oudste zoon naar Indië, scheen het wel of de blauwe meren en de blauwe luchten hun grote attractie voor den schilder van Buren verloren hadden.

Want naast de grote liefde voor de Kunst was er geweest de innige verknochtheid aan zijn gezin en het gaan naar Italië met vrouw en kinderen was altijd weer een uitbundige vreugde voor hem geweest. Nu er twee van de vier uit het nest gevlogen waren, leek het of hijzelf hokvaster was geworden en maar zelden kwam meer de behoefte bij hem op er plotseling uit te trekken, als 't hem in eigen land te eng werd.

Een tijd lang was hij bepaald gedrukt geweest en had zelfs zijn werk er onder geleden. Lusteloos was hij naar de academie gegaan, waaraan hij als leraar verbonden was, maar het ruime atelier, dat hij in de binnenstad had, was gesloten gebleven.

Pas toen de kleinkinderen geboren werden, leefde hij weer geheel op en kwam ook de oude werklust weer terug.

Meer nog dan tevoren betreurde hij het, dat Elly niet dicht bij hen woonde en door de werkkring van haar man gedwongen was in Frankrijk te wonen.

„Maar goed ook,” had zijn vrouw hem geplaagd. „Je zoudt het grootste deel van de dag bij Elly hebben gezeten! Een echte lastige Opa zou je zijn geweest!”

Nu de kleinkinderen groter werden en tweemaal per jaar met hun ouders bij de grootouders kwamen logeren, werd het weer de echte jool, die zijn eigen kinderen ook gekend hadden. Hij sleepte het zelf gemaakte marionetten-theater van de zolder, besteedde avonden om de poppen weer geheel te verfrissen en maakte toepasselijke gedichtjes, die begrijpelijk waren voor de twee kleine meisjes.

„U gunt de kinderen gewoon niet aan Moeder,” verweet Lotte hem schertsend. Dan keken zijn staalblauwe ogen, die zo fel stonden in het nog zo frisse gelaat met de witte puntbaard, haar verschrikt aan.

Maar zijn vrouw knikte hem geruststellend toe.

„Je Moeder heeft het ook eeuwig zo druk,” verontschuldigde hij zich. „Ga jij nu morgen eens met ze naar Artis, Moeder?”

Ze beloofde het, maar de volgende dag was hij het weer

ganselijk vergeten en toog zielsvergenoegd met zijn kleindochters naar Artis of het Vondelpark.

„Laat hem maar,” kon mevrouw van Buren dan zo warm tegen Elly zeggen. „Hij is weer helemaal de oude en daar ben ik zo dankbaar voor.”

Ans werd door Lotte in een gemakkelijke stoel gepoot.

„Zijn de kinderen met Vader op stap?” vroeg Lotte, die verlangend was Ans de nichtjes te laten zien.

„Houd op!” lachte mevrouw. „Er is verkleed-partij op zolder! Vader heeft ze in de oude costuum-kist laten graaien, nu, je begrijpt! ze zijn al in alle verschillende gedaanten naar beneden gekomen. En een herrie! Er wordt gegrimeerd! Dan weet je er alles van.”

„Kostelijk,” genoot Lotte. „Als ik denk aan al de pret, die wij er mee hadden dan kan ik me voorstellen, hoe die twee genieten. Is Elly er ook bij? Waar zit onze Française?”

„Die doet net zo hard mee. Vader en dochter hebben elkaar weer gevonden,” zei mevrouw vergenoegd.

„Ga je even mee naar zolder?” vroeg Lotte. „Op de tenen lopen, dan kunnen we genieten van het schouwspel. Als we boven op de trap staan, kunnen ze ons niet zien.”

De beide meisjes slopen de zoldertrap op.

Dicht tegen elkaar aangedrukt, hun hoofden net boven het trapgat uit, luisterden ze geamuseerd naar meneer van Buren, die, een krans van groene bladeren om het hoofd en een gekleurde lap om de schouders geslagen, een bosgod moest voorstellen.

Elly, ook al met bladertooi om het hoofd, een licht gazen kleedje aan, luisterde naar de bevelen van den bosgod.

„Ga, goede fee, o, ga gezwind, zoek kruiden voor het zieke kind,” hoorden ze Pa bosgod zeggen.

„Wie isj het zieke kind.”

„Betty, de schat!” fluisterde Lotte. „Dat is de jongste van de twee, ze lispelt een beetje en dat klinkt zo heerlijk.”

„Kind,” hoorden ze een veel diepere kinderstem zeggen: „Dat ben *ik* toch! Jij bent dat andere kind, dat die

rode besjes in het bos geplukt heeft en daar ben ik nou zo ziek van geworden. Dat heeft de bosgod toch gezegd."

„Heeft Opa gesjegd."

„Nou ja," een beetje ongeduldig. „We spelen nu toch het sprookje."

„O, ja," zei Betty, de grote, onschuldige ogen naar Nity opgeslagen, die altijd alles wist en zó knap was.

„Wat een vreselijke lieverd," fluisterde Ans in verrukking kijkend naar Betty's blonde krullen, het onschuldige open mondje, de helder blauwe kijkers.

„Nity is óók een schat," zei Lotte, die niet goed kon hebben, dat altijd alle bewondering naar Betty uitging. „Ze is niet zo mooi, zo gaaf als Betty, maar ze is van een intelligentie waar je van omvalt."

„Ik hoor praten!" riep Nity, uit haar rol vallend.

„De boze fee!" gromde Lotte op onheilspellende toon.

„Ik kom kwaje bessen plukkende kinderen halen!"

„Nee-e-e-e!" gilde Betty, die direct angstig was.

„Och, kind," stelde Nity gerust. „'t Is tante Lotte met nog één!"

„Paedagoog van de koude grond, kom in ons betoverd bos. En als je nog eens kinderen bang maakt zullen we je in een valse kat veranderen," dreigde de bosgod, die in z'n rol trachtte te blijven. „Ans, kom maar hier, kind, kun je mee doen," inviteerde hij.

Maar Lotte zei, dat Moeder wachtte met thee en zaligheden.

„Zúlke heerlijke kletskoppen," verklapte ze en Betty had opeens geen belangstelling meer voor het betoverde bos.

Moeder Elly maakte kennis met Ans en vond ook, dat ze nu genoeg toneel gespeeld hadden. De slanke fee ontdeed zich van haar gazen kleedje en toen ze het effen zwarte japonnetje weer aan had met de witte ruche langs de vierkant gesneden hals, zag ze er nog ééns zo jong uit.

„Net zo'n vrouwtje van één van de mooie pastels die we vroeger bezaten," dacht Ans weemoedig.

„Vooruit, jongens," gebod Elly haar kroost „Helpen opruimen!"

„Opa sjal het wel doen,” zei Betty, die verlangde naar de kletskoppen.

„Wel ja, gaan jullie maar vast naar beneden,” stemde Opa toe.

„Geen denken aan. Ze hebben er hun plezier van gehad, nu zullen ze de boel ook weer netjes opknappen. O, Vader, Vader, dat hadden *wij* vroeger eens moeten doen!”

„Bij ons op school moeten we ook altijd alles opruimen,” zei Nity wijs. „Als je niet iedere dag opruimt, wordt het een paar dagen later een hele herrie.”

„Ja,” stemde Betty direct in.

Nity keek tersluiks naar Ans om te zien wat voor indruk haar woorden op haar maakten.

Maar Ans' blikken hingen aan Betty, die net deed of ze meehielp, maar alle mooie gewaden één voor één nog eens in handen nam en bewonderend bekeek.

Even kwam er een boze trek op Nity's gezichtje.

„Toe, Betty, schiet op!” beval ze en ze trok haar wat ruw het gewaad uit de handjes.

„Nity!” waarschuwde Moeder Elly. „Een beetje voorzichtig met al die mooie dingen, die wij zo netjes voor jullie bewaard hebben.”

Weer een blik naar Ans, nu een schuwe. Nity vond het vreselijk berispt te worden waar vreemden bij waren.

„Zal ik jullie eens even helpen?” vroeg Ans.

„Ik kan wel zelf,” zei Nity. „Helpt u Betty maar.”

„Wat een stroeve trek op dat gezichtje,” dacht Ans. „Het kind is geloof ik, dodelijk jaloers van het jongste zusje. Moeilijk lijkt me dat voor de ouders. En het is heel begrijpelijk, dat alle sympathie van de buitenstaanders naar Betty uitgaat, die nog zo'n heerlijke baby is en zó zonnig en lief.”

En Ans nam zich voor wat meer notitie van Nity te nemen, want het moest zuur zijn voor het kleine ding de bevoorrechtte van de jongste te zien.

„Ik moet ze eens mee naar huis zien te krijgen,” dacht ze. „Moeder is dol op zulke peuters en ze heeft wel geduld er mee te spelen ook. Wie weet hoeveel goed het haar zal doen.”

Toen ze allen in de huiskamer kwamen was Oma, die hen naar beneden had horen komen, al bezig met theeschenken.

„Oma, Oma'tje, krijg ik alsjeblieft een glaasje limonade?” vleide Betty.

„Ik dacht, dat we afgesproken hadden, dat je niet zou vragen,” zei Elly, terwijl ze haar dochter een schortje voor deed, want Betty was een echte morspot.

Betty keek schuldig en vroeg niet verder.

Toen echter allen voorzien waren van thee en ook haar kleine kopje voor haar stond, zei Betty:

„Bitte, bitte Oma, krijg ik liever een glaasje limonade?”

Betty vond klaarblijkelijk, dat iets, wat je in een andere taal vroeg geen vragen genoemd kon worden. Het „bitte, bitte” had ze gehoord van het Oostenrijkse meisje, dat ze in Samois hadden, maar ze had het nog nooit gebruikt. Natuurlijk deed de hele familie angstige pogingen om hun lachen in te houden en Opa, helemaal vertederd, vond, dat ze nu ook maar het glaasje limonade moest hebben.

Maar Moeder Elly hield zich taai en Betty moest zich maar troosten met haar kopje thee, òf niets.

Ans zat stil te genieten. Haar ogen gingen van de een naar de ander. Naar de gezellig bedrijvige Oma, die van ieder thee uurtje een feest wist te maken en wier glundere ogen vonkten en straalden. En Opa, met het geestige gezicht, die rondkeek naar kinderen en kleinkinderen als een fiere haan. De twee zusters, zo verschillend van uiterlijk. Elly, het fijne vrouwtje waar alles gratie aan was, die er uitzag of ze kon breken als je haar aanraakte en die toch dezelfde sterke, onverzettelijke wil had als haar Vader. En dan Lotte, wat fors gebouwd, sportief, weinig gevend om haar kleren, maar van een zachtheid en trouw, die ontroerend waren. Geen grein jaloezie scheen er in haar te zijn op de oudste, zoveel knappere zuster, die de uitgesproken lieveling van haar Vader was.

„Hoe de tweede zoon zou zijn?” dacht Ans, die bij haar bezoeken aan den huize van Buren nooit nog Ferdinand, de jongste zoon had ontmoet.

Ferry, zoals hij thuis genoemd werd, had het schilders-

talent van zijn Vader, maar tot zijn Vader's groot verdriet voelde hij er niets voor het als vak uit te oefenen.

Zijn grote liefde ging uit naar de muziek. Als klein kind al had hij altijd voor de piano gezeten en met één vinger de liedjes gespeeld, die hij op school leerde.

„Dat deed ik ook, toen ik klein was,” mopperde de Vader dan. „Dat is niets bijzonders.” Hij had zich in z'n hoofd gezet, dat die tweede zoon *zijn* kant op zou gaan.

Maar maakte Ferry krabbeltjes in z'n cahiers, dan werden die iedereen getoond en vond zijn Vader, dat ze van een uitgesproken talent blijk gaven. Dan lachte de Moeder fijntjes en ook zij hoopte, dat de lievelingswens van haar man in vervulling zou gaan. Met de fijne intuïtie, Moeders eigen, voelde ze echter, dat de muziek het zou winnen van de schilderkunst.

Vader van Buren, die al z'n kinderen vrij had gelaten in het kiezen van een vak, bleek halsstarrig te zijn, toen Ferry openlijk verklaarde niets te voelen voor een opleiding tot schilder en door wilde gaan in de muziek of anders vliegenier zou worden.

Ferry kende de grote angst van zijn ouders voor de vliegerij en hij probeerde dit uit te buiten.

De Vader, schoon zijn hart kromp als hij er aan dacht, dat een van zijn kinderen dagelijks in levensgevaar zou kunnen verkeren, hield zich alsof hij onverschillig was voor dit dreigement. Het had een tijdlang een kleine verkoeling tussen hem en zijn jongste zoon gegeven. De Vader hoopte nog altijd maar, dat de jongen het vak zou kiezen waarvoor hij zo'n uitgesproken talent had.

„Buitendien,” had hij gezegd. „Je opleiding als schilder hoeft me heel weinig te kosten, terwijl de piano-studie te kostbaar zal worden.”

Dit was een argument waarmee Ferry wel rekening moest houden en juist wilde hij zijn Vader zeggen, dat hij dan maar in 's hemelsnaam schilder zou worden, toen voor de eerste maal zijn broer met verlof uit Indië kwam en Ferry's grote liefde voor de muziek kennende, aanbood zijn studie te bekostigen.

In de vreugde van het weerzien, gaf de Vader toe en

zo was het gekomen, dat Ferry zich met hart en ziel op de piano-studie kon werpen en zijn broer Albert zelfs een klein kamertje voor hem had gehuurd, dicht bij het Conservatorium, waar hij zonder de huisgenoten te storen, uren lang kon studeren.

„Tòch is het zonde,” had de Vader gemopperd.

„Wat er in zit komt er toch wel uit,” had Albert getroost. „U kunt niet weten of zijn talent voor muziek niet nog groter is, dan dat voor de schilderkunst. In ieder geval is het toch het beste, dat de jongen zich wijdt aan wat hem het liefste is.”

Alsof Lotte Ans' gedachte geraden had, vroeg ze:

„Waar blijft de grote toonkunstenaar? Komt die helemaal niet meer opdagen? Die jongen studeert waanzinnig veel, hij ziet er helemaal niet best uit.”

„Hij moest ook zo erg piano studeren,” vloog de Vader er direct op in. „Als hij schilder was geworden, zou ik zijn ijver hebben kunnen temperen. Nu heb ik er niets over te zeggen.”

„Laat hem maar gaan,” zei de Moeder. „Hij heeft me beloofd een fles melk te nemen en onder het werk af en toe een glas te drinken. De jongen is nog nooit zo tevreden en opgewekt geweest als tegenwoordig. Daarom moeten we dat beetje bleek zien maar niet te hoog nemen.”

„Als je van den duivel spreekt...” lachte Lotte, toen ze haar broer langs het raam zag komen. Ze holde naar de deur, gevolgd door Nity, die een bijzondere voorliefde voor Oom Ferry had.

„Speel je straks voor ons, Oom Fer?” vroeg Nity, terwijl ze hangend aan zijn arm met hem naar binnen ging. „Van de vogeltjes en het bos?”

„Arabesque van Debussy,” lachte haar Oom, terwijl hij zich over zijn Moeder boog en haar hartelijk kustte.

Lotte stelde hem aan Ans voor.

„Dat is de eerste keer, dat wij mekaar zien,” zei Ferry. „Maar ik ken u toch al zo'n beetje uit Lotte's verhalen.”

„Oom Ferry sjepeel je nou?” vleide Betty, haar blond krullekopje tegen zijn arm vleidend.

„Niet zo zeuren, pop,” verbood Elly haar jongste spruit.
„Oom Ferry is moe.”

„Net zoals u zegt, dame,” lachte haar broer en hij liet zich neervallen in de grote stoel, die Lotte gauw voor hem aangeschoven had.

„We hebben klesjkoppen,” annonceerde Betty.

„Z-á-á-á-á-lig!” klakte de Oom. „Ik eet ze allemaal op. Geef hier, Oma!”

„Nééén!” gilte Betty. „Niet allemaal!”

„Betty,” waarschuwde Nity, „je moet niet zo gillen. Oom Fer is moe!”

Weer lette Ans op, dat het kind rondkeek om te zien hoe haar bezorgdheid voor de oom op prijs werd gesteld.

„Dit kind heeft iets in haar gezichtje,” vond Ans, „dat niet kinderlijk is.” Ans wist het niet te motiveren. „Eigenlijk tè intelligent voor haar leeftijd. Te rijp voor een kind van zes jaar.”

Ferry, languit liggend in de gemakkelijke stoel, de smalle handen in rust gevouwen, gluurde naar Ans.

„Buitengewoon knap meisje, dat collega'tje van Lotte,” dacht hij. „Eigenlijk helemaal geen meisje om op die tik-kamer te zitten. Wat had Lotte er ook weer van verteld? Verarmde familie. Tja, beroerd voor zo'n meisje. Vroeger zou Vader niet gerust hebben voor hij een tekening van dat fijne profieltje had gemaakt. Nu is ie één en al oog voor Elly en haar kleintjes. Zijn me dat ook 'n paar fijne dieren! Jammer, dat hij te moe was om eens naar hartelust met ze te stoeien. Verduveld vervelend, die vermoeidheid de laatste tijd. En als Vader er nu maar niet weer over begon te zeuren, dat kon hij niet hebben. Het was net of Vader aldoor dacht: had je maar moeten doen wat ik wilde. Dàt nooit! Hoe moeilijker de studie werd, des te meer ging hij er voor voelen. Had ie vanmiddag die eeuwig-lastige sonate toch netjes onder de knie gekregen! Als ie niet weer die barstende koppijn had gekregen, had hij er nog niet mee uitgeschejen.”

De smalle handen tokkelden de melodie, waren bezig de moeilijke passage nogmaals te doorworstelen.

„Oom Fer sjepeelt pinano op sjen knie,” zei Betty.

„Hij speelt nog niet genoeg,” gromde de Vader. „Daarom ziet hij er ook zo fleurig uit!”

Even angstig opkijken van Moeder naar zoon.

Maar Ferry, die wel eens op kon vliegen als zijn vader dergelijke opmerkingen maakte bleef nu kalm, haalde alleen wat onverschillig de schouders op.

Ans, na een blik op de klok, zei plotseling:

„Is 't al zó laat? Ik heb beloofd Clem van de zaak te komen halen. Ik mag wel opschieten! Mevrouw Elly, mag ik Uw kleintjes eens komen halen om ze Moeder en Clem te laten zien?”

„Ik kom wel eens met ze aanlopen,” bood vriendelijk Opa aan, die natuurlijk getuige wilde zijn van de indruk die zijn kleinkinderen zouden maken. Maar Elly plaagde, dat hij een indringer was en zich er nu maar eens bij neer moest leggen, dat zijn kleinkinderen zonder hem uitgingen.

„Wanneer komt u dan, tante Ans?” vroeg Nity, die er dol op was bezoeken af te leggen bij grote mensen.

„Volgende week Zondag,” beloofde Ans. „Tenminste, als Moeder het goed vindt.”

„Natuurlijk. En dan kom ik ze met Opa halen, anders houdt de goede man het niet uit,” lachte Elly.

„Zondag?...” weifelde Opa. „Wat is er Zondag ook weer?”

„Zondag speelt Rubinstein” zei Ferry dromerig.

„Och, jij met je Rubinstein! Daar ga ik toch niet heen. Jij weet niets anders dan muziek en nog eens muziek!” bromde hij. „Vrouw, wat heb ik Zondag?”

„Een goeie bui, omdat je met je dochter uit mag,” lachte zijn vrouw.

„Heb ik die dan niet altijd?” vroeg hij onschuldig.

„Hm!hm!” kuchten Elly en Lotte.

„Opa is lief,” zei Nity, die voelde, dat het „hm! hm!” een plagerijtje voor hem inhield.

„Eigenwijs kuikentje,” dacht Ans, toen ze op weg naar Clem aan het gezichtje van Nity dacht waarmee ze haar grootvader verdedigde.

„Het kind valt eigenlijk helemaal buiten de kring van die natuurlijke van Burens. Hoe zou Elly's man zijn? Zou

het kind naar hem aarden? Ik heb nog nooit in mijn leven zo'n eigenaardig kind gezien. Zouden ze het daar niet zo opmerken? Lotte heeft me er nooit over gesproken. Als ze niet oppassen kan zo'n kind opgroeien tot één van die overgevoelige, vreemde wezens die zo moeilijk voor zichzelf en voor anderen zijn."

Clem was nog met een klant bezig toen Ans de zaak binnen stapte. Eén van de drie dametjes Groenewegen, die knotten wol aan het opruimen was, noodde haar zolang in de kamer achter de zaak op Clem te wachten.

Ans begaf zich daarheen, vond er de twee andere zusters Groenewegen, die haar hartelijk begroetten.

„Ze hebben geen van drieën voor de lijn gezorgd," dacht Ans vermaakt en ze keek naar de dikke dametjes, die er in de zelf gebreide japonnen uitzagen als opgestopte worstjes.

Er werd een kopje thee voor haar ingeschonken en Ans kreeg permissie zoveel uit de koekjesschaal te nemen als ze maar zelf wilde.

De dametjes Groenewegen waren bar in hun schik met de goede relaties, die ze door Clem's komst in hun zaak gekregen hadden en ze lieten geen gelegenheid voorbijgaan, om Clem's bloedverwanten te koesteren en te verwennen.

„Houdt u niet van handwerken?" vroeg juffrouw Albertine. „Heeft u niet eens lust zo'n mooie gebreide japon voor u zelf te maken?"

En vóór Ans nog kon antwoorden, zei juffrouw Leon-tine: „Zoekt u maar mooie wol uit, ik zal wel een patroon van een aardig model voor u maken."

Juffrouw Anette, die haast had gemaakt met het opruimen van de wol, om ook nog even tegenwoordig te kunnen zijn bij het bezoek in hun huiskamer, zei voorkomend: „We zullen u met alles helpen. Zo'n wollen jurkje zou net iets voor uw figuurtje zijn. Vindt u de onze niet mooi?"

En Anette, die al net zo mollig was als de andere zusjes, draaide als een pauw om Ans heen. Haar korte, dikke handjes streken langs boezem en heupen, als om te laten zien, hoe 'n prachtige coupe er wel zat in de zelf-ontworpen modellen van de firma Groenewegen.

„Daar zit ik aan,” dacht Ans wanhopig. „En ik heb er niet de minste zin in. Ik houd niet van die akelige kriebeljurken en buitendien zit ik vol met creaties van tante Clara. Hoe moet ik dat die brave joffers nou aan het verstand brengen? Die zijn er tuk op me een pleiziertje te doen, vanwege de goeie relaties.”

„Terra met bruin en beige, dat zou een prachtige kleur-

... draaide als een pauw om Ans heen...

combinatie zijn,” vond Albertine, maar Anette bestreed dit direct en voelde meer voor groen.

„Een mooie mosgroene tint en grijs, parelgrijs, weet u!”

Maar Leontine, na een lange peinzende blik op Ans, zei;

„Bruin met... met... citroengeel.”

„Citraengeel maakt bleek in het gezicht,” bestreed Leontine haar.

Ans voorzag een kleuren-oorlog en moed verzamelend zei ze langzaam, om de goede dametjes toch vooral niet te kwetsen:

„Weet u, ik heb zo weinig tijd om te handwerken, ik

vind het erg lief van u, maar ik zal er toch maar liever niet aan beginnen."

Drie paar oogen keken elkaar begrijpend aan.

Dan zei Leontine, die de oudste was en die ondanks hun veel voorkomende meningsverschillen, toch altijd in alles de uiteindelijke beslissing werd overgelaten:

„Kiest u nou de kleurtjes maar uit voor uw japonnetje," — de zusjes hielden veel van verkleinwoordjes — „en dan komt de rest wel in orde."

„Het zal ons een eer en genoeg zijn het japonnetje voor u te mogen breien," verzekerde Albertine en Anette, de centimeter halend, zei:

„Weest u zo goed even op te staan, dan zal ik u nauwkeurig de maat nemen."

Er kwam een geest van verzet in Ans, ze liet zich geen wollen jurk, die kriebelde en die ze niet gevraagd had, opdringen.

Op dat ogenblik kwam Clem, die eindelijk klaar was met een moeilijke en onhandige dame die ze een haakpatroon had moeten uitleggen, binnen en werd haar gevraagd nog even te willen wachten tot haar zuster wol had uitgezocht.

Het verwonderde gezicht van Clem was prachtig, dacht Ans vermaakt.

„Jij handwerken?" verbaasde ze zich.

„Nee, nee, dat komt allemaal wel goed," deden de dametjes geheimzinnig.

Maar Ans, met de moed der wanhoop, zei kort:

„U moet het me niet kwalijk nemen, dames en ik vind het zó vriendelijk van u, maar ik houd niet van wollen jurken, ik kan er niet tegen, het kriebelt, het maakt me opstandig, ik zou niet kunnen werken met zo'n jurk aan."

Er trok een begrijpend lachje over het gelaat van Leontine.

„Natuurlijk, het lieve kind was te bescheiden om dat werk van hun aan te nemen en nu had ze er dit op verzonnen. Stel je voor, *hun* wollen japonnen kriebelen! Echte, zuivere wol!" En vriendelijk zei ze:

„Ja, ja, we begrijpen dat best, u denkt zeker, dat het teveel van onze tijd vergt maar daar hoeft u u niet onge-

rust over te maken; zo goed als we ze voor ons zelf hebben gemaakt, met even veel liefde maken we er een voor u. Niet waar, meisjes?"

Waarop de twee andere dametjes, die evenals hun zusster, de meisjesjaren al ver achter de rug hadden, volijverig ja knikten.

„Nou zit ik er aan," dacht Ans vertwijfeld en ze had visioenen van nog hele series wollen kledingstukken, die de lieve dametjes haar nog allemaal zouden opdringen en waarvoor ze ten eeuwige dage dankbaar moest blijven. Er kwam echter redding van de kant van Clem.

„U kunt m'n zuster geloven, dames," zei ze haastig, want ze kende Ans op een prik en wist dat ze op springen stond. „Ans heeft van haar kindse jaren af een hekel aan al wat wol is en het gaf hele gevechten met juf, als ze wollen kousen aan moest. Weet je nog, Ans, hoe juf eens over de grond met je lag te rollen omdat ze zich voorgenomen had, dat je de kousen aan *moest* doen?"

„Ja," lachte Ans, die er zich geen cent meer van herinnerde en een ogenblik het idee had, dat Clem maar wat verzon. „En als straf mocht ik niet mee schaatsen rijden, maar dat kon me geen lor schelen, alles beter dan wol dragen!"

„Ja," schaterde Clem, die zich *dit* voorval met de beste wil van de wereld niet voor de geest kon halen.

De drie dikke dametjes keken elkaar bedrukt aan. Het moest dus wel waar zijn en van hun mooie plannetje kwam niets.

„Clem," jachtte Ans, die doodbang was voor andere edelmoedige aanbiedingen. „Ga je mee? Je weet toch dat Alexander komt dineren?"

„Gunst, ja," zei Clem, die op geen stukken na wist wie Alexander was.

„Prettige Zondag, dames," wenste Ans het vriendelijk drietal, terwijl ze haar zuster de huiskamer uitdrong. „Poef!" zuchtte ze opgelucht, toen ze allebei in de buitenlucht stonden.

„Tòch was het reuze aardig van ze," vond Clem, die erg gesteld was op haar werkgeefsters.

„Dat wàs het,” gaf Ans toe. „Maar we hebben centrale verwarming op kantoor en dàn te zitten bakken in zo’n wollen jurk, ’t is om te griezelen! Ik kàn er eenvoudig niet tegen.”

„Wie is Alexander eigenlijk?” vroeg Clem een beetje onnozel.

„Is ’t geen prachtnaam? Ik wed, dat die drie vroede vrouwen de hele avond hun hersenen er mee bezig houden wie wel die Alexander zou zijn. Misschien denken ze, dat het een Russische Grootvorst is. Past bij onze vergane grootheid! Overigens was Alexander een even groot verzinsel als de straf voor het niet willen dragen van de wollen kousen in mijn prille jeugd. En fantaseerde jij dan niet toen je dat verhaal hield over juf, die met me over de grond lag te rollen?”

„Nee, heus niet. Ik herinner me dat nog levendig. En het slot was, dat je de kousen tòch aan moest doen.”

„Daar heb je ’t nu al!” lachte Ans. „Daar heb ik dat wol-complex van. Men kan niet voorzichtig genoeg zijn met dergelijke dingen. Maar van wat anders gesproken, Clem, ik kon inderdaad wel eens wat aan handwerken gaan doen, inplaats van eeuwig te lezen. Weet je niet iets leuks, dat ik kan maken voor meisjes van vier en zes? Maar ’t mag niet duur zijn, hoor!”

„Voor wie?” vroeg Clem nieuwsgierig, want dat Ans tot het besluit kwam te gaan handwerken, iets dat Clem haar nooit had zien doen, dat gaf te denken.

„Voor de twee schatten van Lotte van Buren’s zuster. Je krijgt ze eerstdaags te zien en dan zul je kunnen begrijpen, dat ik aan zo’n kostelijk tweetal graag een pennevrucht wil wijden.”

„O, je wilt dus breien?” vroeg Clem.

„Wat ben je vandaag helder, zus!” lachte Ans.

„Wat zou je denken van twee aardige jakjes, die ze op hun zomerjurken kunnen dragen?”

„Lijkt me aardig en dan in gezellige kleuren, ze kunnen allebei wel levendige kleuren velen.”

„Ik zal wel wat uitzoeken,” beloofde Clem.

„En help je me dan? Want ik ken er geen lor meer van.”

„Je moet een mooie, aparte steek maken, ik zal je wel helpen.”

„Het zal ons vaster nog aaneensmeden!” spotte Ans, maar Clem, die zeer tegen Ans opzag, wetend, dat ze heel wat meer in haar mars had, dan zijzelf, dacht, dat het fijn moest zijn Ans aan iets te kunnen helpen, waarin zij, Clem, haar nu eens de baas was.

„Hemeltjelief, wat is het hier weer donker,” zuchtte Ans, toen ze thuiskomend, de huiskamer geheel in duister zagen. Ze knipte het licht aan, zag haar Moeder zitten in de grote stoel, de handen, zoals gewoonlijk werkeloos in de schoot gevouwen, starrend naar één punt.

In de kamer was een voorbeeldige orde, geen stoel van z'n plaats en het was, vond Ans voor de zoveelste maal, of er niemand in die huiskamer woonde.

Altijd, als ze bij Lotte op bezoek was geweest, trof haar de ongezelligheid van hun eigen woning.

„Waarom zit u toch altijd zo in het donker?” vroeg ze een beetje wrevelig.

„Vroeger hield ik niet van schemeren,” zei op de haar eigen larmoyante toon, mevrouw Terhoeve. „Nu kan het me niet meer schelen en maak ik geen licht omdat het goedkoper is.”

„Moeder ziet er vandaag bar slecht uit,” zei Clem, toen de beide meisjes naar hun kamer waren gegaan om zich wat op te knappen.

„Geen wonder! Moeder komt nooit in de lucht, ze heeft een echte huiskleur. Zie jij kans haar er uit te krijgen? Ik heb er moeite genoeg voor gedaan, maar ze wil eenvoudig niet.”

„Nog nooit is Moeder me eens van de zaak komen halen. Ik geloof, dat ze het in haar hart een schande vindt, dat ik in een winkel werk. Ze moest toch blij zijn, dat ik er zo'n prettige betrekking heb.”

„Je bent dus echt tevreden?” vroeg Ans, die wel eens gedacht had, dat Clem zich maar zo hield.

„Wil je geloven, dat ik blij ben als ik er 's morgen heen kan gaan? De Zondag vind ik gewoon een gruwel, omdat ik dan niet naar de zaak kan gaan.”

„Hoe is het bestaanbaar?” verbaasde Ans zich. „De Zondag is bij ons heus niet zo gezellig, maar Vrijdags begin ik me er al op te verheugen. Dat zalige niet op te hoeven en te kunnen teuten zolang als je maar wilt! Neen, 't is voor mij de dag der dagen.”

„Kunnen we morgen niet eens iets aardigs op touw zetten, waar Moeder ook plezier in zou hebben?”

„Uitgaan kost geld, juffie! En waar zouden we heen moeten?”

„Eén dagje naar buiten, dàt kan de kop niet kosten. Weet je, die dame die ik hielp toen jij er was, die bracht me een groot handwerk om af te maken en ze betaalt goed. Daar mag ik ons dus best wat weelde voor geven.”

„Je hebt het geld toch nog niet,” zei practische Ans.

Clem, met triomfantelijk gebaar, haalde uit haar kast een doosje met enige guldens.

„Achterover gedrukt bij ieder handwerk, dat ik betaald kreeg,” snoefde ze. „De rest heb ik eerlijk aan Moeder afgedragen.”

„En jezelf natuurlijk niets toegestopt,” zei Ans zacht. „Je bent een onzelfzuchtige ziel, Clementine!”

„Gooi jij er nu een appeltje van op. Misschien lukt het je, Moeder mee te krijgen, gaan we heerlijk naar het Gooi en daar wandelen. Hè, wil je geloven, dat ik snak naar een beetje frisse lucht?”

Ans dacht aan de zalige auto-ritten in de mooie wagen met Vader, aan de picnic-mand met de meest uitgezochte lekkernijen en ze geloofde niet, dat ze Moeder, mèt de herinnering aan al die luxe, zou kunnen krijgen tot een reisje derde klas naar het Gooi, met het twaalf-uurtje ingepakt. Goeie Clem, ze verheugde zich zó op het dagje en had er zo naarstiglijk voor gepot!

„Zalig is die hutspot,” prees Ans, toen ze die middag aan tafel zaten.

Mevrouw Terhoeve was heel gevoelig voor het prijzen van haar kookkunst en ze zag met genoegen hoe veel en hoe smakelijk er gegeten werd door de beide dochters.

„En ik had eigenlijk helemaal geen trek,” verwonderde Ans zich. „Ik was een beetje suf, de laatste dagen. Ik

geloof, dat we allemaal een tekort aan frisse lucht hebben.”

Clem wisselde een guitige blik met haar zuster. Ze snapte waar ze heen wilde.

„We moesten er morgen met ons drietjes op uit trekken,” stelde Ans voor.

„Gaan jullie maar samen. Ik heb geen lust in dergelijke dingen,” zei wat kort de Moeder.

„O, neen, dan is alle lust er alweer af. We gaan samen of helemaal niet. Toe, Moeder, offert u zich nu eens op en gaat u met ons mee. Als u het eenmaal gedaan heeft is u er doorheen en zult u eens zien, hoeveel goed het u doet.”

Het leek even of mevrouw Terhoeve oren naar het plan had.

„Dat kost toch allemaal te veel geld,” zei ze dan en er was een verdrietige klank in haar stem.

„Welneen, Mams, we gaan natuurlijk derde klas — dat is tegenwoordig heel gewoon — en we nemen onze boterhammen mee.”

„Gaan we fijn op de hei zitten,” moedigde Clem aan.

Het was met een blik vol medelijden dat Mevrouw Terhoeve haar dochters aankeek. Zó ver was het al met haar kinderen gekomen, dat ze het fijn vonden, als echte dagjesmensen naar buiten te gaan.

„Jullie kunt doen wat je wilt, ik ga liever nooit meer naar buiten, dan op zulk een inburgerlijke manier. Je goede Vader...”

Ans stond op springen en het was Clem, die zo kort en ferm als ze het nog nooit van haar gehoord hadden, zei:

„Ik denk, dat Vader, als hij het zou weten, erg blij zou zijn met de wijze waarop we trachten ons boven water te houden.”

Mevrouw Terhoeve keek haar dochter verbaasd aan. Een dergelijke bijna afkeurende toon was ze niet gewend van deze dochter. Het leek haast alsof ze had willen zeggen dat haar Vader ze beter niet in een dergelijke positie had kunnen achterlaten.

Zwijgend ruimden de meisjes de tafel af en begaven zich naar het kleine keukentje om de vaten te gaan wassen, zoals hun dagelijks werk was.

Meestal hoorde de moeder ze opgewekt praten, maar nu drong geen geluid tot haar door. Het maakte haar onrustig. Er was iets in de toon van Clem's woorden geweest, dat haar gehaald had uit de apathie waarin ze sedert haar man's dood was. Waarom waren de meisjes opeens zo stil? Waarom had Clem met angst in de ogen naar Ans gekeken en had die, met nors vertrokken mond voor zich uit gestaard? Voor het eerst dacht de Moeder niet alleen aan zichzelf en trachtte ze zich in te denken waarom de meisjes opeens iets in hun wezen hadden, dat ze er niet in kende.

Clem ging na het vaten wassen direct naar hun kamer-tje, en bleef er handwerken.

Ans kwam in de huiskamer, begon het zilver en de glazen op te bergen.

In de grote stoel zat de Moeder en toen Ans naar haar keek, zag ze, dat tranen langs haar wangen liepen. Dat was een ongewoon gezicht, want de Moeder, in haar verstarring, hilde zelden.

„Wat is er, Moeder?” vroeg ze, terwijl medelijden haar beving.

„Waarom zijn jullie zo?” snikte de Moeder.

„Wij? Wat bedoelt u?”

„Waarom komt Clem niet binnen en waarom was ze straks zo hard? Denk je dat ik niet begreep wat ze bedoelde?”

Ans zette het mandje met zilver op de tafel, ging naast haar Moeder zitten. Het was moeilijk, dacht ze, Moeder aan het verstand te brengen waarom Clem zo anders was dan gewoonlijk. Ook zij had verbaasd opgekeken, toen haar anders zo tamme zuster zo plotseling uit haar slof schoot. Tsjonge, 't had indruk op de Mams gemaakt, daar moesten ze partij van zien te trekken.

En terwijl ze haar Moeder's slanke hand — de voorname hand, zoals ze altijd vol trots dacht — in haar hand nam en zachtkens streelde, zei ze zacht:

„Ik geloof, Moeder, dat Clem teleurgesteld is. Ze had zich veel voorgesteld van dat ene dagje buiten. U kunt 't u misschien niet zo voorstellen, maar als je altijd in een winkel of op een kantoor zit — zelfs al is het werk je lief

— dan begin je wel eens te verlangen naar zo'n dagje in de vrije natuur."

„Jullie kunt toch gaan."

„We gaan niet helemaal onbezorgd als we weten, dat u, die toch al zoveel alleen zit, zo'n hele Zondag zonder ons moet doorbrengen. Toe, Moeder, probeert u u eens tegen dat vooroordeel te verzetten, alsof mensen van onze stand!! niet derde klas kunnen reizen en dan maar beter doen eeuwig in huis te blijven bakken. Ik weet, dat het op uw leeftijd niet gemakkelijk moet zijn u in al die veranderde levensomstandigheden te schikken, maar met een beetje goede wil zou u het voor ons zoveel aangenamer kunnen maken. Het zou zo prettig zijn, als we onder het werk niet behoefden te denken: nu zit Moeder thuis en staart maar voor zich heen. Waarom doet u nooit eens een gezellig handwerk? Ik weet zeker, dat die goede dametjes waar Clem bij is u met alle liefde zouden willen helpen. U heeft toch vroeger zulke mooie dingen gemaakt. Waarom pakt u dat niet weer op? U zoudt Clem kunnen helpen, haar kunnen verrassen met een handwerk bij dag af te maken, waar zij 's avonds haar ogen mee zit te bederven."

Ans had een binnenpretje, want ze stelde dat „ogen bederven" van Clem veel te erg voor maar het scheen de gewenste indruk op haar Moeder te maken.

„Laten we dan maar morgen gaan," zei een bibberend stemmetje. „Zeg jij dan maar aan Clem, dat je Moeder een egoïstisch mens is. Jullie doet zoveel wat je met tegenzin moet doen, ik wil me dan ook opofferen."

„U overdrijft weer, madre mia," lachte Ans vrolijk op, want dat de overwinning zó vlug zou gaan had ze niet durven hopen. „En u zult zien, als u er eenmaal overheen is, dan zult u verlangen naar een volgende keer. U houdt toch ook immers zoveel van buiten zijn."

„Ik heb er veel van gehouden," zette haar Moeder haar terecht. „Tegenwoordig is alles me onverschillig. Alles!" zei ze met verheffing van stem.

„Zelfs uw liefstallig tweetal?" schertste Ans.

Er kwam een verdrietige trek op het gelaat van haar Moeder.

„Nee, jullie natuurlijk niet, maar ik bedoel, dat het me onverschillig is, of ik uit of thuis ben. Het is alles even triest, Ans, tot zelfs mijn planten willen hier niet groeien.”

Ans moest lachen om de dartele gedachten-sprongetjes van haar Moeder. Dat had ze altijd gehad en haar man had er haar vaak mee geplaagd.

„U moest eens kennis maken met mevrouw van Buren,” zei Ans. „Ik heb zo’n idee, dat die u een stuk zou kunnen helpen om over uw apathie heen te komen. Ze is zo’n opgewekte vrouw en zo helemaal het middelpunt van haar gezin. Ik zal eens vragen of ze u op komt zoeken, het zal u goed doen.”

„Och, neen, doe het maar niet, ik houd niet van vreemde mensen.”

„Als ze tien minuten bij u is, beschouwt u haar niet meer als een vreemde. Die vrouw heeft zo’n flair om je op je gemak te zetten, dat is gewoon ongelooflijk. Heus, Moeder, u zult eens zien, hoeveel goed u dat zou doen.”

„Wat zullen we mee nemen voor op het brood morgen?” vroeg de Moeder, die al lang weer met haar gedachten bij het uitstapje van morgen was.

Ans moest lachen, maar ze liet het niet merken, blij als ze was, dat haar Moeder vrede had met het plan.

„Morgen, dames.” Gerritsen, om het hoekje van de deur glurend, vroeg:

„Is Nero weg?”

„Foetschie!” Mar klapte blij in haar handen.

„Gelukkig maar,” vond Jes. „De bui was weer beneden peil.”

„Vast ruzie gehad met Ma de Greef,” veronderstelde Stans.

„Jij denkt natuurlijk weer kwaad,” berispte Gerritsen haar.

„En jij bent een pedante vlerk!”

„Geen jij-mopjes,” spotte hij. „Bedenk iets originelers.”

„Stik!” zei Stans nijdig.

„Na u, dame.” Gerritsen trok plagend aan de strik, die Stans op haar blouse droeg.

„Laat dat!” snauwde Stans en ze gaf hem een niet malse slag op z’n hand, die een rode plek vertoonde.

„Wat een feeks ben jij!”

Stans’ ogen schoten vuur en Ans, ziende, dat het meisje in een erg opgewonden stemming was, vroeg:

„Toe, nou, Gerritsen, schiet een beetje op, als je niets anders te vertellen hebt, dan flauwiteiten, kun je wel weg gaan en ons rustig aan ons twaalfuurtje laten.”

„Verdraaid nog an toe, wat zijn de joffers vandaag opstandig!” verwonderde Gerritsen zich. „En noem jij dat maar flauwiteiten! Kijk m’n hand eens rood zien! Een leuke meid, die Stans! Over de knie moest je, akelige, valse kat!”

„Gerritsen, houd nu op!” waarschuwde Ans ten tweede male, maar Stans, haar stem na-bootsend, spotte:

„Gerritsen, houd nu op! Moest ik niet beter weten, dat ze er geen cent van meent en het wel hemels vindt, dat Gerritje zo misselijk tegen me doet!”

„Heb je ooit van je leven!” verontwaardigde Gerritsen

zich. „Wat bezielt jou? De blaadjes komen aan de bomen! Doe nou goed, Ans! Laat dat schepsel toch voor wat ze is!”

„Schepsel! Schepsel!” Vóór iemand het kon verhinderen, vloog Stans op en gaf Gerritsen een klap in zijn gezicht.

„Stans!” klonk het als uit één mond.

„Gerritsen ga wèg,” verzocht dringend Miep en Stans terug duwend naar haar stoel, wenkte ze nog eens naar

... stonden de meisjes radeloos om Stans heen, die gilte en met armen en benen sloeg.

Gerritsen, dat hij gaan zou, wat hij dan ook deed.

Nauwelijks was hij weg of hij hoorde uit de tikkamer een woest gehuil opklinken.

„Ik geloof waarachtig, dat die Stans aardig op weg is zenuwziek te worden,” dacht hij, z’n pijnlijke hand bewrijvend.

In de tikkamer stonden de meisjes radeloos om Stans heen, die gilte en met armen en benen sloeg.

Juffrouw Broese, die net langs liep, kwam met verschrikt gezicht om de deur kijken.

„Wat hep ze?” vroeg ze angstig. „Ik zaw effies 'n gwas watew hawe.”

Maar Ans kwam al aan met een bak water, deed Stans' polsen in de bak, bevochtigde haar slapen.

„Ga weg!” kreet Stans toen het water langs haar gezicht droop. „Jij bent de schuld van alles, akelig dierage! Ik haat je!”

„Stans,” waarschuwde Miep rustig, terwijl ze Ans de bak met water uit de handen nam. „Tracht je een beetje te beheersen, anders krijg je die hele bak in je gezicht, hoor!”

Dit dreigement scheen te helpen, Stans pakte tenminste een beetje in.

„Hiew, Stansje, dwink es 'n swokkie, mekind,” de goede Broese kwam met het glase water aangezeild.

Stans, met horten en stoten dronk wat uit het glas; haar tanden klapperden tegen de rand.

„Het schaap is op van de zenuwes,” zei meewarig juffrouw Broese. „Juwwie motten haaw maaw naaw huis bwengen.”

„Dat is geen kwaad idee,” vond Miep. „Kom maar, Stans, ga mee, de lucht zal je goed doen en als je thuis een paar uurtjes gerust hebt, voel je je een stuk beter en kunt mogen weer op kantoor komen. Wij zullen het de baas wel zeggen.”

Stans, met rood behuild gezicht en nog na-snikkend, volgde Miep lijdzaam en liet zich door Jes in haar mantel helpen. Na nog een kwaadaardige blik op Ans te hebben geworpen, verliet ze met Miep het lokaal. De anderen bleven als versteend achter.

„Wat bezielde haar ineens?” vroeg eindelijk Mar.

„Ze is de laatste tijd wèl prikkelbaar,” vond Jes, „maar zó is ze toch nog nooit geweest.”

„Mijn kop af, as dàt niet op 'n wewijke ziekte uitdwaait,” orakelde juffrouw Broese. „D'w hewsene kenne wew niet goed zijn.”

Gerritsen, die het tweetal had zien weggaan, stak z'n hoofd om de deur.

„Niet zo prettig,” trachtte hij te spotten, maar in z'n

hart had hij medelijden met het opgewonden schepseltje.
„Heeft ze dat wel eens meer?”

„Wij hebben er nog nooit iets van gemerkt,” zei Mar.
„En het leek wel of ze het speciaal tegen Ans en jou had.”

„Ik ben zo onschuldig als een pasgeboren lam. En jij, Ans? Jij hebt toch zeker ook niets met haar gehad?”

„Geen cent,” verdedigde Ans zich.

„Dat hè-je met gekke ook,” zei juffrouw Broese op tragische toon. „Ze motte awtjyd iemand hebbe, waaw ze de miw an hebbe. Nou meissies, ik smeew 'm. Bwoese zaw niet wete waaw ik bwijf en we motte bikke.”

„Kostelijke ziel,” lachte Gerritsen. „Maar intussen vind ik het toch een nare geschiedenis met die Stans. Iemand moet toch wel een heel eind weg zijn als ie zó weinig beheersing heeft en er maar pardoos op los slaat. En waarvoor? Ik kan er waarachtig niet bij. Jullie?”

„Daar heb je de lieveling!” riep Jes verschrikt. „Ik hoor 'm hoesten.”

De Greef kwam binnen, z'n gezicht in vrolijker plooi, dan toen hij weg ging, zoals de meisjes direct opmerkten.

„Zo, Gerritje,” plaagde hij. „Sta jij mijn dames weer de cour te maken?”

„Zegt uwes dàt wel!” lachte Gerritsen en hij streek langs z'n wang.

Toen vertelde Ans de baas wat er voorgevallen was; dat ze Stans naar huis hadden laten brengen, want dat die zó toch niet had kunnen werken.

„Kun jij daarbij, de Greef?” vroeg Gerritsen.

„Nou, ik vond die juffrouw Everhart altijd iets vreemds hebben,” zei de Greef langzaam. „Zo iets of ze ieder ogenblik in huilen uit kon barsten. En ze is om de maan niet gemakkelijk.”

„Nou, ja, dat ben jij ook niet!” troefde Gerritsen hem.

Miep kwam binnen. Allen keken ze haar nieuwsgierig aan.

„Hebt u haar zonder ongelukken afgeleverd?” mompelde de Greef.

„Ze was op straat heel geschikt,” vertelde Miep. „Maar

zodra ze haar Moeder zag begon het spul opnieuw en eigenlijk erger nog dan hier."

„Heeft u niet gevraagd of ze dat wel eens meer heeft?" vroeg de Greef.

„Haar Moeder zei, dat ze de laatste tijd nogal stil was, maar meer liet ze niet los en ik durfde ook niet zo lang weg te blijven. Ze zouden direct de dokter laten komen. Ik heb beloofd, dat we nog eens naar haar zouden informeren."

„Ze hebben telefoon," wist Mar te vertellen. „Misschien kunnen we vanmiddag even opbellen."

„Dat is een goed idee," vond de Greef. „Doet u dat dan maar, juffrouw Steffens."

Gerritsen verdween naar zijn eigen afdeling en de meisjes gingen weer aan het werk, maar toen de baas even naar de expeditie was, vroeg Ans:

„Was 't helemaal zoals je zei, Miep?"

„Welneen," lachte Miep. „Hoe heb je dat zo in de gaten gekregen?"

„Op je voorhoofd gelezen."

„Och, neen, maar ik had zó te doen met die Moeder, die al direct dacht, dat Stans nu haar betrekking kwijt zou raken. Ze moet thuis vaak dergelijke scènes maken. Toen haar Moeder haar naar boven bracht, vertelde haar Vader het me. Ze schijnen heel wat met Stans te stellen te hebben en vooral tegen het jongere zusje moet ze heel hatelijk en onhebbelijk zijn. Ik vond het niet nodig, dat allemaal aan de lieveling te vertellen."

„Heel verstandig," vond Jes. „'t Is stakkerig en 't zou lam zijn, als Stans er haar betrekking door verloor. Denk je, dat ze morgen weer beter zal zijn?"

„Dat weet ik niet, ik heb nog nooit zoiets meegemaakt."

„Normaal is het niet," zei Ans langzaam. „Ik kan me voorstellen, dat iemand een jaloerse aard heeft — want dat hééft ze, dat kun je duidelijk merken — maar dat men zich zó weinig kan beheersen, dat kan niet normaal zijn."

„Dat snuit van Gerritje, toen het daar slagen voor hem regende!" proestte Mar. „Hij wist niet hoe hij 't had!"

„Ik vind, dat ie zich erg kalm hield," zei Ans.

„Ja, dat vind ik ook. Stel je voor, dat hij zich niet had

kunnen beheersen, wat hadden er dan voor tonelen kunnen volgen?"

De Greef kwam weer binnen, had nog net iets van de laatste woorden kunnen opvangen.

„Laat de grote scène van juffrouw Everhart u niet belletten, dames, vandaag net zo hard te werken als anders." Er was een spottende klank in zijn stem en het prikkelde de meisjes.

„Scène!" zei Ans opstandig. „Hoe weet u dat? Ze kan wel een zenuwstoornis hebben."

„'t Zal zo'n vaart niet lopen," mompelde hij bijna onverstaanbaar.

„Stik maar, hartje," fluisterde Mar Jes in, hiermee haar overkropt gemoed luchtend.

Toen het theetijd was, vroeg Miep:

„Wil ik Stans' huis nu even opbellen?"

„Ja doet u dat," stemde hij vriendelijk toe.

„Hè, die man is net April-weer!" dacht Mar.

„Wel?" vroeg de Greef, toen Miep de haak ophing.

„Ze is nu heel rustig, zei haar Moeder. Dokter is geweest en heeft gezegd, dat ze een paar dagen moet rusten en dan weer naar de zaak kan gaan."

„Ik hoop, dat het dan bij die ene scène blijft," zei de Greef nors. „Stel je voor, dat we hier allemaal zulke kunsten gingen verkopen!"

Toen de meisjes die middag naar huis gingen kwam Gerritsen ze achterop gedraafd.

„Miep, geef het bulletin uit!" lachte Jes.

„Ik zal d'r een paar blommetjes sturen," zei Gerritsen.

„'t Is toch een stakkerig geval en ik heb haar misschien wel wat getreiterd."

„Je bent een goed stuk," zei Miep. „Maar ik zou 't je toch niet aanraden."

„Je hebt gelijk," knikte Ans begrijpend, maar de goede Gerritsen snapte er niets van.

„Jullie zult het beter weten, ik zal er dan maar van af zien. Maar, wat ik zeggen wou: weet je waarom ik vanmorgen eigenlijk kwam? Ik ben er achter gekomen wan-

neer de toneeluitvoering is waarin jullie lieveling een grote rol speelt."

„Nee!" kregen ze eenparig. „Vertel op, Gerritje!"

„'t Is betrekkelijk al gauw, de 20ste April, nog net voor het einde van het speel-seizoen. En bal na, hoor!"

„'t Is bijna te mooi om waar te zijn," zuchtte Mar. „En kunnen we kaarten krijgen?"

„Wordt voor gezorgd," beloofde hij.

„Zijn die kaarten te koop?" vroeg Ans.

„Komt allemaal wel in orde," verzekerde hij.

„O, neen, we laten ons niet vrijhouden!" lachte Jes. „Zó berooid zijn we er nog niet aan toe, dat we niet een kaart kunnen kopen, om het voorrecht te hebben ons aller lieveling over het toneel te zien dartelen."

„Nou, goed dan," gaf hij toe.

„Ik zou dolgraag nòg een kaart willen hebben, dan neem ik mijn zuster mee," zei Ans. „Die heeft zelden een pretje."

„Zal gebeuren," beloofde hij. „Maar voor meer kan ik niet zorgen, dus hiermee schlus."

„Arme Stans, wat had dit bericht haar een vreugde kunnen geven," zei Mar. „De glorie van dit eerste bericht mist ze nu. Het is te hopen, dat ze nog van de partij kan zijn."

„Ik zal in ieder geval maar op haar rekenen. Ik mag lijn, dat ze me niet weer zo aftuigt," lachte Gerritsen.

„Kinderen, ik kan de tijd haast niet afwachten," zei Jes. „We gaan natuurlijk in evening dress, hè?"

Miep trok een benauwd gezicht en Ans, dit ziende, stelde haar gerust door te zeggen:

„Tegenwoordig wordt er nergens meer groot toilet gemaakt. Ik denk er tenminste niet over om me zo echt poes-mooi te maken."

„Ans, ik reken op de eerste dans met jou," inviteerde Gerritsen.

„Wie zegt je dat ik dans?"

„Zeg eens eventjes; ik heb een idee, dat je zelfs bizonder goed danst."

„Stel je er niet te veel van voor. Mijn zuster, die danst werkelijk héél goed.”

„Ze schuift me af, heb jullie het in de gaten?”

„Ze rekent in stilte op de eerste dans van de lieveling!” plaagde Jes.

„Ik vráág hem morgen!” dreigde Ans.

„Het snuit, dat-ie zal trekken als-ie daar al onze liefelijke aanschijnen naast elkaar ziet zitten!” verkneuterde Mar zich.

„En wie zal weer de schuld van alles krijgen? Gerritje natuurlijk!”

„Nou, je kunt er tegen! Op jou wordt-ie toch nooit kwaad, er is niemand die zo'n boel tegen hem durft te zeggen,” vond Jes.

„Dat komt, omdat-ie voelt, dat ik 'm met al z'n stug- en hoog-doen toch een fidele vent vind. Want dàt is-ie en er zijn maar weinigen bij ons op de zaak, die hem zien zoals-ie is.”

„Jij weeft gewoon een aureool om z'n dierbare slapen,” lachte Mar.

„Misschien heeft Gerritsen gelijk,” peinsde Ans. „Wie weet, hoe aardig we hem zouden vinden als-ie niet ons baasje was.”

„En wie weet, hoe we hem nog gaan aanbidden als we hem op de planken hebben gezien,” dolde Jes.

Enige dagen later kwam Stans terug op kantoor. Ze vonden allen, dat ze er moe en bleek uitzag.

„Weer opgeknapt?” vroeg de Greef, voor zijn doen erg vriendelijk.

Stans' schouders schokten en ze boog haar hoofd diep over de machine.

„Als dat gebalk nou maar niet weer begint,” dacht de Greef wrevelig, want huilende vrouwen waren hem een gruwel. „Als ze nog niet goed is, had ze niet moeten komen.”

De meisjes keken elkaar eens aan. Dat leek nog knudde met Stans!

In het koffie-uurtje ging Miep naast Stans zitten en ver-

telde haar, dat er een kaart voor haar genomen was voor de toneeluitvoering.

„O,” zei Stans flauwtjes.

„Vind je het niet enig?” vroeg Mar, zich bij hun voegend.

„Wie gaan er allemaal heen?” vroeg ze.

„Ons hele husje,” zei Jes.

„O.” Stans staarde voor zich uit en de meisjes vonden, dat ze vreemd deed.

„We moeten hem een struik sturen,” stelde Mar voor.

„Met rose linten,” dolde Jes. „Wordt Ma Greef vals van nijd!”

„Doen jullie avond-jurken aan?” vroeg Stans, een beetje meer belangstelling tonend.

„Wel neen,” deed Miep geruststellend. „Helemaal geen drukte, hoor!”

„Ans zal wel in een schoon gewaad gaan,” veronderstelde Stans en ze keek spottend Ans' kant uit.

„Ja,” lachte Ans. „Ik ben er expres voor naar Parijs geweest! Doe toch niet zo mal, Stans.”

„Ik weet nog helemaal niet of ik er heen ga,” deed Stans onverschillig.

„Wat heb ik er eigenlijk aan? Dansen doe ik niet en om de Greef te zien spelen, nou, daar heb *ik* het reisgeld niet voor over.”

Jes en Mar wisselden een blik van verstandhouding, die zeggen wilde, dat ze weinig geloofden van Stans' onverschilligheid in zake het zien toneelspelen van hun aller lieveling.

„Wat kan daar nou voor aardigheid aan zijn,” teemde Stans door. „Ik begrijp jullie niet, dat je daar zó tuk op bent. Ik voel er weinig voor.”

„Nou kind, dan ga je niet,” zei Ans, wie het geteem begon te vervelen, een beetje korzellig.

„Dát zou je wel willen!” stoof Stans op. „Nou heb ik je, hè? Ben je soms bang, dat ik je je Gerritje af zal pakken?”

Miep, die een brief bij Ans neerlegde, fluisterde haar kalmerend in:

„Niks zeggen, laat haar maar praten.”

„Dat wordt moeilijk met Stans,” dacht Ans en ze klemde de lippen opeen.

„Ik ben de gebeten hond bij haar. Erg gezellig!”

Marietje van de redactie kwam binnen, zuur als altijd en lei enige brieven bij Ans neer.

„D'r is haast bij,” zei ze op haar korte, stugge manier.

„O, is het weer zo ver?” mopperde Stans. „D'r moest eens geen haast bij zijn! Laat de redactie 't zelf doen.”

Ans verdeelde de brieven over de meisjes, hield er zelf een, maar sloeg Stans over, denkend, dat het beter zou zijn haar het haastwerk niet te laten doen.

„Word ik buiten gesloten?” treiterde Stans. „Niet, dat ik er zo happig op ben, maar wat is de reden, dat je er mij geen geeft? Heb ik het de vorige keer niet naar uw zin gedaan, chef?”

De meisjes wisselden blikken. Het treiterende in Stans' stem hinderde hen allen en ze voelden, dat het speciaal op Ans gemunt was.

„Heb je me niet verstaan?” vroeg Stans, toen er geen antwoord kwam.

De machines ratelden als bij afspraak zó hard, dat Stans woorden verloren *moesten* gaan.

Haar ogen schoten vuur en ze balde de handen.

„Ja, tikken jullie maar als razenden!” trachtte ze boven het lawaai uit te schreeuwen. „Jullie zijn gemene treiters en ik zal jullie wel weten te vinden!”

„Wat is dat hier voor een kabaal?” De Greef, die juist binnen kwam, had de gillende stem en het oorverdoovend geratel al op de gang gehoord.

„Ze treiteren me!” gilde Stans.

„U moet uw gemak eens een beetje houden,” zei streng de Greef. „Er is hier niemand die u treitert, begrepen?”

Even kwam Stans onder de indruk van die strenge stem, de koele, beheerste blik van zijn ogen.

Zacht begon ze te snikken.

„Goeie hemel, daar krijgen we het weer,” dacht de Greef wrevelig. „Dat meisje is niet goed. Ik zal er met de

Directie over moeten spreken, ze moet maar eens voor langere tijd weg."

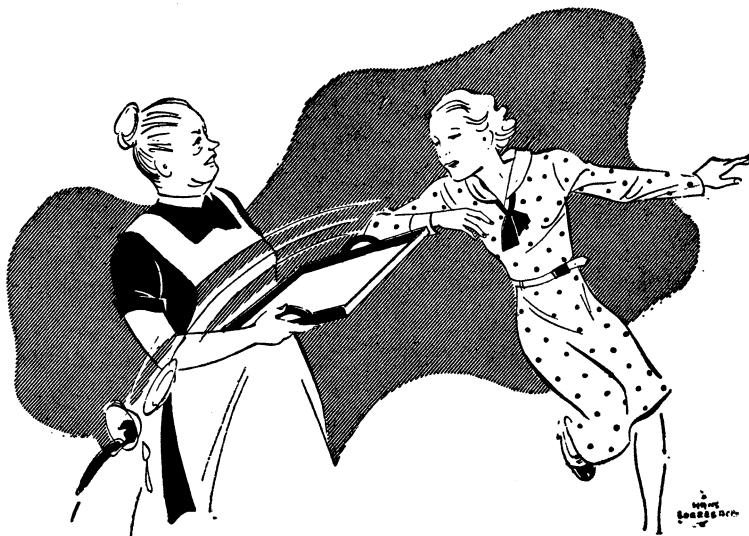
Ans haalde de brieven op, die klaar waren, belde om Marietje.

De rust op de tikkamer scheen hersteld.

Om vier uur kwam juffrouw Broese met de thee.

„Zo Stansje," zei ze op haar goedge manier. „Ben je weew betew?"

„Ik ben niet ziek geweest," beet Stans haar toe.

... toen Stans op haar afholde...

Broese's ogen spraken boekdelen vonden de meisjes.

„Nou, dan niet ziek," zei ze gelaten. „Dwink je thee maaw meissie."

„Drink dat geutenwater zelf!" snauwde Stans. „En je hoeft niet met me te spreken of je met een kind of een gek te doen hebt, begrepen?"

Juffrouw Broese, de ogen in wanhoop naar de Greef opgeslagen, ging verder met haar blad.

Juist wilde ze met het éne versmadede kopje de deur uit wandelen, toen Stans op haar afholde, het kopje van het blad sloeg en in een schaterlach uitbrak.

„Nu is het uit!” De Greef, bleek van nijd, pakte Stans bij de polsen, dwong haar op haar plaats te gaan zitten.

Stans verzette zich uit alle macht, gilde, dat ze het in het aangrenzend lokaal konden horen.

„Belt u onze dokter op, direct hier komen!” beval de Greef.

„Ik wil geen dokter!” gilde Stans en ze probeerde te ontkomen aan de vaste greep van de Greef's handen.

Gerritsen, die op het kabaal aangelopen kwam, bleef met verschrikt gezicht in de deuropening staan.

„Mispunt!” gilde Stans. „Jij hebt ze allemaal tegen me opgestookt! Treiters zijn jullie! Alle mensen zijn treiters! Niemand houdt van me! Allemaal zijn ze dol op Ans en op Margootje!”

Miep, die een kom water had gehaald, wies zacht Stans' gezicht af.

„Blijft u nu eens rustig zitten,” drong de Greef aan.

„Laat m'n handen los!” gilde Stans.

„Als u belooft rustig te blijven zitten. U is een beetje overstuur, juffrouw Everhart. U is te vroeg op kantoor gekomen.”

De meisjes keken elkaar aan. Was dàt hun strenge chef, die zo kalm en vriendelijk sprak?

Stans werd onder zijn rustig praten toch kalmer.

„Zo, nu gaan we samen in de wachtkamer beneden zitten en zal dokter wel zeggen of u hier kunt blijven of beter naar huis kunt gaan.”

Stans volgde hem lijdzaam naar beneden.

Op de tikkamer was een zenuwachtige stemming.

„Dat loopt finaal verkeerd af met Stans,” zei Gerritsen, die nog helemaal beduusd in de deuropening stond.

„Zielig,” vonden de meisjes eenparig.

„Ze zal hier wel niet meer terug komen,” veronderstelde Mar.

„Ik moet je zeggen, dat ik blij ben, dat ze naar beneden is,” zei Jes. „Ik schrok me een aap toen ze daar ineens op die goeie Broese afvloog. Wie weet, wat ze nog meer had kunnen uitspoken!”

„Ben je geschrokken, Ans?” vroeg Gerritsen, die zag, hoe bleek Ans was.

„Je had de blikken moeten zien, waar ze me mee aankeek, toen ze langs me liep. Als blikken konden doden was ik er nu al niet meer geweest. 't Is een zuur idee, dat er iemand is, die zo'n dodelijke haat aan me heeft. En wist ik nu maar waarom? Ik heb haar bij mijn weten nooit iets lelijks gedaan.”

„Pieker er niet over, Ans,” zei Miep. „Ik hoorde toch van haar Vader, dat ze net zo erg het land heeft aan Margootje, haar jonger zusje. Het is een zielig geval en 't is maar goed, dat de chef het nu eens stevig heeft aangepakt. Misschien is er nog best kans, dat Stans een normaal meisje wordt. Zó kon het toch ook niet blijven.”

„Ik hoor er nog wel wat van?” vroeg Gerritsen, die weer naar zijn eigen afdeling terug ging.

Na een half uur kwam de Greef weer binnen.

„Een naar geval,” zei hij en er was medelijden in zijn stem. „De dokter heeft haar in zijn auto naar huis gebracht en zal zich in verbinding stellen met haar eigen dokter. Ze zal zo gauw mogelijk naar buiten moeten in een Rusthuis. In ieder geval heeft ze voor langere tijd verlof.”

De Greef dacht aan zijn eigen gezonde, opgewekte dochter en in zijn hart was groot medegevoel met de ouders van het meisje, die zeker een moeilijke tijd achter de rug hadden en voorloopig nog geen reden zouden hebben om gerust te zijn over hun dochter, wier zenuwgestel, zoals de dokter had gezegd, terdege gestoord was.

„Nu, dames, maar weer flink aan het werk; er is niets, dat je zo gemakkelijk over nare dingen heenzet als arbeid.”

„Erg menselijk is ie vandaag,” telegrafeerden de meisjes-ogen elkaar en er waren die dag niets dan vriendelijke gedachten voor hun chef.

De volgende dag kwam Stans' Vader op kantoor, om te vertellen dat de dokter hem aangeraden had zijn dochter voor onbepaalde tijd bij een pleegzuster die buiten woonde, in pension te doen.

„Ze kan weer helemaal opknappen, heeft de dokter ons

verzekerd en daar zullen we dan maar op hopen. Ze gaat vandaag al weg, dokter heeft alles in orde gemaakt. Ik hoop, meneer de Greef, dat u haar plaats zult kunnen openhouden. Misschien zou het mogelijk zijn een tijdelijke hulp te nemen."

De Greef mompelde iets van „zal wel eens zien" en de meisjes vonden, dat hij die oude man wel wat meer hoop had kunnen geven.

„Nou heeft ie zich weer van z'n onaangenaamste kant laten zien," zei Jes, toen ze in het twaalf uurtje aan het napraten waren, over „het geval Stans" zoals ze het noemden.

„Hij heeft er natuurlijk met Rinus Rimpel over gesproken en je weet, hoe langzaam er een beslissing valt als er een zieke in het grote huishouden is," zei Ans langzaam. „Daarom zal de lieveling niet direct teveel hoop hebben willen geven."

„Best mogelijk," vond Miep. „Je moet de dingen in de juiste verhoudingen zien en we moeten niet eeuwig de lieveling van alles de schuld geven."

Toen de Greef terug kwam van z'n dagelijkse wandeling onder koffietijd, zagen de meisjes, dat hij „op iets broeide".

„Dames..."

„Ah! Daar zal je het hebben," dachten ze en ze spitsten de oren.

„Zou het mogelijk zijn, dat we allemaal wat van jufvrouw Everhart's werk op ons namen? Ik zie er eigenlijk tegen op, u dat te vragen, want er is genoeg werk te doen, maar tenslotte zou het zuur zijn, als er iemand anders in haar plaats genomen moest worden. Als het dus éven kan, zou ik het wel prettig vinden, als we althans een paar maanden probeerden haar werk te verdelen. Hoe denkt u er over?"

Er trok een tevreden lach over de Greef's gelaat toen de meisjes het onmiddellijk en eenparig met hem eens waren.

„We zullen het eerlijk verdelen," beloofde hij, „en als er avond-uren aan geofferd moeten worden, dan zal ik die gelijk met u opdelen."

„Het is een vent uit één stuk,” zei Mar, toen ze na kantoor-tijd nog even samen opliepen.

„Hij heeft er over gepiekerd hoe hij het geval Stans op zou lossen,” verzekerde Miep.

„Het is wel zuur,” vond Jes. „Maar als we er mee bereiken, dat Stans als ze terug komt haar plaats nog open vindt, dan is het de moeite waard er wat vrije tijd voor op te offeren.”

„Als ie het nu maar gauw aan haar Vader vertelt,” zei Ans. „Ik vond die man zo zielig, toen hij zo'n kort antwoord kreeg; tenslotte kent hij de lieveling niet zoals wij hem langzamerhand leren kennen.”

„Dat zal hij zeker,” stelde Miep vast. „Hij is een ijdel-tuit en hij zal graag laten zien hoe grootmoedig hij is.”

„Nou geen roet in 't eten gooien!” lachte Mar. „Het baasje heeft vandaag een pluim verdiend en die zal ie hebben!”

„Wat heb jij vandaag?” vroeg Ans, die Lotte's kant uit moest en alleen met haar overbleef. „Je bent zo stil en hebt je zo nergens mee bemoeid.”

„Ik weet 't zelf niet. Ik ben me dóód geschrokken van die uitval en dat gillen van Stans. Denk je, dat ze gek zal worden?”

„Welneen, ze is alleen maar wat overspannen.”

„Maar ze heeft toch rare ogen, vin-je niet? Wil je geloven, dat ik er op een nacht van droomde? Ik heb nog nooit zoiets meegemaakt, misschien dat het daarom zo'n indruk op me maakte.”

„Tenslotte heb ik het ook nog nooit meegemaakt en ze heeft het nogal uitsluitend op mij gemunt, maar, hoewel ik het erg naar vind, ben ik er toch niet zó onder de indruk van als jij. Dat moet je van je af zetten, Lottie.”

„Ik ben zo'n mal kind, als iets me erg treft, dan kan ik het gewoon niet kwijt raken. Ik lees ook nooit nare dingen in de courant, en als er iets op straat gebeurd is, loop ik als een haas weg.”

„Daar moet je je tegen inzetten,” vond Ans. „Niemand zal het prettig vinden iets naars bij te wonen, maar als je het steeds ontloopt, sta je er helemaal zo vreemd tegen-

over, als je het eens ontmoet, en kun je ook niet helpen als het nodig is."

"Ja, daar is wel wat van aan en ik wou, dat ik niet zo'n hazennatuur had. Als kind ben ik eigenlijk al overal bang voor geweest; bang in donker en bang voor storm en onweer. Nu nog ben ik vreselijk bang voor onweer en jullie moest eens weten, wat ik uitsta als het zo donker wordt op kantoor en de bui losbarst."

"Heb ik nooit wat van gemerkt."

"Omdat ik me weet te beheersen, maar het zijn heus lijdensuren voor me."

"Ziel! Als het weer stormt of onweert zal ik je een blik van medegevoel toezenden."

"Ja, lach er maar om, het is erger, dan je denkt."

"Je moet er over heen," zei Ans ernstig. "Ik zal je helpen. Als er een flink onweer is, gaan we samen voor het raam staan en naar buiten kijken. Het is toch zo'n groots gezicht en wat kan ons nu gebeuren? Daar moet je heus niet over piekeren! We zijn feitelijk iedere dag van ons leven in gevaar, zeker in een grote stad, waar het verkeer zo druk is. Dat kun je toch ook niet ontlopen! We kunnen alleen maar voorzichtig zijn en op de verkeersregels letten."

"Tegen angst valt niet te redeneren," vond Lotte. "Je bent het, of je bent het niet."

"Ho, ho, juffertje, er bestaat toch ook nog zoiets als wil! Je hebt er geen idee van wat je allemaal met je wil kunt bereiken. Ik heb het aan den lijve ondervonden, dus mag ik er over oordelen."

Maar Lotte kon dat niet zo grif aannemen.

"Ik heb thuis nooit over al die angstgevoelens van me gesproken," zei Lotte dan langzaam.

"Dat had je juist wèl moeten doen. Alles lijkt minder erg als je het uitgesproken hebt. Juist dat verstoppert maakt de dingen zoveel erger. Er was allicht iemand bij je thuis geweest, die je angst had kunnen wegpraten. Waarom sprak je er met niemand over?"

Lotte zweeg een poosje, en Ans blikte van terzijde naar het stil en betrokken gezichtje.

„Ik wou eigenlijk vroeg naar huis om nog wat te lezen vóór het eten, maar ik geloof dat het beter is haar maar eens te laten uitpraten,” dacht Ans.

Dan zei Lotte haperend:

„Ze zijn bij ons allemaal zo akelig bij! Ze zijn zo artistiek en blinken allemaal in iets uit. Ik geloof, dat ik daardoor zo gesloten ben geworden. Ze steken allemaal meters hoog boven me uit en ik voel me zo'n armzalig mislukkelingetje, dat nog net goed genoeg is om voor een pover geldje op de tikkamer te zitten. Jij kent dat gevoel niet zo, Ans. Van jou is het een hele prestatie, dat je na een leventje te hebben geleid als een prinses en na een eind-examen H. B. S. direct de bakens verzet hebt en een kantoorplurk bent geworden. Maar voor mij wàs er nooit een andere weg. „Lotte moet maar goed leren typen en een beetje stenograferen, dan kan ze heus nog wel een betrekking krijgen.” Dat waren Vader's woorden toen ik na veel moeite de Mulo had doorlopen en ze eigenlijk met me in hun maag zaten. Ik kan niet goed leren, Ans, dat is waar, en ik heb nergens aanleg voor. Stel je voor, en dàt in zo'n artistieke familie!”

„Is je zuster dan ook zo artistiek?”

„Elly? Die heeft talent voor alles! Je moet haar tekeningen zien! En dansen! Ze zou zó kunnen optreden. Al haar jurken ontwerpt ze zelf en ze prutst ze in mekaar ook. „Elly heeft handen voor alles!” Hoe dikwijls heb ik het Moeder niet horen zeggen? En dan te denken, dat ik ook nog de onhandigheid in persoon ben. Ik moet zeggen, dat Moeder moeite genoeg heeft gedaan, om me te leren hoe ik zelf m'n jurken in mekaar kan flansen, maar het stuitte altijd af op mijn onhandigheid. En toch heb ik, als ik alleen was, wel leuke dingen in mekaar kunnen zetten.”

„Waarom moest je daar alleen voor zijn?” vroeg Ans.

Lotte wachtte even met antwoorden, zei dan langzaam:

„Het is misschien erg overdreven van me, maar als ik iets doe waar de anderen bij zijn heb ik altijd het gevoel, dat ze elkaar aankijken en zich ermee vermaken, hoe langzaam en stuntelig ik alles doe. Moet je me zien als ik iets berijg vóór het in elkaar te zetten, iets, dat Elly roef, roef,

roef doet, zonder er bij na te denken. 't Gaat altijd even suf als ze er bij zijn, het is altijd zo geweest. Als er buitenlanders bij Vader komen en er moet een vreemde taal gesproken worden, is het al net zo; zolang de huisgenoten er bij zijn, doe ik geen mond open, maar ben ik alleen met ze, dan vlot het best. Het is een gevoel waar ik me nu eenmaal niet overheen kan zetten en ik heb voor mezelf uitgemaakt, dat het alleen komt, doordat alle andere familieleden zo buitengewoon in alles zijn."

„Toch moet je daar tegen in," vond Ans, toen Lotte zweeg. „'t Is iets, dat je je van kind af aan in je bol gehaald hebt; en had je het nu maar eens tegen één van allen uitgesproken, dan had het lang niet zulke vervelende gevolgen voor je gehad. Hemel, Lottekind, we kunnen toch niet allemaal genieën zijn! Maar daarom kunnen we toch wel bruikbare mensen in de maatschappij zijn! Het treft me altijd zo, dat jij al wat je doet zo accuraat doet en je krijgt eigenlijk nooit een aanmerking van de lieveling. Je weet heel goed, dat het werk van Jes en Mar niet half zo goed is als het jouwe. Ik geloof, dat jij, wàt je ook in je leven te doen krijgt, nauwgezet en goed zult doen en dat is heel veel waard. Dat zijn de krachten waar men op kan bouwen. Ik zeg dit niet om je te vleien, daar ken je me te goed voor, alleen maar om je te laten zien, dat je jezelf veel te laag schat. Beter, dan te hoog, zul je zeggen, maar after-all weet ik niet wat voor de persoon-zelf beter is. Ik denk wel eens, dat je je toch gelukkig moet voelen als je zo'n hoge dunk van jezelf hebt. En misschien brengen die mensen het met hun heilig geloof in hun onfeilbaarheid ook nog verder in de wereld. Er valt zo weinig van te zeggen, alleen dàt weet ik zeker: dat het niet goed is om zo kleinmoedig te zijn als jij bent. Dus, Lottie, tracht je heen te zetten over dat minderwaardigheidsgevoel en pak jezelf eens duchtig aan. Als ik je ermee helpen kan, dan ben ik ten allen tijde bereid je perikelen aan te horen en zo mogelijk weg te praten. Je moet eens meer bij ons komen, en eens zien, hoe moedig die zus van mij zich door het leven slaat. Die heeft ook het idee gehad, dat *zij* nergens voor deugde en nu ze haar plaats gevonden heeft in

de handwerkzaak van die goeie dametjes Groenewegen, nu is er geen tevredener ziel denkbaar. Ze heeft zich het leven heus wel anders gedroomd, daar ben ik zeker van en die eerste tijd, toen ze dacht, dat ze tot niets in staat zou zijn — ook alweer één die te min van zichzelf dacht — toen was ze ontevreden en somber, maar zodra ze zich nuttig kon maken, is ze omgedraaid als een blad aan een boom. Het is prettig naar haar te kijken, als ze tevreden als een poes ook 's avonds nog aan het werk is en ieder handwerk, dat klaar is met de nodige voldoening bekijkt. Wil je wel geloven, dat het mij helpt, als ik één van m'n mismoeidige buien heb."

„Jij mismoeidige buien?" vroeg Lotte verbaasd. „Ik had het gevoel, dat jij die nooit had. Jij, die zo fier en zelfbewust je weg gaat!"

„Als we eens in mekaar's binnenkamertje konden kijken, Lottekind, wat zouden we dan verbaasd zijn! Denk jij nou maar niet, dat je alleen staat met al wat je drukt. Ik maak me sterk, dat er niet één mens op aarde is, die zijn moeilijkheden niet heeft. Laten we dus de dingen die ons drukken niet te zwaar nemen en denken, dat er velen zijn die heel graag met ons willen ruilen. Na deze wijze woorden zal ik mijn trammetje pakken, want anders moeten ze thuis wachten met aan tafel gaan."

„Ik heb je met m'n gezeur veel te lang opgehouden," zei Lotte berouwvol. „Maar geloof me, je hebt niet voor dovemans oren gepraat. En ik zal dolgraag eens een avondje komen, laat maar eens horen wanneer het schikt. Tot morgen Ans, en wel bedankt."

„Eigenaardig is het," peinsde Ans, toen ze rustig in het hoekje van de tram zat, „nou dacht ik toch heus, dat het bij Lotte thuis zo ideaal was en het blijkt alweer, dat men er Lotte's perikelen niet gevoeld heeft. Het is goed, de moeilijkheden van anderen eens te horen, je gaat er je eigen zorgen lichter door tellen. Overal is wát, zou Vader gezegd hebben en hij had gelijk. Ik kom er nog toe om mijn tegenwoordig leventje een hemel op aarde te vinden! Als ik maar de zekerheid had, dat ik niet ten eeuwige dage op de tikkamer behoef te blijven, dan zal ik de jaren,

die ik er ben, met blijmoedigheid dragen, dat weet ik zeker."

„Wat ben je laat, kind," zei haar Moeder, toen Ans in een vaartje de trap op kwam lopen.

„Zag u al ziekenhuizen en agenten, die u de treurige tijding kwamen brengen?" plaagde Ans, Moeder's angsten kennende voor de drukke stad met de vele gevaren.

„Weet je wie vanmiddag hier was?" vroeg haar Moeder en in haar stem was een opgewekte klank.

„Eén uit de goede tijd," dacht Ans vermaakt en hardop vroeg ze: „Mevrouw van-tot-uit Aerdenhout?"

„Ik weet niet wie je meent, maar in ieder geval was het geen vrouw."

„Mijn hersens zijn suf door de vele getypte documenten," schertste Ans.

„Dan zal ik het maar zeggen: Sjoerd van Dalen."

Even overtoog een fijn rood Ans' wangen, dan vroeg ze spottend:

„Heeft ie de weg naar onze eenvoudige stulp kunnen vinden?"

Mevrouw Terhoeve deed alsof ze de vraag niet hoorde.

„Hij ziet er uitstekend uit," ging ze voort. „En hij was weer even gezellig en hartelijk als vroeger."

„Waarom ook niet," vond Ans.

„Hij komt van de week een avondje, ik beloofde hem, dat ik het met jullie zou afspreken."

„Heeft hij hier een baan?"

„Neen, hij zei er tenminste niets van. Hij vroeg met heel veel belangstelling naar jullie."

„Vertelde u van onze hoge betrekkingen?"

„Wat doe je vreemd, kind. Ik dacht altijd, dat je Sjoerd graag mocht lijden en nu doe je zo sarcastisch."

„Overgevoeligheid, Mamsie! Ik vind dat Sjoerd, — als ie werkelijk zoveel belang in ons stelt — wel eens eerder wat van zich had kunnen laten horen. We wonen hier al bijna een jaar en nog nooit nam meneer de moeite ons te komen bezoeken."

Clem kwam thuis en even werd het gesprek over Sjoerd

onderbroken, want Clem, die altijd vol verhalen over het werk in de handwerkwinkel was, eiste de aandacht op.

„Zeg, Ans, heeft de vrouw van jullie chef roodblond haar?”

„Ik weet het waarachtig niet,” zei Ans wat afwezig, want ze was in gedachte nog bij het bezoek van Sjoerd van Dalen.

„Er waren vanmiddag twee dames en toen ik wol voor het kleed uitzocht, dat de ene kocht, hoorde ik ze spreken over de redactie en zei die met het roodblonde haar, dat haar man wat te stellen had met al die meisjes en dat hij zo'n druk leven had.”

„Nou, hopen mannen zullen wat te stellen hebben met „al die meisjes”, dat heeft onze lieveling niet alleen,” lachte Ans. „En ik geloof, dat zijn vrouw donkerblond haar heeft. Ik zal het morgen voor je informeren. O, neen,” viel ze zichzelf in de reden, „arme Stans is er niet en die had het met zekerheid kunnen zeggen.”

„Wat is er met Stans?” vroegen Moeder en dochter tegelijk.

Ans vertelde van het treurig voorval.

„Wat is het fijn,” dacht ze tevreden, „dat Moeder weer belang gaat stellen in al die dingen. Ze is toch stukken beter dan ze was.”

Mevrouw, die er niet lang over kon zwijgen, vertelde Clem van het bezoek van die middag.

„Enig!” riep Clem verheugd. „Die gezellige Sjoerd! Wanneer komt hij terug?”

Even keek Ans tersluiks naar Clem's verheugd gezicht.

„Zou Clem verkikkerd op hem zijn?” dacht ze en haar gedachten gingen terug naar de tijd, dat Sjoerd veel met hun samen was. „Ik heb er vroeger nooit iets van opgelet. Clem had eigenlijk voor alle jongelui waar we mee omgingen sympathie, zonder dat er van enige verliefdheid sprake was. Gek, zou Clem nooit verliefd zijn geweest? Daar heb je nu toch al die jaren naast elkaar geleefd en wat weet je eigenlijk weinig van elkaar af.”

„Zeg, waar zit jij zo over te piekeren?” vroeg Clem. „Ik

vroeg je al twee keer of je het niet enig vindt van Sjoerd en je geeft me helemaal geen antwoord.”

„Och, ik weet het niet,” zei Ans weifelend. „We hebben hem zo’n beetje uit het oog verloren en dan moet je mekaar eerst weer hebben meegemaakt om te weten of je de hernieuwde kennismaking wel zó prettig vindt.”

Ans ging na de afwas, die ze altijd samen met Clem deed, snel naar de kamer, die ze met haar zuster deelde, zeggend, dat ze wat wilde lezen.

„Vreemd kind, die Ans,” zuchtte mevrouw, toen ze met Clem alleen in de huiskamer achterbleef. „Ik heb altijd zo het idee gehad, dat zij en Sjoerd elkaar dolgraag mochten en ik dacht haar echt met de tijding van Sjoerd’s bezoek te verrassen, maar het lijkt net of ze er door verstoord is. Ik begrijp zulke dingen niet.”

„Neen, Moeder, ik ook niet,” zei Clem, terwijl ze met welgevallen keek naar het borduurwerk, dat ze onder handen had. „Ik denk altijd maar, Ans staat in ontwikkeling zover boven me; misschien komt het daardoor, dat ik haar zo slecht begrijp. Ik vind het meer dan gezellig, dat Sjoerd zal komen. Ik weet eigenlijk niemand van de jongelui waar we vroeger mee omgingen, die me zó sympathiek is. En ik dacht werkelijk, dat het met Ans net zo het geval was. Ik schijn me vergist te hebben, want zó reageer je toch niet op een blijе tijding als je iemand sympathiek vindt.”

„Neen,” zuchtte haar Moeder.

„Wat een zucht!” lachte Clem. „Zit u erg met uw dochters in uw maag?” plaagde ze.

„Wat een onzin,” weerde mevrouw af. „Natuurlijk zal ik het een rustig en veilig idee vinden als mijn meisjes een man hebben gevonden waaraan ik ze met een gerust hart kan toevertrouwen, maar je denkt toch niet, dat ik één van die Moeders ben die geen andere gedachte hebben dan: Hoe kom ik aan een man voor mijn dochters?”

„Wat niet wegneemt, dat we het allebei toch fijn zouden vinden als Ans en Sjoerd mekaar vonden, is het niet, Moeder?”

„Ja, dat wel,” gaf mevrouw toe. „Ze zouden in ieder

opzicht bij elkaar passen, maar, dat vinden *wij*, het is de vraag hoe ze er zelf over denken."

„Rustig afwachten, Mima! Het is in ieder geval een verblijdend teken, dat Sjoerd ons weer heeft opgezocht, al begrijp ik ook niet, waarom hij niet eerder kwam. Daar moet toch een reden voor zijn."

„Waarschijnlijk had de tante, die zijn studie bekostigt er iets tegen, dat hij bij de verarmde Terhoeve's kwam," zei mevrouw bitter. „Die oude mevrouw de Reeze was een zeer hooghartige vrouw."

„Wàs?" vroeg Clem verbaasd.

„Sjoerd vertelde, dat ze enige maanden geleden gestorven is."

„Dan zal hij wel wat geërfd hebben van tantetje," veronderstelde Clem. „Ze had immers geen kinderen."

„Neen, maar wel een hoop nichten en neven van weerskanten en die heeft ze allemaal als het nodig was tijdens haar leven geholpen, ik denk dus, dat ze na haar dood niet veel gekregen zullen hebben."

„We zitten als een paar echte erfenisjagers de kansen te berekenen," lachte Clem en ook haar Moeder schoot in een lach.

En boven zat Ans, het boek opengeslagen op haar schoot, kijkend naar het stukje lucht, dat nog net boven de burenhuizen uitstak.

„Waarom is Sjoerd al die tijd weg gebleven?" peinsde ze. En ze dacht terug aan de tijd, toen Sjoerd en zij zoveel samen waren. Aan de gezellige tennisclub waarin ze hem had leren kennen, aan de dans-avondjes, die ze thuis of bij de vrienden hadden.

„Het gekke is, dat ik nog niet weet of wat ik voor hem voel, liefde is," dacht ze, terugziende op alles wat ze samen doorleefd hadden. „Ik weet alleen, dat er voor dien en daarna nooit iemand is geweest, die me zó na aan het hart lag. En toch ben ik nooit blind geweest voor zijn fouten."

Een glimlach, een toegeeflijke, trok over Ans' gezicht toen ze dacht aan de vele malen, dat ze hem gekapitteld had om zijn gebrek aan doorzettingsvermogen.

„Je hebt alleen de naam van je Friese grootvader

geërfd,” had ze hem geplaagd, als hij vertelde van dien grootvader, die dokter op een klein dorp was en dag en nacht in zijn oliewagentje jakkerde om de boerenbevolking te cureren. Er was trots in zijn stem als hij sprak over zijn grootvader en Ans had er zo graag naar geluisterd. Dan was er iets in zijn forse, blonde kop met de staalblauwe ogen, dat deed denken aan dien ouden man, die geliefd was in de hele omtrek en waar nù nòg — na zoveel jaren — met liefde en bewondering over gesproken werd.

„De naam, de ogen en de haren,” mijmerde ze. „Maar wàt zou die stoere grootvader gezegd hebben van een kleinzoon, die het leven neemt als één lange, blijde dag, die ieder pretje najaagt, die veel langer over z’n studie doet, dan nodig is. En toch... ja, daar was het weer — en toch...!” Ans dacht aan alle hartelijkheid die ze van hem had ondervonden, aan de kleine attenties, aan het altijd-klaar-staan-voor-anderen, aan z’n prettige hoffelijke manieren, die zozeer verschilden van de nonchalante manier waarop de jongelui van tegenwoordig met hun vrouwelijke kennisjes omgaan. Dàt waren juist de dingen, die hem zozeer van de anderen deden verschillen en die maakten, dat z’n minder goede kwaliteiten lichter genomen werden.

Niet door haar, Ans, want zonder ophouden had ze hem gekapitteld, als ze merkte, dat hij z’n studie weer in de steek had gelaten voor het een of ander pretje. Dan was het weer een tijdje goed gegaan. Nooit had hij het haar kwalijk genomen, integendeel, zelf had hij haar gevraagd hem flink door elkaar te rammelen als het weer scheef ging.

„Heeft het iets gegeven?” vroeg Ans zichzelf af. „Zou hij gekomen zijn om me te vertellen, dat hij nu eindelijk heeft aangepakt en voor z’n laatste examen zit? Maar waarom heeft hij al die tijd niets van zich laten hooren? Het lijkt me tè mooi, dat hij in dat jaar gevost heeft en niet wilde komen vóór hij me iets goeds te vertellen had. Eigenlijk was het me liever geweest als hij weggebleven was. Het verlangen van die eerste tijd, het gemis, dat ik zo goed te boven ben gekomen; nu is hij terug gekomen,

misschien alleen maar om mijn evenwicht te verstoren. En toch..."

Ans pakte het boek weer op, trachtte haar gedachten er bij te bepalen, maar telkens weer dwaalden ze nu terug naar een tijd, die ze, na veel moeite, uit haar denken verdrongen meende...

„Kinderen!” gierde Mar, die naast Jes in de electrische tram zat, die de meisjes met „Gerritsen van administratie” naar Haarlem bracht. „Kinderen,” herhaalde ze. „Dat snuit van de lieveling als hij ons ziet zitten! Misschien bederven we z’n hele succes wel!”

„Dat gun ik ’m heus niet,” zei Miep. „Tenslotte heeft ie toch aardige dingen. Heb ik jullie al verteld, dat ie me opdracht heeft gegeven een boek naar Stans te sturen?”

„Hoe is het eigenlijk met haar?” vroeg Gerritsen, die er opgewekt uitzag, nu hij, zoals hij beweerde met zo’n hele kolonie aardige meisjes op stap was.

„Ze schijnt op te knappen,” berichtte Miep, die als vanzelfsprekend altijd bij Stans’ ouders was gaan informeren naar Stans’ toestand. „Ze is in Zeist bij een verpleegster in huis en die moet een goede en kalmerende invloed op haar hebben. De familie mag haar nog niet bezoeken, maar ze krijgen prettige brieven van haar. Ze hebben alle hoop, dat Stans beter zal worden.”

„Nu, dat is te hopen,” vond Gerritsen, die nog steeds een onaangename herinnering aan die laatste scène met Stans had.

Clem, die met Ans meegekomen was, zat vol animo te luisteren naar het vrolijk gekout van het troepje jongelui. Ze had eerst niet willen meegaan, bang als ze was, dat ze zich als enige vreemde niet op haar gemak zou voelen, maar nadat Lotte een paar keer bij hun thuis was geweest en ze door de gesprekken van Lotte en Ans meer bekend was geworden met de verschillende employé’s van de tikkamer had ze maar besloten mee te gaan naar de lang besproken en verbeide toneel-uitvoering waar hun aller lieveling zou optreden.

„Zou ’t een leuk stuk zijn?” vroeg Jes.

„’t Is al eens gegaan bij ’t Neerlands,” wist Lotte te vertellen.

„'n Hele goed,” vond Gerritsen.

„Wie weet hoe we ons zullen vervelen,” zei Mar.

„Of 't al geen apart genot zal zijn de lieveling over het toneel te zien spankeren,” lachte Ans.

„Zeg dat wel! Als-ie net zo schutterig is als-ie bij ons kan zijn, dan zal het dè pracht worden,” genoot Jes al bij voorbaat.

„Juffrouw Terhoeve,” wendde Gerritsen zich tot Clem. „Vindt u de spottende manier waarop dit grut over hun principaal spreekt nu wel aardig?”

„Ik zal vanavond eens zien of hun spot gerechtvaardigd is,” beloofde Clem.

„Hoe vin-je 'm?” lachte Mar. „Hij doet er net zo hard aan mee. We vertellen Greeffie lekker, dat jij ons de kaarten bezorgde.”

„Alsof hij dat niet direct zal snappen als hij ons bij elkaar ziet zitten! Dat zal me nog wat geven met die machthebber! Hij zal me de huid wel volschelden.”

„Hebben we goeie plaatsen, Gerritje?” vroeg Jes.

„Ieder een loge,” plaagde hij.

De zaal was al bijna geheel gevuld toen het troepje binnen kwam en daar het publiek grotendeels bestond uit leden van het dilettanten-gezelschap, kende men elkaar van iedere opvoering.

De vreemde gezichten vielen dus direct op.

De vrouw van hun aller lieveling, die met haar dochtertje en nog enige dames in een loge zat herkende hen al bij hun „blijde incomste”.

„Dat zijn geloof ik, de meisjes van Vader's kantoor,” maakte ze haar dochtertje attent op het troepje. „Ik geloof het zeker, want meneer Gerritsen is er ook bij.”

En in de stalles fluisterde Gerritsen, die de zaal had zitten rondkijken, Ans, die naast hem zat, in: „Nou niet direct kijken, maar in de tweede loge links van het toneel zitten de Greef's vrouw en dochter. Zeg het de anderen maar, kunnen ze ongemerkt eens kijken. Maar vooral niet opvallend hoor!”

Nadat Ans de zaal eens rondgegluurd had en nog wat

tegen Clem had gezegd, die aan haar andere kant zat, keek ze naar de aangewezen loge.

„Wat een knappe vrouw,” zei ze dan zacht tegen Gerritsen.

„Ja, ja, hij doet 't niet minder! Hij is zo trots als een pauw op vrouwlief. Ze kleedt zich goed. En dat voor zo'n gat als Haarlem!”

„Nou, zó'n gat is dat niet. Dat is weer echt de gering-schatting van een Amsterdammer!”

„Pardon, ik ben Hagenaar.”

„Nou, ja, die zijn net zo. Er is maar één Haagje. Schuif de biefstuk maer onder de deur deur!!! Zeg, wat een leuk snuit heeft die dochter van 'm. Eigenlijk helemaal zijn gezicht, alleen fijner. Aardig voor hem, al zo'n grote dochter. Zou-ie 'n leuke Pa zijn?”

„Wat heb je opeens een belangstelling voor hem.”

„Daar heeft het ons nooit aan ontbroken,” lachte Ans. „Het is eigenlijk gek, die belangstelling van personeel voor de intimiteiten van hun baas. En je treft het overal aan, waar veel personeel bijeen is.”

Clem had het nieuws verder doorgegeven en alle meisjes loerden om beurten naar „des lievelings dierbaren.”

Tot het doek opging en alle belangstelling voor het toneel was.

„Hij is er nog niet bij,” ging het fluisterend van mond tot mond.

„Sjt!” siste een kwaad meneertje, dat het onbehoorlijk van die vreemdelingen vond om tijdens het spel van hun grote actrice een mond open te doen. Mar schoot in een stiklach en werd aan weerskanten door stompen tot stilte vermaand.

„Daar heb je 'm!” Jes was niet meer te houden en vergat ganselijk, dat ze pas tot stilte vermaand waren. „Wat ziet ie er slijk uit!”

„Sjt... sjt... sjt!!!”

Gerritsen trok met verlegen gelaat z'n boord recht. Dat had je er nu van, als je met zo'n hitten-kolonie uitging. Wat zou de Greef wel denken! Dat kwam natuurlijk weer op *zijn* hoofd terecht. En nou maar niets zeggen, anders

kreeg Mar een van haar bekende stuiplachen en dan was je nog niet gelukkig.

Maar vele doorgegeven stompen en wenken zorgden ervoor, dat de orde verder bewaard bleef en daar het stuk een blijspel was, konden ze af en toe lucht geven aan de bedwongen lachbuiën.

„Ik ben eenvoudig paf!!!” steunde Mar, toen de eerste acte afgelopen was en het doek de lieveling voor hun ogen verborg.

„Ik geloof, dat ik perliebt op hem word,” dweepte Jes. „Hij is gewoon een vlot type op het toneel.”

„Waarom verbergt die man zich zo?” verbaasde de kalme Miep zich.

„Ik had me jullie chef héél anders voorgesteld,” zei Clem, die zich uitermate amuseerde.

„Ik ook,” lachte Ans. „Hij is voor ons vanavond ook een grote verrassing.”

„Een oog voor het kijkgat,” annonceerde Gerritsen. „Wedden, dat hij ons bekoekeloert? Nou speelt ie straks lang zo rustig niet.”

Maar de Greef, die hun werkelijk ontdekt had in de zaal, speelde even kalm als in de eerste acte. Hij had het een onplezierige verrassing gevonden, toen hij door het kijkgat de zaal monsterend, zijn tikkamer ontdekte en hij had zich voorgenomen „die lamme Gerritsen”, die het zaakje zeker op touw had gezet, morgen onder handen te nemen. Achteraf beschouwd was hij echter ijdel genoeg om het aardig te vinden, dat zijn personeel hun gestrengte baas nu ook eens in een ander licht zouden zien. Als ze soms dachten de volgende dagen nu eens genoegelijk over deze avond met hem te kunnen bomen en het een zekere intimiteit tussen hen zou geven, dan zou hij ze dat wel eens anders leren. Met die dingen kon je niet voorzichtig genoeg zijn.

Intussen had de Greef in de acte vóór de pauze een warm applaus te boeken en dit stemde hem zó prettig, dat hij een kellner order gaf ijsjes voor de dames en een pot licht voor de heer die naast hun zat te brengen.

„Treft net goed, dat ik die nieuwe smoking heb laten

maken," dacht hij, terwijl hij zich kleepte voor de laatste acte, waarin hij een smoking moest dragen. „Verhoogt mijn respect bij de blagen," lachte hij vergenoegd.

„Dit heeft mijn leven inhoud gegeven," steunde Jes, toen ze na afloop van de comédie door de gang naar de foyer schoven. „De lieveling als jeune-amoureux gezien te hebben, heus, dat is iets, dat ik niet gaarne gemist zou hebben."

„En hoe het hem afging!" verwonderde Mar zich. „Zou Ma de Greef niet uit elkaar zijn gesprongen van jalousie?"

De anderen beaamden het volkomen. Het wàs een openbaring geweest, vond Ans licht spottend.

„U kunt best nog wat blijven," hoorden ze plotseling de bekende stem achter hen mopperen. „Er is bal na en ik laat me het genot niet ontnemen met de dames van de tikkamer te dansen."

„Zeg eens, kerel," deed Gerritsen luidruchtig. „Dat had ik nu waarachtig nooit achter je gezocht! Je bent een doorgefourneerde courmaker! Wat zeg je wel van de verrassing ons allemaal hier te zien? We hebben wel iets voor je over, wat?"

De meisjes stonden wat onwennig tegenover een baas, die er zoveel minder gestreng uitzag dan ze hem gewoon waren te zien en de Greef vermaakte zich met hun verlegen houding.

„Gaan jullie nu vast in de grote zaal zitten, dan zal ik jullie straks aan mijn vrouw en dochter voorstellen. Gerritje, zoek een goed plaatsje voor mijn dames."

„Zal gebeuren, machthebber!"

Even later zat Gerritsen als een trotse Pa midden tussen de vrolijk lachende meisjes.

„Ik vind jullie baas heus een alleraardigste man," zei Clem ten tweede male.

„Moet je morgen eens komen," noodde Miep.

„Vooral na zo'n doordanste nacht!" spotte Mar.

„Zeg, dat moest eigenlijk gekiekt worden als ie daar straks met een van ons weg hupst!" stelde Ans voor.

„Hou stil, daar stevent ie met Ma en doggie op ons af," waarschuwde Jes.

„Ma heeft dè lijn, hoor!” bewonderde Miep.

„Arme Stans,” zei Mar. „Wat zou dàt een avond voor haar zijn geweest, zo alles te kunnen observeren wat aan en om onze lieveling hangt!”

„Vrouw,” het was het onverstaanbaar gemompel waaraan de meisjes gewend waren. „Mag ik je de dames van onze tikkamer even voorstellen.”

Alles stond op, alles boog.

„Gerritsen ken je, niet waar? En dit is mijn dochter. Meta, maak je compliment, kind.”

Een aai over Meta's blonde kopje, een trotse blik uit twee vaderoogen.

„Aardig,” dacht Ans, die zich een dergelijke blik van haar eigen Vader herinnerde.

Het strikje speelde een slow-fox en Gerritsen, voor mevrouw de Greef buigend, vroeg haar ten dans.

„Juffrouw Terhoeve?” de martiale kin in de hoogte, een koele blik in de ogen, zo stond de Greef voor Ans en voerde haar ten dans.

De meisjes wisselden vermaakte blikken, maar durfden in aanwezigheid van zijn dochter niet hardop te gichelen.

„Enig, die jazz,” zei Meta schuchter. „Ik ben dol op hot-jazz. Vader vindt het gewoon spugelijk en zet direct de radio af als er net zo'n keiige band uit Engeland speelt.”

„O, ja?” vroeg Jes beleefdheidshalve, maar haar blikken volgden Ans en de lieveling, die rustig en beheerst hun slow-fox dansten.

En de meisjesogen telegrafeerden elkaar: „Hoe vin je 'm? Wie had het achter hem gezocht?”

„Ik heb Vader al zo vaak gevraagd of ik niet eens op de tikkamer mag komen, maar hij laat me alleen maar in het heiligdom als er niemand is, echt flauw,” ging de jonge stem door en de meisjes vonden het jammer, dat ze met zijn doggie opgescheept zaten, het had zoveel leuker geweest als ze spottende opmerkingen hadden kunnen maken over de chef en de cheffin, die zo lustig aan de dans waren geslagen.

En Meta, die zich wondere dingen van Vaders personeel

had voorgesteld vond hun een saai troepje, dat boe noch ba zei.

„U moet eens komen als we er allemaal zijn,” zei Miep, die de verveling in de ogen van het meisje zag. „Op een Woensdag, zou dat niet eens kunnen?”

„Best,” stemde Meta direct in. „Moet u het Vader vragen.”

„Ik ben niet van plan al mijn dames af te dansen,” dacht de Greef toen hij Ans op haar plaats bracht, maar hij voelde toch ook wel, dat het schele ogen zou maken als hij alleen Ans vroeg.

„Vader?” vroeg Meta, die gebruik maakte van haar Vader's goede stemming. „Mag ik eens op een Woensdagmiddag op de tikkamer komen, ik zou het zo enig vinden.”

Hij bromde iets onverstaanbaars, maar Meta maakte er uit op, dat het een toestemmend antwoord was en stelde vast, dat ze de volgende week haar opwachting zou maken.

„Het is een hoogst amusante boel bij ons,” lachte Ans. „Vooral als juffrouw Bwoese met de thee komt. We zullen zorgen iets lekkers bij de thee te hebben ter ere van de dochter van ons...”

„Aller opperste,” vulde Mar gauw in.

„Meta-kind, ga nu weer bij Moeder zitten,” gebood haar Vader, die al te grote intimiteit tussen zijn personeel en z'n dochter niet nodig vond.

„Jakkas, bij al die vervelende mensen,” mopperde Meta, die het sinds Ans' terugkomst juist aardig begon te vinden.

„Gerritje,” zei de Greef, toen zijn dochter het bevel opgevolgd had. „We zullen onze dames gelijkelijk verdelen, dat zal dan net zowat met jullie tijd uitkomen. Juffrouw Steffens?”

Maar Miep, die zoals ze naderhand zei — liever dóód was gebleven, dan in de armen van haar baas weg te dansen, verontschuldigde zich met te zeggen, dat ze altijd zo duizelig werd van dansen, hetgeen niet geheel onwaar was. Dus danste hij met Mar, die er uitzag om te stelen en waarmee hij triomfantelijk langs het troepje medespelenden schoof, wetend, dat ze hem naderhand zouden

vragen wie toch die twee deksels aardige meisjes waren waarhij mee gedanst had.

„Gek,” dacht hij, „dat ik op kantoor nooit zie, dat die schapen er zo aardig uitzien. Die Terhoeve, wat een knap ding! En zo gedistingeerd. Ik geloof, dat Gerritje het danig van haar te pakken heeft. Wat zegt u?” vroeg hij, toen Mar z'n gedachtengang stoorde met te zeggen, dat ze het zo'n in-prettige avond vond en ze niet geweten had, dat hij zó goed toneel speelde.

„Och, kom,” gromde hij gevleid.

„Gek,” dacht hij, „dat ik op kantoor nooit zie, dat die schapen er zo aardig uitzien.”

Toen hij Mar naar haar plaats terug bracht waarschuwde Gerritsen, dat het juist tijd was om de laatste elektrische te halen en de Greef voelde zich opgelucht, dat het troepje ging verdwijnen en hij niet meer verplicht was tegenover zijn personeel zo strikt het decorum te bewaren. Tenslotte waren die toneelavonden een gezellige pan, waarbij hij de getapte was, maar dan moest er niet een troep kantoorjuffies iedere beweging van je bespieden.

„Het wàs werkelijk een geslaagde avond,” zei tevreden Jes, toen ze precies op het nippertje in de bijna lege elektrische tram neerzegen.

De anderen waren het roerend met haar eens en Mar hield een toespraak tegen Gerritsen waarin ze hem uit aller

naam bedankte voor zijn geleide en alle vriendelijkheden die hij hun bewezen had.

„We moesten meer van zulke avondjes hebben,” zei Gerritsen, die deze gelegenheid wilde uitbuiten om meer met Ans tezamen te kunnen zijn.

„Dan is het niet aardig meer,” vond Ans. „Ik heb stierlijk het land aan alle mogelijke clubs en vaste afspraken. Dit is juist zo aardig geweest, omdat we er niets van verwacht hadden en eigenlijk gehoopt hadden onze lieveling in een belachelijk daglicht te kunnen zien... After-all was het een allergenoegeijkst uitgangetje.”

Maar de anderen waren het niet met haar eens en stelden voor een tennisclub op te richten of iets dergelijks.

Ans drukte iedere gedachte aan een „zich te hoog voelen voor zoiets” de kop in door te zeggen, dat al die dingen hopen geld kostten en Clem en zij, dat heus niet te missen hadden.

Clem keek met bewondering naar haar zuster op. Zijzelf had zoiets zeker niet durven zeggen, tenminste niet tegen al die andere meisjes. Bij haar goede dametjes kon ze er gemakkelijk over praten, daar durfde ze altijd alles te zeggen wat haar hart bedrukte, maar verder was er niemand waartegen ze zo fier had durven bekennen, dat ze het maar zo krap hadden, als Ans nu had gedaan.

Maar Clem wist niet, dat het Ans juist op die manier gelukt was om één te worden met de anderen, want nooit had Ans thuis iets laten merken van de minder prettige verhouding die er geweest was, de eerste tijd toen ze op kantoor kwam.

„Tja,” zuchtte Lotte. „Dat is een euvel waaraan we allen lijden.”

„Behalve Gerritje,” plaagde Mar. „Die is een man in bonis!”

„Loop rond!” weerde Gerritsen af. „Ik kom iedere maand tekort.”

„Omdat je veel te groot leeft,” kapittelde Miep hem.

„Ik moet nodig een lieve vrouw hebben, die orde op m'n ontredderde zaken stelt. Kijken jullie eens voor me uit, kinderen en als je wat goeds weet, waarschuw me dan.”

„Stel je voor! Een vrouw zoeken voor een ander. Me dunkt, je hebt uitzoek!” spotte Jes.

„Hij durft niet, hij is veel te bang, dat de rest hem te lijf gaat als hij een van onze tikkamer wegpikt. We zijn immers allemaal dodelijk van ons Gerritje,” lachte Mar.

„Was 't maar waar,” zuchtte Gerritsen. „Dan had ik tenminste kans bij één van jullie allen.”

Ans voelde zich onbehagelijk toen ze oplette, dat hij bij die woorden naar haar keek, temeer daar de anderen dit ook moesten opletten. Vervelend was dat altijd met die Gerritsen. Ze nam zich voor geen enkele keer meer met hem mee te gaan, al ging de hele tikkamer ook met hem op stap.

„Hèt ongenaakbare gezicht!” dacht Gerritsen. „Ik moet het maar uit mijn kop zetten, want ik heb niet de minste kans bij haar. Gek, dat is nou de eerste keer in mijn leven, dat een meisje zó'n indruk op me maakt, ik ben toch een pechvogel, dat het nu juist maar alleen van *mijn* kant moet komen. En het beroerde is, dat ik het niet gemakkelijk zal kunnen opgeven. Als ik Lotte eens alleen te pakken kan krijgen zal ik haar eens uithoren of er ook een ander in het spel is, zolang ik dat niet zeker weet zet ik het niet uit mijn kop.”

Toen de tram het Spui begon te naderen zei Ans en haar stem klonk hooghartig: „Gerritsen, nu geen weg-brengerij, we zijn allemaal zelfstandige vrouwen en hebben geen geleide nodig.”

„Alsjeblieft!” lachte Mar. „Hare Majesteit heeft bevolen! Wie zegt je, dat wij het niet hemels vinden om door Gerritje weggebracht te worden?”

„Ik dring me niet op,” zei Gerritsen kalm. „Wie met me de weg uit wil is verzekerd van een veilig geleide. Dames, het was me een waar feest.”

Waarop Mar en Jes, die toch zijn kant uit moesten hem jolig ieder aan een arm pakten en de drie anderen naar de laatste lijn 11 renden, die juist langs kwam.

Het viel de Greef werkelijk erg mee van zijn dames, dat ze de volgende morgen door niets lieten merken, dat ze

hem de avond tevoren in zo'n ganselijk ander licht gezien hadden, er werd met de gewone ijver gewerkt. Hij kon natuurlijk niet weten, dat Miep op het idee was gekomen er geen woord over te reppen.

„Hij verwacht stellig, dat we nu over niets anders zullen kwekken,” had ze gezegd, toen de Greef even nadat hij op het bureau kwam, bij Rinus Rimpel was geroepen.

„Dat is wijs van je ingezien,” stemde Ans in en ze besloten allen te zwijgen „als het graf.”

Toen juffrouw Broese de koffie had gebracht en ze de gewone werk-pauze hielden, dacht de Greef: nu zal het komen! Maar er werd over koetjes en kalfjes gesproken en het was of er geen toneel-uitvoering bestaan had.

„Correct van de geitjes,” dacht hij vermaakt en metéén schoot hem te binnen, dat hij ze wel eens iets vertellen kon, dat ze aardig zouden vinden.

„Ik heb een complimentje voor u te boeken, dames,” ratelde hij.

Het hele stel keek op, of de bliksem plotseling in de tik-kamer insloeg. Stel je voor, de lieveling die een complimentje overbracht!

„Onze Directeur, bij wie ik zo juist was, sprak z'n hoge tevredenheid uit over het werk van — schrikt u niet, dames! — „Het geitenweitje” zoals onze Directeur de tik-kamer betitelt.”

„Reuze-aardig gevonden!” schaterde Ans en ook de anderen lachten hartelijk.

„Goeie hemel, Rinus Rimpel, die een complimentje weg-geeft!” liet Mar zich ontvallen.

„Hoè noemt u onze Opperste?” vroeg de Greef vrolijk.

En Mar vertelde haperend, dat de meestal zo boze plooiën in het voorhoofd van hun „Opperhoofd” hem die naam bezorgd hadden.

„We hadden een tijd lang de flauwe gewoonte al de voorwerpen, die om ons heen waren met dezelfde voorletters te noemen,” lichtte Jes toe. „Zo heet het hertje, dat op uw presse-papier zit, Herman Hert en het aapje, dat altijd als mascotte op Mar... ik bedoel op juffrouw de Booy's schrijftafel prijkt, Adriaan Aap. 't Is erg flauw, dat

geef ik toe, maar wat kan men ook anders verwachten van een weitje vol geitjes?"

„Aha! 't Heeft ingeslagen," genoot hij. „Nu, vergeenocht u zich maar met het idee, dat de Opperste Baas tevreden over uw werk is en laat u dit een prikkel zijn het werk steeds meer te perfectioneren."

„Natuurlijk moet er weer een preek op volgen," dachten de meisjes, maar toch had de tevredenheidsbetuiging van Rinus Rimpel hen goed gedaan en bekenden ze elkaar naderhand in vertedering, dat er heus wel chefs zouden zijn, die zoiets *niet* verteld hadden aan hun personeel, maar alle eer voor zichzelf behouden hadden.

„Waarom grinnik jij zo?" fluisterde Mar enige ogenblikken later, toen Jes, die door de Greef naar de expeditie was gestuurd — een werkje, dat háár altijd werd opgedragen — glimlachend binnen kwam.

Jes gebaarde met een blik naar de Greef, dat ze het zó niet vertellen kon.

„Straks, onder boterham-eten," beloofde ze. „Jullie zullen smullen van het nieuwe drama in den huize Dirks!"

„Lieten ze u zó lang wachten op expeditie?" vroeg de Greef met een zijdelingse blik op de twee fluisterende meisjes.

„Dirks was net even op redactie geroepen," omzeilde Jes de vraag en ze was zich bewust geen leugen gezegd te hebben, want Dirks wàs inderdaad toen zij binnen kwam, op de redactie, kwam echter vlak achter haar aan. Maar dit hoefde de lieveling niet te weten.

„Vertellen, Jes!" was het, toen de klok twaalf sloeg en de kantoordeur zich achter de Greef sloot.

„Het is werkelijk te mooi om jullie lang op het drama te laten wachten," zei Jes. „Nou, ik zag al direct, dat er iets haperde bij Dirks. Z'n anders zo pientere apenoogjes stonden nu treurig en ik moest vooral zien, dat hij met iets in de knoei zat. Je weet, ik ben zo'n beetje zijn vertrouwde. Ik ging dus op de paktafel zitten, wat voor hem altijd het sein tot hartluchting is."

„'t Is weer hommeles met de Dikke," begon hij alras.

„O, zijn jullie weer aan 't herrie schoppen?" informeer-

de ik belangstellend. „Jullie zijn net een paar ondeugende kinderen. Je moest toch wijzer zijn op jouw jaren, Dirks.”

„Jao, ik zal 't niet weer gedaon hebben! Hoort u me nou eerst es an en oordeelt u dan of 'n man in mijn plaas anders had gehandeld. Nou, ze leit me al zeker drie maanden an me hoofd te mieren over 'n tandem. Kijk an! 'n Tandem! Mensen van onze leeftijd op 'n tandem! Goed, ik trek me d'r niks van an en laat 'r maar zo'n beetje zagen. Maar op 'n goeie middag kom ik thuis en ze zet 'n pruimenmondje, dat zet ze altijd as ze op ies broeit en ze zeit: „Berrenard — ze zeit anders altijd man, of vader, maar as d'r ies op de borde mot komme is 't Berrenard — Berrenard, zei ze, die ouwe sjiefejère van je Moeder, je weet wel, dat ding dat helemaal uit mekaar...”

„Mijn niks bekend,” zeg ik, want ik voelde al waar de dame naar toe draaide.

„D'r was vanmiddag 'n koopman an de deur, zeit ze, die d'r nog wel wat voor wou geven. Ik dacht zo, as we nou wat ouwe rommel opruimen, dan kenne we misschien net zo'n goeiekope tandem kopen als buurman...”

„Nou, toen wier ik giftig, hè? Dat eeuwige gemier over die tandem an me kop! Afijn, veel vijven en zessen en ik gaan boos de deur uit en zij ook niet fris! Dat houdt zo'n paar dagies an. Zij zeit niks, ik zeg niks. Maar op 'n middag kom ik thuis en daar staat in het gangetje een fonkelnieuwe tandem! 'n Tandem, juffrouw Jes! Nou, u begrijpt! En láát ze nou de sjiefejère van me Moeder verkocht hebbe mèt nog 'n hoop andere spulletjes! 't Is waar, allemaal bij mekaar was 't niet veel, maar daar gaat 't nou niet om! Ik als man zijnde kan dat toch niet toelaten! Is mijn nee niet net zo goed as haar ja?”

„Nou,” zeg ik om hem een beetje te kalmeren. „Zoveel heeft de Dikke nou ook niet en je moet een vrouw op z'n tijd eens wat kunnen toegeven. Jij bent ook zo lief niet en je speelt graag de baas.”

„Baas of geen baas, ze hep iets gedaan, dat ze niet zonder me hep magge doen. Afijn, om kort te gaan, ik zeg: „Die tandem gaat me huis uit en gauw ook en ik betaal

d'r geen rooie cent an, begrepen?" Ik kon wel denken, dat ze 'm op afbetaling had genomen, want voor dat lorige beetje goed hep ze nog geen drie knaken gekregen. Afijn, ze zat ermee in d'r rikketik, en dat kon ik wel zien en ik denk: hou je nou taai, Berrenard en laat d'r zo gaan. Nou, dat was bokken tegen mekaar, dat ken u denken, juffrouw Jes. De kleine Kik heb ze bij me getrouwde zoon in Katwijk gebracht, hij zag zo wit om z'n neussie!!! Mot je maar geloven, ze wou natuurlijk niet, dat die bij de ruzies zou zijn! 't Wordt vier dagen, 't wordt vijf dagen, zij doet geen b... mond open. Ik ook niet! Maar nou wordt 't Zondag. „Berrenard,” zegt ze, — ze had d'r hoed opgezet — gaan je mee naar de Jamboree? Nou, u weet, ik gaan as 't effetjes kan altijd naar Ajax en d'r was juist die Zondag een moord-wedstrijd. Dus, dat was treitere van d'r. Afijn, zij alleen naar de Jamboree en ik naar Ajax. Ik denk op de terugweg: dat geeft vanmiddag geen warme bik voor je, Berrenard. Maar, jawel, hoor, de dame was terug en ze had gedekt. Alles stommetje, hoor! Maar de pot was in orde, dat moet ik zegge. Nou kan je de ene dag dat bokke wèl verdragen en de andere niet, juffrouw Jes en toen de bik naar binnen was werd ik toch ineens zo merakel nijdig op dat dikke mens van me met d'r getandem, dat ik met een kwaje kop de deur uitliep. Op de trap hoor ik d'r treiterig zingen: Jamboree-e-e-e, Jamboree-e-e-e! En ikke net zo hard, om d'r te peeje, hè! Jamboree-e-e-e! Ik heb zó gebruld, dat de bureen kwamen kijken. Afijn, ik ben die avond lekker laat thuis gekomen en dat hep d'r tam gemaakt, want nou is 't weer Berrenard vóór en na!"

„En is de tandem het huis uit?" vroeg ik belangstellend.

„Die gaat!" verzekerde hij heldhaftig. „Is ie mooi of niet? Ik heb me vermaakt met het drama."

De meisjes waren opgetogen over het verhaal en de onnavolgbare wijze waarop Jes het weergegeven had.

„En al die verhalen gaan gepaard met niet bepaald zachte stompen tegen mijn elleboog," lachte Jes. „'t Is heus een vermakelijk type, die Dirks en tien tegen één, dat hij het toch weer moet afleggen tegen z'n Dikke."

„Wat hebben we toch kostelijke typen om ons heen,” zei Ans, daarbij denkend aan de dametjes Groenewegen en juffrouw Broese.

„Je hebt mensen, die er de humor niet zo van voelen,” merkte Miep op. „En weinigen kunnen het zo weergeven als Jes. Dat is op zichzelf al een kunst. Je moest je heus aansluiten bij het dilettanten-gezelschap van de lieveling.”

„Dat hebben jullie me al eens meer aangeraden, maar daar voel ik niets voor. Stel je voor zo alle aandacht op je gevestigd te zien! Niets voor mij, hoor! Ik bewonder de mensen, die zich zo los en rustig op het toneel weten te bewegen, mij zou dat veel te zenuwachtig maken. Ik zal me dus maar tevreden stellen met het succes, dat ik op het geitenweitje heb als ik Bwoese en Dirks imiteer,” lachte Jes.

„Zeg, kinderen,” verwonderde Miep zich, „Gerritje is z’n opwachting nog niet komen maken! Niets voor hem, om niet even te komen nababbelen.”

„Hij zal toch niet ziek zijn van alle emotie!” spotte Mar.

„Ik heb hem vanmorgen gezien toen ik naar redactie moest, hij zag er florissant uit,” zei Lotte.

„Wat is ie toch een genoegelijk type,” vond Jes. „Dat is nou eens één van die uitzonderingsmannen die nooit uit hun hum zijn te krijgen. Hij zal een beste echtvriend zijn.”

„Heb je vues op hem, Jessica?” vroeg Lotte.

„Dàt niet, maar daarom kan ik toch wel vinden, dat hij een prettig echtvriend zal zijn.”

„Hij heeft ook wel een goede positie,” peinsde Mar.

„Ze zeggen, dat hij chef-van-administratie wordt als de oude heer Groenou met pensioen gaat.”

„Mar zit d’r kansen te berekenen!” plaagde Ans.

„Denk je, dat ik mijn Job ontrouw zou worden voor iemand met een goede positie?” schertste Mar, die in stilte verloofd was met een jonge man, die voor tandarts studeerde en nog maar aan het begin van z’n studie stond. „Het zal wel een eeuwige verloving worden, maar ik laat hem voor geen tien mannen met-schitterende-vooruitzichten.”

„Je bent een braaf, trouw hondenbeestje,” zei Jes.

„Waarom hebben wij je Job nooit gezien?” vroeg Miep.

„Ik heb al eens gevraagd of-ie me van kantoor komt halen, maar hij wil niet zo door jullie allemaal bekeken worden. Jes kent hem wel. Is ie niet de moeite waard, m'n Joppie?”

„Enig gewoon,” gaf Jes toe. „Hij is zo zwart als roet en heeft ogen als krieken en tanden als... Mar, ik weet een prachtige definitie voor je Job als ie lacht: Een Javaansche brievenbus met tanden!”

De meisjes schoten in een lach, maar Mar was in haar wiek geschoten en zei, dat ze het een flauwe mop vond.

„Wees maar zoet,” troostte Jes. „Je Job is heus een knappe kerel en als de pit maar wat blanker dan de bolster is, zul je er een prima echtvriend aan hebben.”

„Is-ie van Indische afkomst?” informeerde Lotte.

„Hij is uit de West, uit Paramaribo, maar z'n ouders wonen al langere tijd in Holland.”

„Een beste reclame voor z'n toekomstige praktijk als hij zo'n mooi gebit heeft,” vond Ans.

„We laten ons allemaal pijnigen bij hem,” beloofde Jes.

„Mar is de eerste van ons geitenweitje, die een Kloris heeft,” dromerig zei Lotte het. „Waarom heb je er nooit over gesproken, Mar?”

„Ik weet zelf niet. 't Is nu, dat we het over Gerritsen hadden, maar eigenlijk spraken we nooit over verlovingsen of zo en dan is het zo raar om er plotseling over te beginnen. Jes wist het wel, nou ja, je weet, Jes en ik zijn gezworenen.”

„Zijn er verder nog geheimen op te biechten?” vroeg Miep met het strenge air van een rechter.

„Was 't maar waar!” lachte de altijd vrolijke Jes. „Als ik Mar zo gezellig met haar nikker zie wegwandelen, dan begin ik te verlangen naar ook zo'n arm in mijn arm.”

„Je komt er tenminste rond voor uit,” lachte Miep.

„Waarom niet?” vond Jes. „'t Lijkt me oer-genoegelijk een Kloris te bezitten. Is 't gek om dat eerlijk te bekennen? Ik zal nooit iemand nemen om toch maar verloofd te zijn, maar als je zo echt van elkaar houdt, zo alles voor mekaar

over hebt, nou, dat lijkt me wat je noemt genoegelijk."

Juist op dat ogenblik stak Gerritsen z'n hoofd om de deur.

„O," gierde Mar. „'t Kon niet beter! Gerritje komt op het juiste moment!"

„Mar!" stoof Ans op. „Doe niet zo onmogelijk!"

Ze keken allen verbaasd op. Ans, die zich zó liet gaan, dat kwam niet vaak voor.

„Hemel, kind, doe jij niet zo prude!" snauwde Mar, die het nooit goed kon velen, dat iemand haar een aanmerking maakte.

Ans zei niets meer, zuchtte even. Daar had je het weer, het verschil waar ze in het begin zo tegen had moeten kampen. Mar voelde absoluut niet hoe onkies het was tegenover de eerlijke bekentenis van Jes, er nu over te gaan praten waar Gerritsen bij was.

Ze keek even naar Lotte, maar die zat te staren naar verre verten en was helemaal niet met haar gedachten bij het gesprokene.

En Gerritsen keek naar Ans' verstoord gelaat. Wat was er gebeurd, dat haar zó uit haar evenwicht had gebracht? Maar niets vragen, dacht hij en het gesprek niet op gisteravond gooien. Toen was het hem al opgevallen, dat Ans niet was als anders. Er was iets peinzends in haar, dat hij nooit eerder in haar gezien had. Kon hij het toch maar laten, over het meisje te piekeren. Zo stellig had hij zich voorgenomen vandaag niet naar de tikkamer te gaan en deze, althans voor een poosje, te mijden. Maar toen hij weer dacht aan Ans' mooie kopje achter de schrijfmachine, de grote, eerlijke ogen, het ranke, fiere halsje, toen was het hem te machtig geworden en was hij, als getrokken door een magneet, toch weer naar de tikkamer gegaan. Hij moest die Lotte eens zien op te vangen, de enige, waar Ans vertrouwelijk mee scheen te zijn. Het nare van het geval was, dat zij en Lotte bijna altijd samen naar huis gingen.

„Zeg, Gerritje," zei Miep. „Er zit een nieuwe bij jullie op administratie. In wiens plaats is die gekomen?"

„In niemand's plaats. Heer Rimpel was van mening,

dat we er nog best een mannetje bij konden gebruiken, wat inderdaad ook zo is. Het schijnt een protegée van hem te zijn."

„Rinus is nogal sterk in protegées," zei een beetje vinnig Mar, hiermee Ans een steek gevend.

Gerritsen had haar door, net als de anderen en hij zei vlug:

„O, geloof maar niet, dat hij er zich ooit toe zou laten verleiden iemand te nemen, die niet door capaciteiten boven het gewone gros uitsteekt."

„Die zit!" lachte Miep stil voor zich heen, want ze had het ongelooflijk oncollegiaal van Mar gevonden, waar ze toch allemaal wisten, dat Ans door voorspraak van Rinus op de tikkamer was gekomen. „Jammer van Mar, die overigens zo'n goed kind is, dat ze zich niet boven haar kleine grieven kan stellen en direct hatelijk moet worden."

Er was een geprikkelde stemming op het geitenweitje en niemand wist het gesprek in prettiger banen te voeren, allen hadden ze het gevoel, dat het beter was aan het werk te gaan. Met het gevolg, dat plotseling Miep en Ans een verwoede aanval op hun schrijfmachines deden.

„Is er vandaag zo'n haast bij het werk?" lachte Gerritsen. „Of is het een stille wenk voor mij om weg te wezen?"

Marietje van de redactie kwam juist op dat ogenblik binnen, lei met stuurs vertrokken gezicht een stapel brieven neer en zei: „Of ik 't gauw terug kan halen, er is erge haast bij."

„Nu is er werkelijk haast bij het werk!" lachte Jes en ze zette een nieuw vel in de machine.

„Tot kijks," wuifde Gerritsen aanminnig en eigenlijk waren ze allemaal blij, dat hij ging.

„Waarom was ik nu weer zo kattig?" dacht Ans onder het tikken. „Als ik het rustig gezegd had, of het Mar even ingefluisterd had, was er nu niet zo'n onaangename stemming geweest. En het ergste is, dat het niet eens geheel om de onkiesheid tegenover Jes ging. Het prikkelde me, dat Gerritsen weer zo opvallend naar me keek bij het binnenkomen en ik was bang, dat er gekke dingen gezegd

zouden worden in verband met „Klorissen” — hè, wat een onuitstaanbaar woord — en Gerritsen er munt uit zou slaan. Ik vind hem met al z'n goedheid en hoffelijkheid soms hinderlijk, omdat hij zo duidelijk laat merken, dat hij een voorkeur voor me heeft. — Zou Sjoerd gauw komen? Het laat me geen seconde met rust en ik wilde om een lief ding, dat ie niet weer op het toneel was gekomen. Ik heb het gevoel, dat het niets dan onrust zal brengen. Waarom heeft hij nooit iets gezegd? 't Is waar, hij had nog helemaal geen positie, maar dat is tegenwoordig toch geen bezwaar om het meisje te vragen waar je van houdt. En als ie dan werkelijk van me houdt, waarom was dat hem dan geen prikkel tot hard werken? Natuurlijk, een fout! Lam, nou kan ik de hele brief weer overtikken, want de lieve redactie neemt het niet, dat er een verkeerd aangeslagen letter in zit. Laat ik nou in 's hemelswille die Sjoerd uit m'n hoofd zetten, tenslotte is-ie 't helemaal niet waard, dat ik hem zoveel gedachten wijd.”

Toen Ans die middag met Lotte het Gebouw uitkwam, zag ze in de verte de hel-blonde kop van Sjoerd. Onstuihmig klopte haar hart. Dat was weer echt Sjoerd, om haar Moeder uit te horen hoe laat ze van kantoor kwam en haar dan op te wachten. O, als de anderen hem maar niet in de gaten kregen en hoe kwam ze van Lotte af, die meestal een heel eind met haar meeliep. Onwillekeurig begon Ans zachter te lopen en Lotte keek haar verbaasd aan.

„Heb je iets vergeten?” vroeg ze, toen ze Ans zag weifelen om verder te gaan.

„Als ik nu ja zeg,” dacht Ans, „en weer naar boven ga, blijft ze natuurlijk op me wachten. Wat is het lam om Lotte iets wijs te maken. Ik doe het ook niet, dat vertik ik!” En hardop zei ze en ze voelde hoe haar stem trilde:

„Zeg, Lottekind, zie je die blonde jongeling daar staan? Die is gekomen om me af te halen, het is een goede kennis van vroeger en ik wil hem graag alleen spreken.”

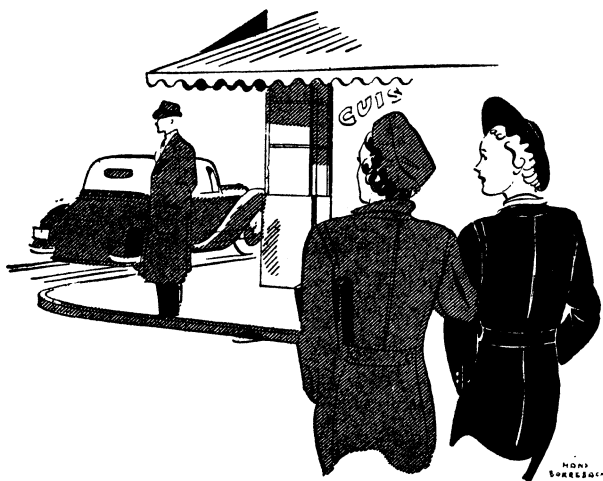
„Ik ben al weg,” lachte Lotte en ze versnelde haar passen.

„Je bent lief!” zei Ans, die blij was, dat ze Lotte niets onwaars gezegd had.

Sjoerd was een eindje doorgelopen en het was daardoor, dat de anderen hem niet zagen en Ans en hij al een zijstraat in waren geslagen toen de meisjes zich bij Lotte voegden.

„Dag,” zei Ans en ze voelde haar hart kloppen in de keel.

„Dàg!” — Daar was weer de warme, diepe klank, die Ans zo vaak in gedachte gehoord had.

„Zeg, Lottekind, zie je die blonde jongeling daar staan?”

„Of er niets tussen lag,” dacht Ans, toen hij direct de toon te pakken had en op zijn gewone gezellige onbevengende manier begon te bomen. Hij nam het ook als iets heel gewoons op, dat Ans deed alsof er niet bijna een vol jaar tussen zijn laatste bezoek en nu lag.

„Heb je nog tijd om ergens te gaan zitten?” vroeg hij. „Of moet je op tijd thuis zijn?”

„Neen, we kunnen nog best even ergens neerstrijken,” zei Ans, die het vooruitzicht aanlokte ergens in een hoekje te gaan zitten met misschien de zachte klanken van een strijkje, iets, dat ze lang ontbeerd had en waarnaar ze in stilte wel eens verlangde. „Dan geef ik Clem even een

belletje, dat ik iets later kom. Ze zijn het niet gewend, dat ik na kantoor nog slippertjes maak. En?" vroeg ze hoopvol, toen ze neerzaten in een hoekje — zoals ze het gewenst had — in een gezellige bar met strijkje. „Ben je nu eindelijk klaar?"

„Dat is te zeggen, bijna."

Een ironisch lachje trok over Ans' gelaat. Zo was het immers altijd geweest. Sjoerd was „bijna" klaar voor ieder tentamen of examen, dat hij moest afleggen en altijd werd dit „bijna" gerekt tot een langer tijdsverloop, dan ieder ander er voor nodig had.

„Rook je niet meer?" vroeg hij, haar verder praten over iets dat hem onaangenaam was vermijdend en met verbazing ziende, dat Ans de opengeslagen cigarettenkoker, die hij voor haar had neergelegd, onaangeroerd liet.

„Nee, de laatste tijd niet meer," zei ze wat kort.

Het kwam niet bij hem op, dat Ans uit geldgebrek niet meer rookte, dat was iets, dat hij zich met geen mogelijkheid kon voorstellen. Als je door de een of andere oorzaak kort bij kas was, dan rookte je zolang andermans cigaretten, of je leende een pop om een doos te kopen.

„En..." vroeg hij wat langgerekt, want het viel hem nu toch op, dat Ans stiller was, dan hij dat van haar gewend was. „Bevalt het je daar op de redactie? Heb je interessant werk te doen?"

„Redactie? Hoe kom je daaraan? Ik zit op de tikkamer, een onder-afdeeling van de administratie. Een groot verschil, hè?"

„O, ik dacht al hoe komt Ans daar zo opeens aan, ik heb nooit kwaliteiten in je ontdekt die je voor zoiets zo maar ineens geschikt zouden maken."

„Nee, natuurlijk niet. Maar wie had je dat dan gezegd?"

„Je tante Clara, die ik onlangs eens sprak bij de Ten Haefkens."

„Aha!" dacht Ans spin-nijdig. „Tantetje maakte hem opmerkzaam op het verarmde nichtje! Heeft natuurlijk gehoord, dat z'n tante overleden is en denkt nu, dat Sjoerd wonderwat geërfd heeft. Bah! Uitgerekende zooi!" En

hardop zei ze, in een zucht om zich kleiner nog te maken, dan nodig was:

„Nee, hoor! Tante heeft zeker een beetje willen opsnijden. Ik heb — dank zij de vroegere vriendschap van Vader met onzen Directeur — een zeer eenvoudige betrekking gekregen op de tikkamer, o, een zéér eenvoudige, maar ik kan je zeggen, dat het me de eerste tijd toch nog moeite kostte om mee te komen. Er waren meisjes, die een minder goede opleiding hadden dan ik, maar die door hun routine veel verder waren. En arme Ans had het vaak heel hard te verduren!”

„En nu ben je ze natuurlijk allemaal de baas,” veronderstelde hij.

„Welneen, we zijn allemaal op dezelfde hoogte — of laagte — zoals je het noemen wilt, maar de een neemt eens wat vlugger op dan de ander en daardoor heb je wel eens een voorsprongetje.”

„Heb je daar kans om vooruit te komen?”

„Nee, dat geloof ik niet, want het is zoals je zegt, journalistieke gaven heb ik niet, dus de redactie zal wel gesloten voor me blijven. Misschien behaagt het onze Opperste de een of andere dag trouw en vlijt te belonen,” spotte ze.

Geboeid zat hij naar haar te kijken.

„Drommels, dat Ansje is nog knapper geworden, dan ze al was,” dacht hij en zijn blikken gingen goedkeurend over haar slanke gestalte in het goedzittend tailleur van tante Clara.

„We zijn nog geholpen met de kleine salarissen van Clem en mij,” ging Ans voort, die er behagen in schepte tante Clara's opsnijderij te ontmaskeren.

„We varen ongeveer in hetzelfde schuitje,” zei hij dan langzaam. „Je weet, mijn tante is dood en ze heeft haar geld nagelaten aan allerlei liefdadige instellingen.”

„Nu,” zei Ans een beetje bits, want de afkeurende toon in zijn stem hinderde haar. „Ze heeft tijdens haar leven genoeg voor jou gedaan, dat heb je me zelf vaak genoeg verteld en ik heb me nooit kunnen begrijpen, dat het je niet prikkelde tot harder werken.”

Hij had het Ans nooit kwalijk genomen als ze hem wees op zijn tekortkomingen en deed dit nu ook niet.

Een nieuwe sigaret opstekend, zei hij traag:

„Waarom zou ik me haasten? Het goede mens gaf de duiten graag en het kon lijden bij haar. Nu heb ik tenminste een dol gezellige studietijd gehad en aan alles kunnen meedoen. Het is wel zuur, dat ik me nu zo moet bekrimpen, want ze heeft me net zoveel nagelaten, dat ik nog een jaar kan studeren en wat m'n zakcenten betreft op een houtje kan bijten. Tja, dat zijn vervelende dingen en je moet er aan wennen.”

Ans liet haar blikken gaan over zijn aardige kop, die zo veerkrachtig aandeed, met het hoge voorhoofd en de klare, grijze ogen.

„Als er maar die weke, zwakke mond niet was,” dacht Ans, maar ze voelde toch, dat ze hem graag mocht, mèt al z'n gebreken. „Ik weet het nu toch wel zeker, nu ik hem in zo lange tijd niet gezien heb.”

„Neem je nu toch eens voor hard te gaan werken,” hield ze aan.

„Dat doe ik wel, maar telkens komt er iets tussen,” klaagde hij. „Dàn is het wedstrijd-spelen — heb je gelezen, dat ik laatst die match gewonnen heb van Winter?”

„Ben je nog altijd zo'n tennis-maniak?” lachte ze. „Daar zal je dan nu ook geen geld meer voor hebben, al die dingen kosten geld.”

„Ja, dat zei Moeder ook al en die hamert steeds op bezuiniging, maar dat gaat allemaal maar niet zo ineens!”

„Kwestie van aanpassen,” zei Ans. „Denk je heus, dat het ons meeviel? Maar we wensten alle drie vurig af te komen van de hulp van oom en dat heeft gemaakt, dat we aanpakten zoals het moest. Toe, Sjoerd, probeer nu toch eens een kerel te worden en wijd je nu eens geheel en al aan de studie.”

„En wat als ik dan klaar ben? Denk je, dat er maar direct een praktijk voor me klaar ligt?”

„Nee, natuurlijk niet, maar je zoudt misschien assistent in een ziekenhuis kunnen worden, daar zou je toch mee kunnen beginnen. Buitendien, je hebt me zelf gezegd, dat

je je in Friesland zou gaan vestigen en je daar zeker patiënten zou krijgen als kleinzoon van je Grootvader, die er zó goed aangeschreven stond."

„Wat heb je dat allemaal goed onthouden," lachte hij gestreeld.

„Terwijl jij ons haast helemaal vergeten was," verweet Ans hem.

„Ja, je hebt gelijk me dat te zeggen. Het was lelijk van me en je kunt me geloven, dat ik vaak op het punt stond naar je toe te komen, maar hoe groter tussenruimte er kwam sinds ik je voor het laatst gezien had, hoe moeilijker het voor me werd je op te zoeken. Maar nu moet ik je weer vaak zien. We gaan samen een gezellig filmpje pakken, zeg wanneer je kunt."

„Kom jij maar liever genoegelijk bij ons thuis, dat kost niets en kan ouderwets gezellig worden. Alleen worden er geen whisky's meer geschonken, dat snap je."

„Ik moet er van door," zei hij, op zijn horloge kijkend. „Ik dineer vanmiddag bij de Boelnesen. Ken je ze? Dat kind was bij ons in de tennisclub, weet je nog?"

Er stond Ans vaag iets voor van een pronkerig, onbeduidend meisje, waar ze allemaal het land aan hadden.

„Is dat niet het meisje met de fabelachtig rijke Pa en de prachtige two-seater?"

„Precies," lachte hij. „Die heeft ze allebei nog, de Pa en de kar! Wel een goed kind, een beetje onbenullig, maar Pa geeft beste cigarettten weg en schenkt cocktails waar je van omvalt. Ik moet me nog kleden, want Ma Boelnes is daar erg op gesteld! Ans, kind, ik zet je even in een taxi en dan ga ik er van door."

„Waai op, met je taxi, snob! Ik pak de tram!"

„Het was oer-gezellig en je ziet me gauw verschijnen. So long!"

De krachtige handdruk, de lachende weke mond, de blik, die alle vooroordelen omvèr gooide. Hopeloos omver, dacht Ans, toen ze in lijn 24 zat, die haar vlak voor haar huis bracht.

In de huiskamer, waar de tafel al gedekt was, zaten geduldig wachtend, Moeder en Clem.

„Lààt ben ik, hè? Gebeurt ook niet iedere dag! Ik zal gauw helpen met opdoen, dan kunnen we direct aanvallen. Sjoerd wachtte me op. U had hem zeker gezegd hoe laat het geitenweitje leegliep, hè, Moeder?”

„Geen woord, kind. Hij vroeg er trouwens ook niet naar.”

„Zou tante Clara hem de gegevens verschaft hebben?” lachte Ans licht ironisch en ze vertelde van tante's opkuiverij.

„*Echt* tante Clara!” spotte Clem. „Dat vertelt ze natuurlijk bij al haar kennissen! Wat zal ze in haar hart het land hebben, dat mijn bescheiden werkkring niet te verdoezelen is en ze er niets mooiers van kan maken!”

„Sjoerd komt eens gauw een avondje bij ons,” vertelde Ans.

„Gezellig,” verheugde Clem zich. „Hoe ziet hij er uit? Is-ie nog altijd even knap?”

„O, ja, en ook even goed gekleed. Of hij dat allemaal zal kunnen volhouden nu tante niet meer dokt, is een andere kwestie.”

„Wanneer gaat hij zich vestigen en waar?” vroeg Clem vol belangstelling.

„Om zich te kunnen vestigen moet hij toch eerst klaar zijn, Clem en dat is nog steeds „bijna,” óók net als vroeger!”

Ans dacht bij zichzelf hoeveel er veranderd was in hun verhouding, nu ze zo alles vertelde, zonder enige terughouding. Vroeger zou ze er immers niet over gedroomd hebben iets te vertellen van wat Sjoerd en zij samen besproken hadden; en had ze hem niet altijd mooier tegenover de huisgenoten voorgesteld dan hij in werkelijkheid was. Nooit zou ze erover gedacht hebben — toen — om zich spottend uit te laten over zijn gebrek aan werklust.

„Het zal nu toch werkelijk eens tijd worden,” zei haar Moeder langzaam, „dat Sjoerd afstudeert. Wat moet er van zo'n jongen terecht komen, als hij alleen maar voor pleziertjes leeft en niet eens denkt aan later?”

„Misschien komt bij hem de ernst des levens wat later,”

lachte Clem. „In ieder geval is het een leuke boy en die vergeef je eerder iets dan een saaie kerel.”

„Ja,” zuchtte Ans. „Daar heb je schoon gelijk aan.”

Mevrouw Terhoeve keek peinzend voor zich heen.

„Er wàs een tijd,” dacht ze, „dat ik dolgraag gezien had, dat Ansje en Sjoerd een paar zouden worden, maar hoe aardig ik Sjoerd ook vind, toch geloof ik niet, dat het kind gelukkig zou kunnen worden met een man, die te licht over het leven denkt. Het brengt niets dan ongeluk.”

„Madre, waar piekert ge zo over?” vroeg Clem, die het bewolkte voorhoofd zag en altijd nog bang was, dat haar Moeder terug zou vallen in haar vroegere zwaarmoedigheid. Het was niets dan goedheid, die bezorgdheid van Clem, maar het kon Moeder wel eens irriteren, dat iedere stemming van haar steeds door Clem werd opgelet.

Ans, om de aandacht van haar Moeder af te leiden, vertelde het verhaal van Dirks en zijn „Dikke” en deed haar best Jes’ imitatie tot haar recht te laten komen.

„Om te brullen,” lachte Clem. „Die Jes! Ik kan me voorstellen hoe ze dat verteld heeft. Ik vind haar een bijzonder grappig type.”

„Dat is ook zo, ze is gewoon de clown van het geitenweitje. ’t Is jammer, dat ze het nooit voor de lieveling durft te doen, ik weet zeker, dat hij zich er best mee zou amuseren, want hij heeft veel zin voor humor.”

„Ik vind jullie hele troepje erg aardig,” zei Clem. „En dan die genoegelijke Gerritsen.”

„Hij is nog te hebben,” plaagde Ans. „Zou een reuze-man voor jou zijn, Clem! Een toonbeeld van degelijkheid en knusserigheid.”

„Beste kwaliteiten voor een echtgenoot! Maar ik wil jou niet onder je duiven schieten, kind!”

„Ik gun hem je,” zei Ans een beetje schamper, maar ze had direct berouw alsof ze voelde, dat ze Gerritsen tekort deed door op die manier over hem te spreken.

„Zeg, Ans, zouden we ze niet allemaal eens een avondje kunnen inviteren? We moeten ons toch min of meer revan-cheren tegenover Gerritsen, die zo echt de gastheer was die avond.”

„Geen slecht idee,” vond Ans. „Leert de Madre ze ook eens kennen. Heb je er zin in, Moeder?”

„Zeker, vraag ze maar eens, het hoeft toch niet veel te kosten, wel?”

„Natuurlijk niet. Stel u voor, ze zijn het allemaal heel eenvoudig gewend, dus niets geen uitpakkerij.”

„Ik zal een cake zien te bakken, ik kreeg een goed recept van Lotte’s Moeder,” beloofde mevrouw, die pas kort geleden opgezocht was door mevrouw van Buren en de kennismaking met deze opgewekte, kordate vrouw erg prettig had gevonden.

„Misschien heeft Sjoerd ook zin om te komen,” zei Ans. „Hij houdt wel van dergelijke bijeenkomsten.”

„Vreemd van Ans,” dacht Clem, toen ze na de afwas gauw het handwerk oppakte, dat met bijzondere haast afge maakt moest worden. „Vreemd, om Sjoerd gelijk met het hele troepje te vragen, nu hij voor de eerste keer na al die tijd weer bij ons komt. Het is net of ze alle intimiteit wil vermijden. Wie uit Ansje wijs kan worden is knap.”

Toen Ans de volgende morgen op kantoor kwam, werd ze ontvangen door bedrukte gezichten en Miep ontbrak op het appèl.

„Wat schort er aan, geliefden?” vroeg Ans.

„Er is een boodschap van Miep’s huis gekomen, dat haar Moeder vannacht overleden is,” vertelde Lotte.

„Wat akelig,” zei Ans vol medelijden. „Wat zal Miep overstuur zijn, ze houdt zo zielsveel van haar Moeder.”

„Ze heeft het wel zien aankomen, maar dat plotselinge, zal haar toch nog een hele schok geven,” vond Mar.

„Ze zal misschien helemaal niet meer terugkomen,” veronderstelde Jes.

„Wat zou dat naar zijn, ik kan me onze tikkamer niet voorstellen zonder Miep.”

„Ja, eigenaardig is dat, Miep gaat zo kalmpjes haar weg en intiem is ze met geen van allen, toch heb je het gevoel, dat ze zo helemaal bij ons hoort,” peinsde Ans.

„Miep is er een waar je ten allen tijde van op aan kunt,” prees Lotte. „Echt iemand om huizen op te bouwen. Ze

roddelt nooit, is nooit hatelijk, echt een meisje uit één stuk."

„Hè jakkes, we doen net of *zij* dood is," viel een beetje kregel Mar uit. „Van de overledene niets dan goeds! Misselijk vind ik dat!"

„Martje, waarom opeens zo boos, m'n hartje?" trachtte Jes te schertsen.

„Ruzie met „Der herrlichste von Allen" gehad?"

„Doe niet zo idioot," snauwde Mar, die geheel buiten zichzelf was.

Naderhand, toen Mar weer een beetje haar evenwicht terug gevonden had, zei ze berouwvol:

„Ik moet altijd snauwen of hatelijk zijn als ik me ergens zenuwachtig over maak. Je moet weten, dat ik me vanmorgen bijna verslapen had en die goeie Moeder van mij is warempel drie keer de trap opgeklommen om me wakker te roepen. De derde maal heb ik haar onbarmhartig afgesnauwd en toen ik weg ging keek ze me zo verwijtend na. Nou, en toen kwam ik hier en hoorde van Miep's Moeder. Ik voelde m'n geweten toch al zo knagen. Hemeltje, stel je voor, dat ik mijn Moeder zo plotseling zou moeten verliezen! Ik ben vaak zo'n vreselijk zelfzuchtig wezen. Ik denk er nooit zo over na, zie je, maar vanmorgen voel ik me toch wel héél schuldig. Ik zal dat lieve mens van mij vanmiddag een paar heerlijke perziken mee brengen, daar is ze dol op. 't Is me waarachtig een genoegdoening, dat ik er krom voor zal moeten liggen, want ik heb bijna geen cent meer."

„Ja," zei Lotte zacht, „we snauwen allemaal wel eens en wat kun je je Moeder vaak, zo lekker stiekum, kritiseren. Maar after all is je Moeder toch maar je Moeder en als je er aan denkt wat Miep nu zal voelen, dan krijg je kippetjesvel. Ik kan me best begrijpen, Mar, dat je je Moeder vanmiddag eens zo echt wilt vertroetelen. Ik heb er ook behoefte aan."

„Het is voor Miep een fijn idee, dat ze zo veel voor haar Moeder is geweest," zei Ans. „Dat moet haar tot troost zijn. 't Is net zoals je zegt, Lottie, ieder heeft zich wel eens wat te verwijten. We zijn nu even wakker ge-

schud door de dood van Miep's Moeder, maar ik maak me sterk, dat we het bij de eerste de beste gelegenheid weer vergeten zijn en dat is nu juist het lamme van het geval."

Jes had al die tijd gezwegen, maar ze had oplettend geluisterd naar wat de anderen zeiden. Dan zei ze langzaam:

„Het is minder hard voor Miep haar goede Moeder dood te weten, dan voor mij, die mijn Moeder nog in leven weet, maar haar zorgen nooit gekend heb."

Het viel de meisjes plotseling op, dat Jes nooit over haar thuis sprak en zelfs Mar, bij wie ze veel kwam, nooit eens terug gevraagd had.

„Wat bedoel je?" vroeg Mar.

Jes vocht met zichzelf. Zou ze het zeggen? Al die tijd had ze het verzwegen en er voor gezorgd, dat zelfs Mar, waar ze toch zó intiem mee was, het niet zou merken. Hoe dolgraag had ze haar ook eens terug gevraagd, maar dan zou ze het moeten zeggen... en toch zou het heerlijk zijn eens alles te kunnen uitpraten, iets, dat ze nog nooit gedaan had met de meisjes waar ze dag aan dag mee samen was. Jammer, dat ze zich zo had laten gaan en gezegd had, dat haar Moeder nog in leven was. Als ik A zeg, moet ik ook B zeggen, sprak ze zichzelf moed in.

Juist toen ze zo ver met haar gedachten gevorderd was, kwam de lieveling binnen en vertelde Ans hem het overlijden van Miep's Moeder.

„Dat is sneu," mompelde hij. „Zo'n plotseling sterfgeval is heel erg voor de nabestaanden."

Daarmee was het gesprek afgelopen en begon hij het werk van dien dag te bespreken.

Toen het twaalf uur was en de meisjes bijeen zaten, zei Jes plotseling:

„Als we allemaal wàt geven, kunnen we bloemen sturen, Miep zal het fijn vinden."

Ze waren het er allen mee eens en Jes beloofde, na inzameling van het geld, voor de bloemen te zullen zorgen.

Er was een gedrukte stemming op het geitenweitje en het kwam niet alleen door de slag die Miep getroffen had. Allen voelden ze, dat er iets in het leven van Jes was, dat

misschien nòg erger was, dan je Moeder door de dood te moeten verliezen. Maar als Jes er niet over kon spreken, dan was het beter er verder over te zwijgen. Het was echter niet gemakkelijk het gesprek over een andere boeg te gooien.

„Het is toch maar een feit,” zei Ans, die het gevoel had, dat er toch iets gezegd moest worden, „dat je, als je zo iedere dag samen bent, mekaars lief en leed echt gaat delen. Waarom zouden we anders zo gedrukt zijn onder Miep's leed?”

Een plotseling-begrijpende blik uit Jes' ree-bruine ogen.

Natuurlijk kon ze er over spreken. Waren ze niet geworden als één grote familie?

Dan zei ze, en haar stem stakte:

„Ik heb mijn Moeder verloren, omdat ze ons verliet toen *ik* zes, en mijn jongere zusje anderhalf was. Moeder is zangeres en ze was altijd veel van huis. Toen kwam er iemand, in haar leven, die meer voor haar betekende, dan Vader en wij.”

Jes zweeg even, maar direct ging ze door:

„We hebben haar nooit meer terug gezien en ze is gelukkig naar een ander land gegaan met haar tweede man. Vader is nooit weer hertrouwd en hij is alles voor ons, maar wat het voor ons kinderen is geweest om zonder Moeder op te groeien, dat kunnen jullie je helemaal niet vóórstellen. Als je bij andere meisjes op bezoek komt, en je ziet de vertrouwelijke omgang, die er meestal is tussen Moeder en kinderen, dan voel je je eigen gemis nog sterker. In mijn hart is niets dan afschuw voor de vrouw, die ons verliet toen we haar het hardst nodig hadden. Er wordt bij ons thuis nooit over gesproken en toen we nog klein waren dachten we, dat Moeder dood was, maar toen we groter werden heeft Vader het ons verteld en daarna is er verder over gezwegen. Ik ben blij, dat ik het eens heb kunnen uitspreken en het bewijst, hoe 'n hartelijke band er tussen ons allen is. Laat het dan maar de tikkamer zijn, het geitenweitje, maar er is op geen enkele afdeling zo'n hartelijke sfeer als bij ons. Daar ben ik dankbaar voor, want het heeft gemaakt, dat ik het laatste jaar veel opgewekter

ben dan vroeger, en niemand is daar zó blij mee als die goeie Vader van mij, die zijn leed zo dapper heeft gedragen en altijd alles in het werk heeft gesteld om ons het gemis zoveel mogelijk te vergoeden.”

Jes wachtte weer even en allen zagen ze, hoe ontroerd ze was.

„Er is nog een heleboel goeds in ons leventje, maar geen Moeder te hebben en te weten, dat alles goed had kunnen zijn, kinderen, dat is zo'n zuur gevoel en daarom zei ik, dat het voor Miep minder hard moet zijn haar Moeder dood te weten, dan voor ons, die onze Moeder nog in leven weten, maar haar zorgen nooit gekend hebben en geen enkele lieve herinnering aan haar hebben.”

Het geitenweitje was heel dien dag stil en de lieveling dacht, dat meisjes toch erge sentimenteeltjes zijn om zich door de dood van een toch al opgeschreven Moeder van een van hun collega's zó uit de flank te laten slaan.

Toen Ans op kantoor kwam, lag er een briefje van Sjoerd.

„Bespottelijk,” dacht Ans onder het openscheuren. „Waarom moet hij me hierheen schrijven, hij weet mijn huis-adres toch!”

Hij zou haar dien middag van kantoor komen halen, schreef hij en of ze er voor wilde zorgen, dat die hele zwerm meisjes niet met hun mee liep, want hij had haar iets te vragen.

„Gezanik,” dacht Ans wrevelig, want het was de laatste tijd nogal eens vaker gebeurd, dat Sjoerd haar opgewacht had en schoon geen van de meisjes er een woord over gerept had, was het Ans toch onaangenaam. „Ik kàn ze immers niets vertellen. Sjoerd is een vriendje, meer niet. Wat kan het toch voor geheimzinnigs zijn, dat Sjoerd met me te bespreken heeft?” piekerde Ans onder het werk door. „En waarom kon hij de brief niet naar ons huis sturen?”

Prompt op de afgesproken tijd stond Sjoerd op de hoek van de gracht op Ans te wachten en Ans, na een verontschuldiging tegenover de anderen, ging haastig naar hem toe.

„Hij heeft iets op z'n geweten,” dacht Ans, die de half verlegen blik in Sjoerd's ogen herkende.

„Heb je even tijd?” vroeg hij.

„Och jawel,” zei Ans een beetje lusteloos.

„'t Is, zie je, ik... zit er een beetje in. Zou jij me misschien aan vijftientig pop kunnen helpen? Je krijgt ze volgende maand terug, daar kun je van op aan... Wat kijk je nou raar, Ansje, 't is toch warempel niet zo heel erg, dat een jongmens in geldverlegenheid zit. Ik zou je wel vragen ergens neer te strijken, want 't is een beetje raar om dat zo op straat af te handelen, maar ik heb geen rooie duit op zak.”

„Hoe komt 't, dat je zo in geldverlegenheid zit?” vroeg Ans wat kort.

„We hebben gisterenavond gebridged en toen heb ik verloren.”

„Hij jukt,” dacht ze. „Met bridgen verlies je geen vijfentwintig gulden. 't Is zeker niet de eerste keer, dat je er zo inzit?” veronderstelde ze.

„Neen, natuurlijk niet,” gaf hij toe. „Dat is nu eenmaal zo bij studerende jongelui. Maar toen leefde tante nog en die stopte me wel wat toe, als ik erg in de rats zat.”

„En vertelde je háár dan ook, dat je geld met bridgen had verloren?”

„Neen, maar dan verzon ik wel wat, een nieuw studieboek of zoiets. Studieboeken zijn nogal duur!” lachte hij.

Er verkilde iets in Ans.

„Spelen jullie dan zó hoog?” vroeg ze.

Even keek hij haar aan en de blik uit die eerlijke ogen trof hem.

„Och, wat zal ik er ook om liegen,” zei hij dan kort. „We hadden een lollige avond, er is een beetje veel gedronken en gegokt ook; in ieder geval, ik ben vijfentwintig pop schuldig en ik hèb ze niet.”

„Ik ook niet. Van het beetje, dat ik verdienen moet ik thuis geven en er blijft dus niet veel over.”

„Heb je niet iets, dat ik kan belenen? Zo gauw als de maand om is haal ik het terug. Dat doen we allemaal als de nood op z'n hoogst is.”

Ans keek naar het armband-horloge, dat ze op haar achttiende van Vader had gekregen.

„Neen, dàt kan ik niet,” dacht ze.

„'t Is zo beroerd, dat de vent waar ik het van leende er hard om verlegen zit,” ging hij voort. „Al had je maar vijftien,” sloeg hij af, „dan kon ik hem vast iets geven.”

Ans dacht aan de tien gulden, die ze op aanraden van Clem opgespaard had om er een regenmantel van te kopen, die ze wel nodig had en waar ze tante Clara voor geen geld ter wereld om zou durven vragen.

„Ik vind het belabberd om je in moeilijkheden te helpen, Ans,” zijn stem had de klank, die Ans bekoord had

van het eerste moment, waarop ze die gehoord had. „Maar als je het éventjes kunt doen, help me dan.”

„Ik heb tien gulden voor je, meer heb ik absoluut niet,” zei ze en haar stem klonk stroef.

Het deerde hem niet, hij hoorde alleen, dat ze hem tien pop kon lenen.

„Graag dan,” zei hij gretig. „’t Is niet veel, maar die kerel moet er dan voorlopig mee tevreden zijn. Kan ik even met je meegaan om ze te halen? Maak maar een smoes, dat ik een boek van je te leen krijg en geef me de een of andere schone roman mee, dan kun je er tien pop in doen. Is het een banknootje? Als je alleen maar zilvergeld hebt, doe het dan maar in een papiertje en frommel het in mijn hand.”

„Hij kent het klappen van de zweep,” dacht Ans bitter. „Lenen en liegen en allemaal of het vanzelf spreekt, of het bij de studie hoort.”

Opgewekt liep hij met haar mee naar huis. Hij lette het niet eens op, dat Ans stil was en weinig inging op zijn vrolijke kout.

„Breng je een gast mee?” vroeg Clem verheugd, toen Ans met Sjoerd naar binnen stapte. „We hebben soep, dat treft, is altijd voor uitbreiding vatbaar! Ik zal even een couvert bijdekken.”

„Nee, Clem,” excuseerde Sjoerd zich. „Een andere keer graag, ik kom nu alleen maar om een boek van Ans te lenen.” En toen Ans het boek gehaald had en het hem overhandigde zei hij met een spottende uitdrukking in zijn ogen: „Ik heb een idee, dat ik me met de inhoud best zal amuseren.”

Ans kreeg, toen ze het overmoedig lachend gezicht zag, even een aanvechting om de tien gulden weer uit het boek te halen, maar ze liet het, omdat ze er niet van hield een belofte te breken.

„Hij zal zich ongetwijfeld met de inhoud amuseren,” dacht ze, toen ze ’s avonds op haar kamertje zat, nadat ze Moeder en Clem gezegd had wat rustig te gaan lezen. „Ik ben er bijna zeker van, dat hij me voor de mal hield en het geld alleen nodig heeft om vanavond wéér te gaan

fuiven. Hij zal wet pret hebben, dat hij het malle Ansje al net zo gemakkelijk om de tuin kan leiden als de tante, die altijd maar weer dokte. Eigenlijk ben ik blij, dat ik hem leer kennen zoals hij is. Ik heb gemeend, veel van hem te houden en geloofd, dat ik met een man als Sjoerd gelukkig kon worden. Het zal misschien lang duren voor ik er helemaal over heen ben, maar al dergelijke dingen geven er toch een flinke stoot aan. Misschien, als mijn leventje zo was gebleven als vroeger, zou ik dit alles niet zo hoog genomen hebben, ik was toen meer gewend aan het gelanterfant en het gefuif van de studerende jongelui, maar nu ik het leven van een ernstiger kant heb leren kennen, nu ik zèlf hard voort moet voor een karig loontje, nu kan ik al dat oppervlakkig gedoe slecht verdragen... Ik vraag mezelf wel eens af of ik niet een beetje zwaar op de hand word, niet te conservatief ben. De Ans van vroeger en die van nu lijken geen halve cent meer op elkaar en ik denk, dat Sjoerd dat ook wel ziet, en zijn grote genegenheid!!! voor mij héél wat bekoeld is. Niet, dat hij het ooit zo bepaald uitgesproken heeft, maar uit alle mogelijke dingen heb ik toen toch kunnen merken, dat hij voor mij veel meer voelde, dan voor één van de andere meisjes uit onze omgeving. Er is een andere toon tussen ons gekomen, dat voel ik wel heel sterk en ik begin te geloven, dat Ans alleen nog maar goed zal zijn om hem tot werken aan te sporen en als het kan, geld te lenen. Nu, hij zal wel begrepen hebben, dat er van lenen verder geen sprake zal zijn en ik ben erg benieuwd, wanneer meneer de moeite zal nemen het me terug te komen betalen. Laat ik nu niet zo verbitterd zijn, tenslotte is het geen misdaad wat hij gedaan heeft en ik moet proberen de fouten van anderen niet zo erg te veroordelen. Vooruit, Ans, pak je nou eens aan en blijf niet als een verwend kind op je kamertje bouderen. Ga naar binnen en maak het die twee goeierds een beetje gezellig."

Want dàt had Ans in haar macht, sfeer te scheppen in de huiskamer. Ze wist precies waarmee ze haar Moeder en zuster in verrukking kon brengen en menige avond, die dreigde taai te worden, werd door Ans gemaakt tot een

„feestavond” zoals Clem het tevreden noemde. Een bridge-à-deux met haar Moeder, een verhaal over alles wat er op kantoor gezegd en gedaan werd, het was in staat de beide vrouwen in een allerprettigste stemming te brengen. En als Ans dan 's avonds in haar bed stapte had ze het gevoel, dat ze geen verloren dag te boeken had.

De volgende dag op kantoor gaf ze gehoor aan Clem's hartewens, die haar bijna door het hoofd was gegaan, nl. ze allen te inviteren een avondje bij haar thuis te komen.

„We zullen Miep vragen ook te komen,” zei ze. „Zo'n kleine afleiding zal haar goed doen.”

Miep was na de dood van haar Moeder als een klein verschrikt vogeltje op kantoor gekomen. Ze hadden allen medelijden met de anders zo flinke Miep. Bleek, met ingehouden tranen in de stem en pijnlijk vertrokken mond, zo had Miep voor de lieveling gestaan om hem te zeggen, dat ze tot haar heel grote spijt niet langer op kantoor kon blijven, want er was niemand die voor haar Vader kon zorgen en — haperend had ze het gezegd — er moest een grote ommekeer in hun leven plaats vinden, want er was door Moeder's ziekte veel geld opgegaan en ze konden niet op dezelfde voet blijven voortleven. Miep moest iets trachten te vinden voor halve dagen, iets wat misschien meer inbracht dan haar betrekking op de tikkamer, en dan haar tijd zien te verdelen tussen de zorgen voor haar Vader en haar werkkring.

Als een geslagen hondje, zo had Miep gestaan voor de gevreesde lieveling. En alweer had hij het geitenweitje in verbazing gebracht, door op hartelijke toon te zeggen:

„Maar natuurlijk laten we u direct los, dat zijn omstandigheden waarvoor alles moet wijken. Het spijt me geducht, juffrouw Steffens, u is een bijzonder goede werkracht en als ik u misschien kan helpen met het een of ander, dan kunt u over me beschikken.”

Miep zei naderhand, dat ze een gevoel had gehad of de aarde voor haar open ging en ze meteen naar beneden zou tuimelen.

„Hij is toch een goeierd,” hadden ze eenparig vastgesteld.

Er zou een nieuwe kracht op Miep's plaats komen, maar totnogtoe scheen hij niet geslaagd te zijn met „het nieuwe nummertje”.

De meisjes hadden het door de afwezigheid van Stans en Miep bar druk en er moest vaak 's avonds overgewerkt worden, hetgeen hen allen goed van pas kwam, want de hele familie was een weinig platzak.

„We vragen er Gerritje ook bij,” ging Ans voort. „Hij is die avond zo bar aardig voor ons geweest, we voelen ons een beetje verplicht ons te revancheren, temeer, omdat wij met ons tweeën waren en Clem toch helemaal een vreemde voor hem was. Waar zit-ie eigenlijk tegenwoordig? Hij verschijnt nooit meer.”

Jes, die naar redactie moest, liep en passant bij Gerritsen aan, vroeg hem waarom ze hem nooit meer zagen. Het viel haar op, dat Gerritsen er niet te best uitzag en stiller was dan gewoonlijk.

„Is er wat?” vroeg ze zacht.

„Welneen, wat zou er zijn?” was zijn wedervraag en hij probeerde mal te doen, zoals nu eenmaal van „Gerritje” verwacht werd. „Ik zal hedenmiddag klokslag twaalf mijn opwachting komen maken in het tikgebied. Zeg dit alle schone tik-feeën, Jessica. En smeer 'm nu subiet, want we stikken hier in het werk.”

„Dat is dan al net zo als bij ons,” had Jes gelachen en was met de belofte van zijn komst op de tikkamer terug gekomen.

„Hij ziet er niets goed uit,” vertelde ze.

„Liefdesmart?” lachte Mar.

„Qui sait, brune aux yeux bleus,” declameerde, op hoogdravende toon, Lotte.

De lieveling kwam binnen en alles zweeg.

„Ik heb een goede tijding voor u, dames,” mompelde hij. „Ik heb gisteren twee nieuwe krachten voor de tikkamer aangenomen. Het kan nog wel zo lang duren met juffrouw Everhart, daar kunnen we niet op wachten. Eén heb ik voor tijdelijk aangenomen.”

Ze luchtten allemaal op, waren al direct gereed geweest hun lieveling te veroordeelen en hard te vinden nu

hij „Stans' plaats" niet meer vrij wilde houden.

„Komen ze al gauw?" vroeg Mar, die nog net een paar avonden overwerken nodig had voor de aanschaf van „een dot van een deux-pièces", die ze voor een spotprijstje in een uitverkoop had zien liggen.

En Ans had al gedacht aan de tien pop, die ze Sjoerd geleend had en die ze de eerste tijd zeker niet terug zou krijgen. Door overwerken had ze weer wat bij kunnen potten. Ze had dan pijnlijke vragen van Clem kunnen vermijden, want die had het zich nu eenmaal in het hoofd gehaald, dat Ans niet zonder regenmantel kòn, wat ook niet zo onjuist was.

„Volgende week; u moet zich nu dus deze week nog maar opofferen. Of is het niet zo'n grote opoffering?" lachte hij, want hij wist drommels goed, dat de meisjes allemaal tuk op die bijverdienste waren.

„Ja en neen," zei Mar. „Het had, wat ons betreft nog een paar weekjes mogen duren, wat jullie?"

„Ik zal proberen of ik er nog wat uit kan slaan bij de Directie," beloofde hij en de meisjes telegrafeerden elkaar, dat de barometer op „zeer schoon" stond.

Prompt om twaalf uur kwam Gerritsen.

„Heeft jullie lieveling nu reeds de benen genomen?" informeerde hij.

„Al een half uur geleden, hij moest ergens heen," lichte Jes toe.

„Ben *jij* in eeuwen niet hier geweest!" zei Mar.

„Druk gehad, meisje, maar het doet me buitengewoon veel goed, dat jullie of althans enige van jullie, me gemist hebben. Ik had nog langer weg moeten blijven, had misschien nòg beter geweest!"

„Zeg, jong, we krijgen nieuwe krachten op onze wei," vertelde Lotte, die vond, dat hun trouwe Gerritje dit wel mocht weten.

„Hebben jullie ze al gezien?"

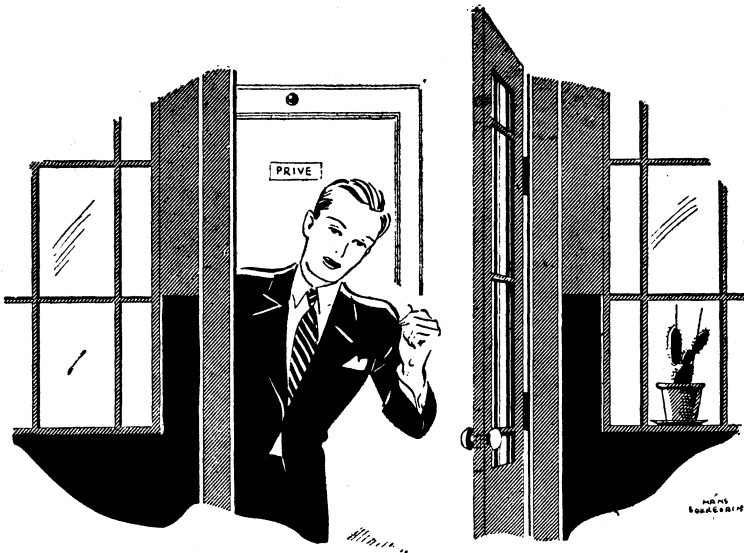
„Nee, de lieveling heeft er de primeur van gehad," lachte Ans. „We zullen je waarschuwen als ze er zijn," beloofde ze.

„Interesseert me anders niet zó machtig."

„Ik heb een invitatie voor je, Gerritje. Mijn Moeder noodt jullie allemaal op een avondje. Stel je er niet teveel van voor, onze „avondjes” munten uit door eenvoud!”

„Wie zijn allemaal? Is jullie lieveling daar ook onder begrepen?”

„Idioot!” lachte Mar. „Hoe kom je er bij? Stel je voor, dat iemand het in zijn pruik zou halen onze machthebber te noden! Ik geloof, dat ie minstens een stuip van de schrik zou krijgen!”

„Heeft jullie lieveling nu reeds de benen genomen?” informeerde hij.

„Moet je niet zeggen,” vond Gerritsen. „Wie weet, hoe aardig hij het zou vinden. Maar je hebt gelijk, het zou niet kunnen voor zijn prestige! Ben ik dus de enige haan in de korf?”

„Wie zegt je dat? Jij wilt zo’n boel weten. Neem je het aan of niet?” vroeg Ans.

„Natuurlijk neem ik de vriendelijke invitatie van je Moeder aan. Ik houd wel van dergelijke avondjes. Je moet rekenen, een vrijgezel is meestal aangewezen op mede-vrijgezellen, òf thuiszitten.”

„Heb jij hier helemaal geen familie?” informeerde Mar.

„Een getrouwde zuster met drie bengels-van-kinderen, die haar handen vol werk geven. Dat is al wat ik hier heb, want mijn ouders leven niet meer. Ik woon op kamers, mijn zuster heeft het veel te druk om er nog een broer bij te hebben. 't Gaat wel eens geducht vervelen, dat op kamers wonen, maar wat zul je er aan doen? Gelukkig houd ik dolveel van lezen en ik heb ook nog wel andere liefhebberijen, dat helpt je over saaie winteravonden heen. Tenslotte kun je niet eeuwig uitgaan... Wanneer komen de nieuwelingen?” vroeg hij, als om de aandacht van zichzelf af te leiden.

„Volgende week,” zuchtte Mar.

„Wat zucht ge, dame? Zijt ge bang voor concurrentie?” plaagde hij Mar.

„Bê-je! Ik vind het alleen maar een tegentippel! Ik had nog best wat vrije avonden willen missen. Heb jij niets voor me te tikken, Gerritje?”

„Nou, dat is nog niet zo onmogelijk.”

„Schrijf je een roman?” informeerde Jes.

„Zie ik daar naar uit?”

„Leid hem nou niet af!” drong Mar aan. „Heb je misschien iets voor me?”

„Ik zelf niet, maar ik heb een kennis die wel eens wat te tikken heeft, ik zal m'n best voor je doen. Heb je trouwplannen, Mar?”

„Was 't maar waar! Ik heb een beeld van een deux-pièces op 't oog.”

„Dat is niet zo mooi. Heb je 't al eens geprobeerd met boorwater?”

„Hè, draak! Of-ie niet beter weet!”

„Neen, alle gekheid op een stokje, ik zal mijn best voor je doen, Marretje. En als oom Gerrit zoiets belooft...”

„Je bent een dierbaarling,” zei Mar enthousiast.

„Dàt is-ie,” stemde Jes in, nadat Gerritsen naar zijn afdeling was verdwenen. „Hij is altijd even opgewekt en toch geloof ik, dat hij niet zo'n fleurig bestaan heeft. 't Lijkt me tenminste niets gezellig, als je hard gewerkt hebt, thuis te moeten komen in een kamer, waar geen mens op je wacht.”

„Zo zie je alweer, Jessica, dat er altijd baas boven baas is,” zei Lotte.

„Wat ik zo aardig in ons Gerritje vindt, is, dat hij zo doodgewoon met ons wurmen van de tikkamer omgaat, terwijl zijn afdeling, waar hij toch op één na de eerste is, mijlen ver boven de onze staat...”

„Ze zeggen, dat Gerritsen een mooie kans maakt om chef van administratie te worden als de oude heer Groenou met pensioen gaat,” wist Mar te vertellen. „Dat komt hem ook echt toe, want ze knappen hem toch maar met alle gewichtige werkjes op en feitelijk doet meneer Groenou niet zo heel veel meer.”

„Heeft één van jullie allen nog wat van Stans gehoord?” vroeg Ans.

„Neen, schandelijk,” zei Jes berouwvol. „Sinds Miep weg is heeft niemand er aan gedacht naar haar te informeren. Ik steven er vanmiddag op af, ik woon niet zo ver uit haar buurt.”

Een week later werden de nieuwelingen geïnstalleerd.

„Juffrouw de Boer, juffrouw Dannert,” stelde de lieveling voor. „Ik hoop, dat het een prettige samenwerking zal zijn, dames. Juffrouw Terhoeve, u wilt ze wel wat wegwijis maken, niet waar?”

Marie de Boer, een meisje-van-vijfentwintig, keek een beetje laatdunkend naar „het kind” dat háár, Marie de Boer, wegwijis moest maken! Of ze háár nog iets zou kunnen leren! Zij, die vijf jaar bij haar vader in de zaak was geweest en de lastigste dingen opgeknapt had! De zaak was door de tijdsomstandigheden achteruit gegaan en haar vader had die aan de kant moeten doen om als reiziger in dezelfde branche bij een firma te werken, waar hij in de goede jaren veel van betrokken had. Hij had nog geprobeerd, zijn dochter in de engros-zaak te krijgen, maar dat was hem niet gelukt.

Marie de Boer was al maanden aan het solliciteren en haar eisen waren steeds meer ingekrompen. Dit baantje, dat maar tijdelijk was, had ze, faute de mieux, aangenomen; het betaalde slecht, maar het was in ieder geval beter dan niets en van hier uit kon ze moeite doen voor

wat beters. Maar dat nu een blaag als dat meisje Terhoeve háár zou moeten leren hoe dat gepruts in de tikkamer gedaan moest worden, dàt was een beetje al te erg.

En dan die houding van de chef! Wat verbeeldde die vent zich eigenlijk wel? Als hij dacht háár onder de knie te krijgen, dan zou ze hem wel eens anders leren.

Leni Dannert, „de tweede nieuwe”, een meisje van achttien, was voor het eerst van haar leven in betrekking zag huizenhoog op tegen al wat boven haar stond, en dat was volgens haar de hele bevolking van de tikkamer.

„Wat een dot van een kind,” dacht Ans terwijl ze haar alle grepen van de schrijfmachine uitlegde, want het was een merk waaraan Leni niet gewend was.

Ans' blikken gingen over de goudblonde krullen, die het perzik-ovaal omlijstten. „En dat figuurtje, 't lijkt wel een Sèvres beeldje! Handjes, voetjes, alles even fijn en klein. Die lieveling toch, wat een uitmuntende smaak heeft die snaak! Als tegenhanger heeft hij een wat humeurige juffrouw genomen.”

„Wie is eigenlijk de tijdelijke en wie de eeuwige?” vroeg Mar schertsend toen het koffieuurtje ze allen bijeen bracht.

Marie de Boer vond het een hoogst ongepast grapje en met haar neus laatdunkend in de wind, zei ze:

„Ik ben hier tijdelijk en als ik het zo eens beschouw, mag ik er heel blij mee zijn. Erg monotoon werk, een kind kan het doen, ik had me er heel wat anders van voorgesteld!”

„Ik ook,” lachte Ans en de anderen begrepen best wat ze bedoelde. De eerste brief die de praatmakende juffer getikt had was zó, dat Ans haar verzocht had deze over te tikken.

„Denkt u eraan,” had ze haar vriendelijk vermaand, „dat de chef héél accuraat is en dergelijke tikfouten nooit doorlaat. Het moet onverbiddelijk over gemaakt, al wordt het ook nog zo laat.”

„'t Lijkt wel of we op de Lagere School zijn,” had Marie geantwoord, maar ze had de brief toch maar keurig over getikt.

„Zijn d'w twee meew,” vroeg verontwaardigd juffrouw Broese toen ze met het gewone aantal kopjes koffie binnen

kwam. „Dat hadden juwwie me wew eens effetjes kunnen zeggen.”

„Ja, stom, hebben we niet aan gedacht,” bekende Jes, die meestal voor dergelijke dingen zorgde, berouwvol.

„Komt Stansje niet weewom?” informeerde Broese.

De uitdrukking in Marie de Boer's ogen was vermakelijk. Met afschuw bekeek ze de goeie dikkert, die volgens haar veel te familiaar met „de Dames” van de tikkamer was.

„Dwinken juwwie koffie?” informeerde gemoedelijk Broese.

„Alsjeblieft, juffrouw,” zei schuchter Leni en direct vertederde ze Broese's hart met de engelachtige blik uit haar blauwe kijkers.

„Als ze goed is wil ik volgaarne een kopje koffie van u hebben,” zei Marie met een pruimenmondje.

„O, ja?” zong Broese langgerekt. „Tòch aawdig van uwes, ik hou me aanbevolen voow de gunst en de wikkeme-daasje!”

„Wat een onverdragelijk mens,” sputterde Marie. „Ik begrijp niet, dat die familiare toon hier geduld wordt. Bij mijn vader...”

„Broese is een schat van een mens!” viel Mar uit. „En wie haar te na komt, krijgt met òns te doen!”

„Dames,” imiteerde Jes de lieveling, „ik hoop, dat het een prettige samenwerking zal zijn.”

„Aan mij zal het niet liggen,” verzekerde Marie. „Ik kan alleen moeilijk mijn mening onder stoelen en banken steken.”

„Ik geloof niet, dat er iemand was, die naar uw mening vroeg,” zei Ans ijskoud. „Er is hier een bijzonder goede verhouding van de werkende krachten onderling, maar dit is niet de manier om die te behouden. Ik wil niet hatelijk zijn, maar u toch even zeggen, dat we tot iedere prijs die prettige verstandhouding wensen te behouden en ik hoop van harte, dat u hiertoe zult medewerken.”

„Bravo, Ans!” riep Lotte, die zich groen geërgerd had. „Je hebt uit aller naam gesproken. Ik kan gewoon kippevel krijgen als ik er aan denk, dat onze genoegelijke sfeer bedorven zou kunnen worden.”

„Die zal heus niet altijd zo geweest zijn,” merkte Marie schamper op.

„Daar is iets van aan,” gaf Ans toe. „Ik heb ook moeten leren me aan te passen, dat hebben we eigenlijk allemaal moeten leren; maar we gingen toch niet zo direct op onze achterste poten staan als u nu deed, juffrouw de Boer. Ik ben wel wat jonger dan u, maar ik wil het u toch zeggen zoals ik het eerlijk meen.”

„U zult niet lang last van me hebben, ik hoop gauw iets anders te vinden,” teemde Marie en haar wat flets-grijze ogen keken boos naar Ans.

Er heerste een onprettige stemming op het geitenweitje, en toen de lieveling binnen kwam, voelde hij direct de gespannen toestand.

„Dat schijnt niet te boteren tussen mijn geitjes,” dacht hij vermaakt, toen de ochtend verliep zonder een enkele grappige opmerking van Jes, of een kwinkslag van Mar. „Gek, dat één zo’n zure juf de stemming totaal kan bederven.”

Het dopje van zijn vulpen open en dicht makend — zoals zijn gewoonte was als hij ergens over nadacht — peinsde hij over het feit, hoe je zo’n frisse meisjeslach als die van Mar plotseling kon missen. Hij wist geen klap van die meisjes af en hij was ook niet verlangend iets naders van ze te weten, maar opeens was het hem opgevallen, dat hij toch nader tot die kinderen stond dan hij zelf geweten had.

„Misschien komt het doordat er in de laatste tijd een allergevoeligste toon heerst, of door het feit, dat er weinig wisseling van personen was en men daardoor meer aan elkaar gewend raakt,” dacht hij. „Maar het is een feit,” — hij constateerde het met trots — „dat er op géén van de afdelingen zo’n prettige, kameraadschappelijke toon is, als op die van ons. „Aan jou zal het heus niet liggen,” zou Net me plagen, dacht hij en hij stelde zich het plagerige gezicht van z’n vrouw voor, die hem altijd verweet, dat hij zo stroef in de omgang was en zo’n vreselijke heerser. „Ik zal de Directeur toch straks aan z’n verstand brengen, dat die meisjes een douceurtje moeten hebben voor al het werk,

dat ze in hun vrije uren hebben gedaan. Tenslotte is het maar een mager beetje, dat ze ermee verdienen."

„Daar broeit wat!" zei Jes, toen de lieveling de kamer verlaten had. „Zagen jullie het spel met de vulpen?"

„Niet op gelet," verbaasde Ans zich.

„Ik zag wel, dat hij zo resoluut opstond en de martiale kin stak bijna tegen de deurplint toen hij naar buiten stapte," lachte Lotte.

„Ik ken meneer de Greef z'n dochter," vertelde schuchter Leni.

„O, wat jammer, dat Stans dit niet hoort!" riep Mar uit. „Stans is het meisje waar Marie de Boer voor in de plaats is," lichtte ze toe. „Die kon je rijk maken met verhalen over het intieme leven van „ons aller lieveling". Zo noemen we de baas, weet je, blonde Cherubijn? Zo, dus ken jij z'n doggie Meta? Aardig ding, hè? We hebben een paar weken geleden kennis met haar gemaakt."

„Ze is een vriendinnetje van een nichtje van me en daar heb ik haar wel eens ontmoet. Maar dat weet meneer de Greef niet, ik zou het niet durven zeggen."

„Nee, daar heb je gelijk in, niets voor hem, om herinnerd te worden aan z'n huiselijke omstandigheden!" lachte Mar. „Maar je moet niet zo akelig slaafs doen met je „meneer de Greef" als de baas er niet is. 't Is zoveel gezelliger als je over „de lieveling" spreekt en het doet niets af aan het respect, dat we voor onze Mussolini hebben."

Marie de Boer, met een air alsof al dat flauwe gepraat haar tegenstond, nam een boek op en begon hierin naarstiglijk te studeren. De meisjes zagen haar lippen prevelen.

„Zeg, de Boer," stoorde Jes haar. „Wat ben jij aan het studeren? Het is zo'n vreemd gezicht, dat er iemand in het koffie-uurtje nog iets uitvoert en misschien kan jouw lichtend voorbeeld ons nog wat goed doen."

De anderen gnoven, want het doen van de Boer was zó opzettelijk, dat ze er zich allemaal aan ergerden.

„Ik leer Spaans in mijn vrije tijd," zei op arrogante wijze Marie. „Eerst heb ik me in Italiaans bekwaamd, maar dat heb ik nu vrijwel onder de knie."

„Je bent veswikkewijk geweest," imiteerde Jes de goede

Broese. „Wil je geloven, dat wij ons Frans, Duits en Engels nog niet eens — zoals jij het zo mooi noemt — onder de knie hebben?”

„Yo soy amado-tú es amado- él es amado...” prevelde Marie en deed alsof ze niet gestoord wenste te worden. Het was haar bedoeling, die opschepperige kinderen eens goed te laten merken, dat zij geen belang stelde in hun onbenullige praatjes.

„Amado?” zei Mar langgerekt. „Wat is amado? Van aimer natuurlijk; dat valt me nou weer buitengewoon van je mee, de Boer, dat je direct met l'amour begint.”

De hele gemeente schaterde. Ze hadden Marie best door en begrepen, dat ze hen wilde intimideren.

„'t Is toch een gekke geschiedenis,” dacht Ans, terwijl ze het laatste hapje van haar brood naar binnen werkte, „dat er in ieder kippenhok ruzie onder de andere kippen is als er een nieuwe kip naar binnen gebracht wordt! Die de Boer is een vervelend wezen, daar gaat niets van af, maar waarom we dat nu weer allemaal zo hoog nemen is me een raadsel. Als we haar gewoon in 'r sop lieten gaarkoken zou de aardigheid van al haar grootdoen er gauw af zijn. Maar het schijnt voor ons allemaal een levensbehoefte te zijn zo iemand in één klap knock-out te willen timmeren. Wat ons bij de Boer heus niet lukken zal, want die voelt zich ver verheven boven de kleuters van de tikkamer. Tòch was-ie goed van Mar, en ze had haar netjes door.”

Vroeger dan gemeenlijk zijn gewoonte was kwam de Greef de tikkamer weer binnen.

De meisjes constateerden, dat hij „z'n gewichtige loop” had.

„Daar broeit wat!” wees Jes door het manuaal te maken van een kip die op een ei zit, waarbij Mar in één van haar schaterlachen uitbarstte.

De lieveling zette zich neer aan zijn bureau, kuchte eens — dè gelegenheidskuch — zoals de meisjes het korte kuchje noemden, dat meestal aan een speech vooraf ging.

„Dames,” mompelde hij. „Ik bedoel — hij lachte — m'n oude dames! — ik heb een prettig nieuwtje voor u. Het heeft ons aller Opperste behaagd, u voor het vele over-

werk van de laatsten maanden een extra vergoeding toe te kennen."

„Wat een dierbaarling!" juichte Mar, die zich niet kon bedwingen, nu ze de deux-pièces nader zag komen.

„Dat hebben we natuurlijk aan *u* te danken," zei Lotte.

De Greef voelde zich aangenaam geveleid, dat zijn pogen de Baas tot deze royaliteit te hebben aangespoord direct erkend werd.

„In ieder geval, hij was het er onmiddellijk mee eens," zei hij bescheiden.

Daar het koffie-uur nog niet geheel verstreken was, waagden de meisjes het, een driewerf hoera uit te brengen op „onze twee Bazen".

„Een kinderhand is toch gauw gevuld," plaagde de Greef, toen hij de uitbundige vreugde van zijn oud-personeel zag.

„Is 't direct betaalbaar?" informeerde schuchter Mar, want ze moest niet lang met kopen wachten, anders was de engel van een deux-pièces foetschie!

„*U* wilt nu ook het onderste uit de kan! *U* krijgt het overwerk toch ook pas de laatste van de maand betaald."

„Dàg deux!" woof Mar aanminnig naar Jes.

„Als ik u soms kan helpen met een klein voorschot," bood de Greef vriendelijk aan.

„O, meneer, u is..." Mar slikte de rest maar wijselijk in, als zijnde te familiaar.

„Zegt u 't maar gerust, ik hoor wel graag een complimentje," moedigde de Greef haar aan.

„Ik doe 'm bij jullie op het avondje het eerst aan!" beloofde Mar, toen ze, de vijftien pop gratificatie in de hand, 's middags het troepje verliet om haar veelbegeerde „deux" te gaan kopen.

„Dat was vandaag botertje-tot-de-boom," constateerde Lotte, die gelijk met Ans opliep. „Hij had vast een pluim van Rinus over „de voorbeeldige geitenwei", anders snap ik niet, hoe hij opeens zó lankmoedig kan zijn."

Voor hen uit liep Leni, helemaal in 'r eentje, want ze zou zich niet durven aansluiten bij de anderen.

„Zou de bijzondere schoonheid van onze Cherubijn hem

zo aanminnig stemmen?" lachte Ans. „Ik heb nog zelden zo'n knap meisje gezien en 't is zo aardig, dat ze er zich helemaal niet van bewust schijnt."

„Ze doet tenminste zéér natuurlijk," vond Lotte. „Eigenlijk is ze een beetje schuw, vin-je niet?"

„Nou, ja, 't is nog een bar jong ding en dan komt ze opeens tegenover zo'n troep geroutineerde tantes! We moeten haar maar een beetje tegemoetkomen. Wat loopt ze opeens langzaam, ze schijnt op iemand te wachten."

„Stel je voor," proestte Lotte, „dat ze al een vrijertje heeft! Wie weet hoe 'n nest 't is, je kunt 'r bij die blonde Cherubijnen niets van zeggen. Héé, Leni, heb je een afspraakje?" plaagde ze, het meisje inhalend.

Een blos op de perzikwangen.

„Ik wacht op Moeder," zei ze dan. „Moeder is toch op de redactie."

Twee paar verbaasde ogen.

„Op de redactie?" herhaalde Lotte verbaasd en ze ging, zover als ze het na kòn gaan „de tante's van de redactie" na.

„Marie-Louise," lichtte de zachte stem in.

„O, van de Dames-rubriek?" vroeg Ans. „Ja, dat is waar, je denkt er eigenlijk nooit bij, dat het mevrouw Dannert is."

„Door Moeder heb ik de betrekking gekregen," zei Leni triomfantelijk en de beide meisjes moesten lachen om de trotse wijze waarop Leni over haar eerste werkkring sprak.

„Kind, dan heb je een beste kans om naderhand ook het heiligdom te betreden, dat redactie heet. Dan zul je op ons, arme tikslaven, neerzien!" plaagde Lotte haar.

„Daar komt je Moeder al aan," waarschuwde Ans, die instinctief achter zich had gekeken. „Nou meisje, tot morgen."

„Dag... dames," zei haperend Leni, want ze wist niet hoe ze aan te spreken.

„Malle meid," lachte Ans haar uit. „Je zegt natuurlijk Lotte en Ans."

Weer de diepe blos en een haastig gestameld: „Dáág Ans. Dáág Lotte."

„Dat geeft de Cherubijn een stevige voorsprong,” zei Lotte toen Leni terugliep om haar Moeder te ontmoeten.

„Tja, redactie-connecties zijn nu eenmaal niet te versmaden! Hemel! Daar gaat me een hele Neon-verlichting op! Zou dat de aanleiding tot 's lievelings aanminnigheid zijn? Jakkas, we worden al net zo wantrouwend als Stans was. Zo zie je hoe een mens tot dergelijke kleinzieligheden komt!”

„Nou, ja, we zijn niet zo héél veel van hem gewend en het merendeel van de tijd bekt-ie ons toch maar lekker af.”

„Mag ik eens even kennis maken met de collega's van Leni?” vroeg een vlotte stem en mevrouw Dannert, die hen ingehaald had, hield de meisjes staande. „Ik vind het zo prettig, dat jelui mijn verlegen haasje een beetje helpt. Ze heeft zo vreselijk opgezien tegen die eerste dagen, en nu begint ze er al vrolijk over te praten. Mag ik ook maar Ans en Lotte zeggen? Ze vertelde me daar juist verheugd, dat ze jelui bij de naam zou noemen. Help haar maar een beetje, wil-je? Ze is veel alleen geweest en daardoor wat meer verlegen, dan andere meisjes van haar leeftijd.”

De beide meisjes beloofden dit op slag en mevrouw Dannert gaf ze een hartelijke handdruk.

„Verbroedering van redactie en tikkamer,” lachte Lotte, toen de meisjes weer samen doorliepen.

„Zou de Vader dood zijn, dat mevrouw nog buitenshuis moet werken?” peinsde Ans.

„Misschien gescheiden. Ze ziet er eigenlijk dood-eenvoudig uit voor dat ze zulke jeu-ïge artikelen pleegt over al wat de vrouw behaagt en bekoort! Je stelt je zo iemand toch ganselijk anders voor.”

„Je moet er wat van zèggen,” lachte Ans. „Vader had een kennis — een gesjeesde student — die onder het pseudoniem „Primula Vere” de schoonste mode-artikelen in een Plaatselijk Blad schreef. Je had Vader moeten horen vertellen, hoe hij „de lieve lezeressen” antwoordde en raadgevingen gaf op welke manier ze haar schoonheid konden verhogen! Maar de man had een vaardige pen en struinde alle buitenlandse bladen af.”

„Kostelijk,” lachte Lotte. „Maar ik geloof, dat hij er

bij ons Blad niet mee had moeten aankomen, daar eisen ze heel wat meer."

„Natuurlijk niet, maar voor zo'n provinciaal blad kon het er best mee door. Je moet maar durf hebben! Nou, Lotus, hier scheiden onze wegen. We hebben tenminste een dag gehad, die zich onderscheidde van de andere dagen en daar ben ik altijd dankbaar voor."

„Ik had anders de hele dag zo het gevoel, dat jij iets had wat je hinderde. Ik wil me niet opdringen, hoor, maar als ik je met iets van dienst kan zijn heb je maar te spreken."

„Er wàs inderdaad iets, dat me bezig hield en ik wil het je wat graag eens vertellen. Ansje is wel een gesloten natuur, maar och..."

„Iedereen wil wel eens zo helemaal uitspreken wat hem drukt," zei Lotte hartelijk. „Ik heb er nooit spijt van gehad, dat ik jou al mijn noden geklaagd heb. Ik ben er trots op, dat je mij in vertrouwen wilt nemen en je zegt maar wanneer het zijn zal."

„Als je het goed vindt, kom ik vanavond even oplopen."

„Treft fijn, de Vader en de Moeder gaan naar een collega's fuif en Elly gaat met een oude schoolvriendin een filmpje pakken. Ze is nog maar zo kort hier. We laten haar zoveel mogelijk profiteren. Bij ons is er wel altijd één die thuis blijft, dus zijn de kinderen niet alleen in huis. Tot straks dan."

„Ik moet eens iemand hebben waar ik het geval Sjoerd mee bespreek," dacht Ans, terwijl ze huiswaarts liep. „Misschien neem ik het allemaal te zwaarwichtig en doe ik hem toch te kort. Het laat me niet los en ik wil eens horen hoe een ander, die er fris tegenover staat, er over denkt."

„Je bent laat," zei Lotte, toen Ans dien avond tegen half negen aan kwam zetten. „De kinderen hadden zó gehoopt je nog even te zien en ik heb ze met veel moeite naar kooi kunnen krijgen."

„We hebben laat gegeten, Clem kwam een half uur later dan gewoonlijk, ze moest naar een dame om over een handwerk te spreken. Nou, en dan nog de afwas, die Clem en ik altijd samen doen. 't Is nou wel niet zo'n berg van drie

vrouwen, maar het neemt toch tijd. Wat spijt 't me, dat ik die lieverds niet heb kunnen zien! Mag ik niet nog even naar boven?"

„Ik denk er niet aan,” zei Lotte haastig. „Ze zouden het morgen direct aan Elly vertellen en dan krijg ik ongenadig op m'n arme baadje. Elly is zó precies met dat stel, er mag nooit een verandering in het programma gemaakt worden. Dat heeft Vader ook aan den lijve moeten ondervinden en Elly heeft hem net zo lang gekapitteld tot hij haar in alle opzichten gehoorzaamde. En dat is wat voor de Pipa!”

Ze zaten knus in de grote stoelen bij het lage tafeltje, waarop het thee-gerei stond.

„Genoegelijk is het toch ingericht bij jullie,” zei Ans. „Niet modern en niet antiek, maar met iets echts persoonlijks.”

„De smaak van de Pipa. Tegenwoordig laat hij de boel tenminste staan zoals het staat, maar vroeger hadden we zeker om de veertien dagen verandering van décor. Dat was om wanhopig te worden. Je was net lekker gewend aan de nieuwe rangschikking en dan kwam je van school thuis en vond een geheel veranderde kamer.”

„Vindt je Moeder dat niet ongezellig? Vrouwen hechten meer dan mannen aan een interieur.”

„Moeder heeft 'r leven lang alles goed gevonden, wat Vader deed. Eigenlijk wel erg prettig, want wat zou je een ruzie kunnen hebben met een vrijbuiters als Vader. Maar Moeder neemt altijd alles van de komieke kant en dat is een bof. Ik weet nog, dat Vader eens een ongelofelijke mopperbui had en zó vertoornd was over het eentonig interieur, dat hij nijdig uitriep: „Hier is nou waarachtig altijd alles hetzelfde. Als ik van m'n atelier thuis kom grijnst de verveling van dat altijd hetzelfde me al aan.”

Toen hij die middag thuis kwam stond er geen stuk op z'n plaats en Moeder en Elly zaten, de stoelen omgekeerd, met hun rug naar de tafel! Hij schaterde het uit, want een grap is altijd op z'n plaats bij Vader. Naderhand bromde hij nooit meer over de eentonigheid van zijn interieur, maar veranderde het zo vaak als het hem in de zin kwam,

Het is wel prettig, dat hij er nu wat meer vrede mee heeft en de boel op z'n plaats laat staan. Maar, je laat me weer alleen aan het woord en zegt me niet wat je drukt."

Toen vertelde Ans het verhaal van haar grote sympathie voor Sjoerd en de teleurstelling die ze had ondervonden.

Lotte luisterde vol aandacht, de warme, bruine ogen in peinzing.

„Ik weet niet of ik te hard voor hem ben, maar telkens als ik hem zie is er wrevel in mijn hart en het lijkt of er van het mooie, waarachtige gevoel van vroeger bijna niets meer over is. Dit laatste heeft de beker doen overlopen. Hij moet toch heel goed weten, dat we het erg krap hebben en dat hij mij dan nog zo achteloos geld te leen vraagt, heus, Lottekind, dat heeft me meer gehinderd, dan ik je zeggen kan. Hoe denk jij over dit alles? Vind je me erg kleinzielig?"

„Ik ben erg blij, Ans, dat je *mij* juist om raad vroeg. Ik heb een episode in mijn leven gehad, die erg veel overeen komt met die van jou, al is het toch enigszins anders. En juist omdat ik er zo onder geleden heb en veel te goed van vertrouwen ben geweest, kan ik je van ganser harte zeggen: tracht Sjoerd uit je gedachten te verbannen. Hij is een zwakkeling en jij bent nog veel te jong om je mooie jeugdijaren hierdoor te laten bederven. Je zult zeggen, dat ik spreek als een oude dame met ondervinding! Maar ik was nog pas zeventien toen ik Edu Bresser leerde kennen en drie jaar van twijfel en narigheid thuis hebben gemaakt, dat ik ernstiger over al die dingen denk dan een meisje van twee en twintig in de regel doet."

„Vertel me ervan, dan kan ik het toetsen aan mijn geval en dat zal me goed doen," zei Ans zacht.

Ze schikten dicht bij elkaar, de beide meisjes, en hun gezichten in het schijnsel van het gedempte licht, stonden ernstig.

„Ik leerde Edu Bresser kennen op Vader's atelier," vertelde Lotte. „Een talentvolle, jonge schilder, vlot, knap om te zien en mijn zeventienjarig hart was meteen reddeloos verloren, dat kun je denken! Ik poseerde voor Vader, die

een groot olieverf schilderij van me maakte. De leerlingen, waaronder ook Edu, maakten er meteen schetsen van. Het was een fijne tijd en niettegenstaande het vervelende poseren was ik blij als ik naar Vader kon gaan om daar enige uren rustig model te zitten. Want, dat betekende Edu zien, die me achter Vader's rug om, tedere blikken toezond. Al gauw kwam ik hem overal tegen, op straat, bij kennissen van Vader, in de bioscoop en ik kon merken, dat het hem een behoefte was me telkens weer te zien. Als je zeventien bent en voor de eerste maal in je jonge leven verliefd, wat ben je dan geflatteerd als er iemand is, die zoveel werk van je maakt. Al gauw maakte hij afspraakjes met me, ontmoetten we elkaar in Artis waar hij heen ging om studies te maken en we zaten bij de Boeddha en de goudvissen-vijver, hielden tedere gesprekken en Edu beloofde me een hemeltje van trouw en liefde. Natuurlijk was er iemand die ons verklapte. Vader was furieus en dreigde Edu als leerling te ontslaan. Moeder hield urenlange gesprekken met me om me te doen inzien hoe 'n gewetenloze flirt Edu wel was en hoe hij alle vrouwelijke leerlingen van Vader het hoofd op hol bracht om ze na een paar maanden weer links te laten liggen. Wat gaf al het praten? Ik geloofde Edu en voor mij kon hij geen kwaad doen. Het heeft nog een hele tijd geduurd, want Edu was iemand, wie tegenstand prikkelde. Vader joeg hem boos van de les weg en Edu, die meerderjarig en gefortuneerd was, ging kalm bij een ander en deed z'n best me tegen m'n ouders op te zetten, terwijl — dit heb ik pas veel later ingezien — hij het flirt-spelletje al lang moe was en achter mijn rug om wel drie even lichtgelovige meisjes de kop op hol bracht. Ik heb hem zo vast geloofd, Ans en ik was hem blijven geloven als hij niet eindelijk — hij was me toen zeker erg beu — een verhaal had opgedist van moeilijkheden waarin hij was geraakt en waardoor het hem onmogelijk was in zijn levensonderhoud te voorzien. Zijn Vader had gedreigd hem geen geld te geven om door te studeren als hij „dat geflirt met al die meisjes” niet staakte. Ook dàt heb ik geloofd en nog medelijden met hem gehad, woedend geweest op een Vader, die hem

zó streng hield. Wat heeft hij talentvol comedie gespeeld! Ik heb het idee gekregen, dat we ons absoluut moesten opofferen terwille van een tirannieke Vader. Het was alles gelogen en al heel gauw bleek me, dat hij een aardig tekenaresje — ook een leerlinge van Vader — de cour maakte en Lotte hem daarbij in de weg had gestaan. Ik heb van dit alles heel veel verdriet gehad en het heeft gemaakt, dat ik wantrouwend tegenover andere mannen ben geworden. Ik weet, dat het niet goed is, maar ik kan het gevoel van „ze menen er toch niets van” niet kwijt worden. Misschien komt het omdat ik na die tijd nooit meer van iemand gehouden heb en zal ik het gevoel van wantrouwen pas kwijt raken als eenmaal de ware komt. En omdat ik dit allemaal doorgemaakt heb, kan ik niet anders tegen je zeggen, dan: zet hem uit je gedachten en tracht hem te zien zoals hij werkelijk is. Als je dit niet doet moet je hetzelfde doormaken wat ik heb doorgemaakt en het maakt je wantrouwend en triest.”

„Ik zal het proberen, Lottie,” beloofde Ans. „Het zal me misschien niet eens zó vreselijk moeilijk vallen, want tenslotte heb ik toch allang ingezien, dat Sjoerd een slappeling is, die niet voor verbetering vatbaar is. En als je werkelijk zó razend veel van iemand houdt, dan zie je dat niet zo helder in. Ik wilde wel, dat ik hem niet meer behoefde te ontmoeten, dat zou de zaak veel gemakkelijker maken. Maar ik weet niet hoe ik hem moet afpoeieren zonder dat Moeder en Clem er iets van merken. En ik wil hun niet graag Sjoerd laten zien zoals hij werkelijk is.”

„Als hij je het geld niet gauw terug kan geven zal hij vanzelf wel een poosje weg blijven,” veronderstelde Lotte.

„O, neen, dan ken je hem niet! Dat vindt hij de gewoonste zaak van de wereld en hij zal er zeker niet om weg blijven. Ik kan hem duidelijk maken, dat ik absoluut niet meer wil, dat hij me na kantoortijd opwacht, dat scheelt alweer een heel stuk, want bij ons thuis komt hij zo goed als nooit.”

„Eigenlijk mag je blij zijn, dat hij je het geld te leen vroeg, het heeft gemaakt, dat je met nog meer minachting op hem neerziet, dan je al deed door zijn gebrek aan door-

zettingsvermogen. We hebben zoiets nodig om ons gemakkelijker van het voorwerp van onze genegenheid te kunnen afwenden. Ik was ook ten eeuwigen dage Edu blijven geloven, als ik niet met eigen ogen had gezien hoe hij me bedroog. En denk nou in 's hemelsnaam niet, dat Sjoerd de enige man op aarde is die in staat is jou gelukkig te maken, dat is zó'n nonsens, ik geloof zelfs, dat er maar weinig meisjes zijn, die met hun eerste liefde trouwen."

"Daar kon je wel eens gelijk aan hebben," gaf Ans toe. „In ieder geval zal ik je wijze raad opvolgen en hem zoveel mogelijk uit mijn gedachten trachten te verbannen."

"Gek is het," peinsde Lotte, „dat het meestal de zwakke broeders zijn, die de meeste invloed op ons hebben. Ik heb het nu al zo vaak gezien en er me steeds over verwonderd."

"Ik geloof, dat het komt, doordat juist *die* de meest vlotte typen zijn," meende Ans. „De waarlijk ernstige mannen zijn dikwijls de minst vlotte en pas als je ze goed leert kennen zie je, dat ze honderd procent meer waard zijn, dan al die vlotte nummertjes."

"Ans," lachte Lotte, „we zoeken ons ieder een degelijke echtgenoot, die het waard is een heel leven mee door te zeulen."

"Afgesproken! In afwachting daarvan zal ik me blij gestemd naar huis begeven en dromen van de man, die Ans zal ontrukken aan het soms wel wat eentonig bestaan op het geitenweitje! Wel bedankt voor je goede raad, ik voel me echt opgelucht, nu ik de zaak eens heb kunnen uitspreken."

Toen Ans thuis kwam zag ze direct aan de wat opgewonden gezichten van haar Moeder en Clem, dat er iets was gebeurd, dat hen uit hun evenwicht had gebracht.

"Tante Clara hier geweest?" informeerde ze snel.

"Ja, hoe weet je dat?" verbaasde Clem zich.

"Omdat mijn duifjes met zulke dikke kroppen zitten!" lachte Ans. „Heeft ze jullie op stok gejaagd?"

"Ja, het was jammer, dat je niet thuis was," zei Moeder wat spijtig. „Dan had je je zelf kunnen verdedigen, nu wist ik niet of het al of niet waar was wat ze vertelde."

"Heeft ze een geheide roddel geslagen?"

„Ze vertelde, dat er in haar kringen erg over gesproken wordt, dat jij nogal eens gezien wordt met Sjoerd. Is het waar, dat hij je vaak van kantoor komt halen?” vroeg haar Moeder wat scherp.

„En àls het zo is,” zei Ans bits, „dan heb ik de klik van tante Clara daar toch geen rekening en verantwoording van te geven!”

„Dat heb ik Moeder ook al gezegd,” viel Clem haar zuster bij.

„Ja, maar een meisje uit *onze kringen* maakt toch geen afspraakjes op straat! Als Sjoerd je wil spreken kan hij toch hier komen,” vond mevrouw.

„Moeder houdt u op over „een meisje uit onze kringen” daar hebben we toch mee gebroken, niet waar? We zijn gewone meisjes uit de werkende stand, niet meer en niets minder en tante Clara kan opwaaien met haar op- en aanmerkingen. Ik ben me van geen kwaad bewust en als Sjoerd me al een paar keer van kantoor gehaald heeft, dan steekt daar absoluut niets in. Ik had me juist voorgenomen hem te vragen het niet meer te doen, niet omdat ik me er over schaam, maar om de doodeenvoudige reden, dat ik Sjoerd niet half zo aardig meer vind als vroeger en zijn gezelschap me helemaal niet aanstaat. U kunt dus gerust zijn en zegt u dat ook de lieve Clara maar, dan kan ze het verder colporteren in haar klik.”

En Ans, helemaal uit de prettige stemming gehaald waarin ze verkeerde toen ze na het bezoek aan Lotte huiswaarts keerde, ging naar haar kamertje en begaf zich meteen naar bed.

Even later wipte zachtjes Clem naar binnen die zich voorzichtig over Ans heen boog om te zien of ze al sliep.

Ans, die alweer over haar eerste woede heen was kneep de ogen potdicht, terwijl ze vermaakt dacht, hoe Moeder en Clem zeker in de penarie hadden gezeten over haar plotseling weggaan.

Juist wilde Clem weer stilletjes wegsluipen, toen Ans een mekkerend geluid liet horen en lachend uitriep: „Het geitje maft nog niet, Clem en zeg Moeder, dat ik tante Clara al lang weer het geroddel vergeven heb en me er

niets van aantrek. Eigenlijk heeft het goede mens me een groot plezier gedaan, want nu kan ik Sjoerd zeggen, dat mijn familie niet wil, dat ik langer van kantoor gehaald word door een jonge man! Ik was te laf om hem dit uit eigen beweging te zeggen en heb nu een prachtig voorwendsel. Kijk niet zo glazig, Clem, ik geloof, dat jij nog altijd denkt, dat ik dol op Sjoerdje ben. Niks hoow, zou de brave Broese zeggen! Misschien is er een tijd geweest, dat het jog me niet onverschillig liet, maar dat is finaal voorbij, hoor! En nu ga ik maffies doen, want ik rol om van de slaap.

De Cherubijn — zoals de meisjes Leni Dannert waren blijven noemen — kwam met een stralend gezicht de tikkamer binnen.

Er waren enige maanden verlopen sinds haar komst op het geitenweitje en ze voelde er zich meer thuis dan in het begin.

„Moeder heeft kaarten voor een mode-show en ze kan

„Moeder heeft kaarten voor een mode-show ...”

er zelf niet heen,” vertelde Leni, terwijl ze triomfantelijk met twee kaarten zwaaide. „Ik ben wel eens meer naar zoiets voor haar geweest en dan noteer ik alles wat ik zie en Moeder maakt er een jeu-ig artikel van. Ik kan er één mee nemen. Hoe doen we dat nu?”

„Loten,” stelde Mar voor. „Op wat voor dag valt het?”

„Zaterdag-middag om drie uur.”

„Eerst maar loten,” drong Jes aan. „We hebben natuurlijk allemaal dolle zin om met je mee te gaan.”

„Wachten jullie dan even tot Marie er is,” zei Ans.

„Ik zie je al met Marie naar de show tijgen,” plaagde Jes.

Juist kwam Marie binnen, plechtstatig, zoals haar gewoonte was.

„Guur, hè?” zei ze huiverend.

„Een zoel Zuidewindje,” vond Mar, die in de lang begeerde „deux” was komen aanzetten en nu vond, dat het niet guur mócht zijn.

„Loten!” commandeerde Jes. „Als we zo lang teuten komt de lieveling binnen.”

„Wat loten?” vroeg Marie.

„Doe nou maar mee,” drong Jes aan. „Straks hoor je wel, waar het voor is.”

De Cherubijn had al papiertjes in elkaar gefrommeld waarop ieders naam.

„Wat betekent „wèl?” vroeg Marie, die haar papiertje ontcijferde.

„Dat wij allemaal een strop hebben!” kermde Jes.

„Het betekent, dat je Zaterdagmiddag met de Cherubijn naar een mode-show mag gaan,” lichtte Lotte toe.

„Zaterdagmiddag?” zei Marie langgerekt. „Dan kan ik niet, ik ga weekenden bij mijn zuster in Hilversum.”

Niemand zei, dat het jammer was en de Cherubijn lachte stilletjes.

„Overloten,” beval Jes.

De Cherubijn gooide de papiertjes opnieuw dooreen, nadat ze er één uit had gehaald.

„Ikke!” riep Ans verheugd. „Wat een bóf! Ik heb in tijden geen leuke mode-show gezien. Uit louter dankbaarheid zal ik alles voor je noteren, wat er te zien valt, blonde engel!”

„Zul je ons alles vertellen?” zuchtte Jes.

„Morgen dames.” Streng, een tikje knorrig kwam de lieveling binnen.

„Ik heb gisteren klachten van de Redactie gekregen, dat brieven waar erge haast bij was, langer zijn blijven

liggen dan nodig was. Hoe komt dat? Is er gisteren extra veel gepraat, of is er langzamer gewerkt dan anders? Ik merk wel, dat ik niet weg kàn gaan."

De Greef was de vorige dag voor zaken uitstendig geweest en Ans had zoals gewoonlijk de leiding gehad, ze voelde het verwijt dus als tot haar gericht.

„Ik kan me niet herinneren, meneer de Greef, dat er gisteren iets anders was, dan alle andere dagen. We hebben flink doorgewerkt en de brieven van de Redactie zijn op de gewone wijze doorgegaan." Ans zei het kalm, maar inwendig kookte ze, want ze voelde het aan als een onverdiend verwijt.

De Greef had haar nog nooit op een leugen betrapt en het stond bij hem al vast, dat de Redactie het alleen maar gezegd had om de tikkamer tot nòg groter haast aan te zetten.

„Enfin, u wilt er dan wel uw speciale aandacht aan wijden, als ik er niet ben, niet waar?"

Ans knikte deemoedig, maar in haar hart was verzet.

„We zullen in het vervolg op de klok werken als de Redactie-duivels brieven te tikken hebben," zei Jes, toen ze in het koffie-uur eendrachtig bijeen zaten.

Marietje van de Redactie, die met een hele stapel brieven binnen kwam, werd met kriegsgehuil ontvangen.

„Zet de wekker aan!" gebod Mar. „En laat er één noteren hoe lang we over een brief doen, dan hebben we voor goed een maatstaf. Kind," dit tot het magere, verzuurde Marietje, „zeg aan je meesteressen, dat we een record zullen slaan!"

„We zullen niet meer eten of drinken!" beloofde Lotte. „We hebben maar één doel, tikken voor de Redactie!"

„D'r is haast bij," zei, op de haar eigen lakonieke wijze, Marietje en ze verdween.

„Ik voel moord-neigingen!" loeide Mar.

„Wat is er aan de hand, duifjes?" lachte Gerritsen, die juist Mar's oproerige kreet hoorde.

„De Redactie heeft ons maar weer eens op stok gejaagd," lichtte Ans hem in.

„Leren jullie het dan nooit? Neem de dingen toch een

beetje kalmer op. De Redactie heeft nu eenmaal altijd haast, dat moeten jullie niet zo nauw nemen. Komt er heus op een paar minuten niet aan. Ze denken ook: als we niet klagen, dan slapen ze daar in!"

„Daar is hier nogal gelegenheid voor!" spotte Marie. „Ze gunnen je niet eens tijd om op een behoorlijke wijze je boterham te nuttigen."

„Juffrouw de Boer, u spreekt als een boek," zei Gerritsen met een olijk knipoogje in de richting van de anderen.

„Mag ik binnen komen?" riep na een klopp op de deur een vrolijke stem.

„Miep!" Ze riepen het allen verrast.

„Schuif aan, kind! Wat zie je er goed uit! Gezellig, dat je eens komt oplopen!"

Alles sprak dooreen en in hun blijdschap vergaten ze de nieuwelingen voor te stellen, waarop Marie statig oprees en zichzelf voorstelde.

„Miep, m'n kind, wat voer je uit?" vroeg Gerritsen.

„Dat kom ik jullie nu juist eens vertellen," zei Miep terwijl ze zich genoegelijk in hun midden neerzette. „Zeg eerst eens of jullie iets van Stans weten? Daar denk ik zo vaak aan."

„Ze gaat stukken vooruit," wist Jes te vertellen. „Over een paar weken mag ze voor het eerst een weekje naar huis. Ze zijn allemaal erg benieuwd hoe die proef uit zal vallen."

„'t Is best mogelijk, dat ze als herboren terug komt," zei Gerritsen. „Als die dingen bijtijds flink aangepakt worden is er een grote kans, dat ze tot algeheel herstel leiden."

„Vertel nou eens van je evoluties op huishoudelijk gebied, Miep?" vroeg Mar.

„O, dat gaat best," vertelde Miep. „Dat kippenhuishoudentje van ons is in een wip klaar. Vader is zo'n gemakkelijke man, hij maakt nooit rommel en de boel is eigenlijk altijd aan kant. De eerste weken was er nogal wat te beredderen, maar al gauw zag ik in, dat ik veel te veel vrije tijd had en maar moest proberen er voor de middag-uren

nog wat bij te krijgen. En nu komt het grote nieuws, let op, kinderen! Ik heb een agentuur!”

„Wat zeg je? Hoe kom je daar aan? Wat is het?”

„Als jullie nou niet allemaal tegelijk vragen, kan ik behoorlijk vertellen,” lachte Miep, die zich in het oude milieu echt op haar gemak voelde.

„Nou, ik las laatst een advertentie van een nieuw in te voeren huishoudelijk artikel, waar dames uit de gegoede stand!! vlak 't niet uit!! een gemakkelijke werkkring aan konden hebben. Ik schreef er direct op en zei eerlijk hoe het was: dat ik me er niet de gehele dag aan kon wijden, maar graag een bijverdienste zou hebben voor enige uren per dag. En láát ik nou — zou Dirks zeggen — er nou antwoord op krijgen en láát de Hoofdvertegenwoordiger nou een kennis van een neef van me zijn!”

Ze hadden allen schik in Miep's levendige, opgewekte manier van praten, zo geheel anders dan de schuwe toon waarop ze had gesproken toen ze nog op de tikkamer was.

„Zo ben ik dus stadsreizigster voor een nieuw soort zeep-poeder. U heeft er geen idee van, dames, hoe 'n voordelige aanbieding mijn firma u doet. Onze zeepoeder heeft het grote voordeel, dat het uw wasgoed helderder maakt, dan ieder ander wasmiddel en zó zuinig in het gebruik is, dat u het absoluut in uw huishoudkas zult kunnen voelen. Mag ik u een proefpakje aanbieden, dan kom ik de volgende week eens informeren hoe het u bevalen is. Ik weet zeker — dit met een zelfverzekerd lachje — dat u me een bestelling doet.”

„O, Miep, schitterend gewoon, daverend! Houd je steeds dezelfde preek? Wij zullen reclame voor je maken!” riepen de meisjes dooreen.

„Ik krijg zo'n schik in het werk,” vertelde Miep. „Eerst voelde ik me net of ik kwam bedelen, maar ik kreeg al gauw in de gaten, dat alles afhangt van je eerste optreden. Toen ik nederig en wel vroeg of ik mevrouw even kon spreken en als een muis aan de deur bleef staan, werd ik direct afgepoeierd, maar sinds ik met iets dwingends in mijn blik — leerschool de lieveling — *eis* mevrouw even iets te mogen demonstreren, dat werkelijk in het belang van

haar huishoudkas is, nu gaan de deuren verder voor me open en word ik in de huiskamers binnen gelaten. Jullie weet niet, hoe fijn 't is, als ik: kip ik heb je, kan zeggen! En het brengt warempel nog een aardig duitje op ook. Vader was er eerst niet over te spreken en vond het een beetje vernederend voor de dochter van een ambtenaar. Maar hij is gelukkig helemaal over dat dwaze vooroordeel heen. Stel je voor, dat men er in deze tijd nog over denkt of iets, dat je op fatsoendelijke wijze doet, vernederend genoemd kan worden. Iedereen is op het ogenblik blij als-ie een baantje heeft en ik ben zo dankbaar voor mijn zeepoeder-agentuur, waar ik onze niet zo vette beurs mee aandik en m'n vrije uren nuttig mee besteed."

„Miep, je bent een kraan!" riep Gerritsen enthousiast.

„En ik zal m'n hospita zeggen haar zeepoeder bij jou te betrekken."

„Mag ik dan uw adres noteren?" vroeg Miep op de zakelijke toon, waarmee ze de huismoeders imponeerde aan wier huizen ze aanbelde.

„O, Miep, het zal een genot zijn jou aan het werk te zien," zei Mar.

„Kun je niet bij ons komen als ik thuis ben en dan doen we eerst net of ik je niet ken."

„Natuurlijk kan ik dat doen, op een Zaterdagmiddag dan, 't is wel niet zo'n geschikte dag voor de aanbieding van mijn artikel, maar ik zal 't er toch op wagen. En nu ga ik moeder Bwoese bewerken! Jullie dachten toch niet, dat de eer alleen voor het geitenweitje was?"

„Wat een zakenvrouw!" steunde Jes. „Miep, je bent totaal veranderd!"

„O, ik ben in staat om de lieveling een offerte te maken," lachte Miep. „Die man heeft toch heus, tijdens mijn verblijf hier, een verlammeende invloed op me gehad. Ik ben inderdaad een ander wezen geworden."

„Nou niet weer alle schuld op je ex-baas gooien, meisje," berispte Gerritsen haar. „Je hebt door je succes de nodige lef opgedaan, maar als het mis was gelopen, of als je toevallig met stofzuigers op het pad had moeten gaan, dan zou je heus niet zo'n moed gekregen hebben."

„Daar is wel wat van aan,” gaf Miep direct toe. „Maar dat de lieveling me bijzonder gedeukt heeft, daar gaat geen haar van af.”

„Gek is dat toch,” zei Gerritsen, toen Miep vertrokken was. „Dat altijd hakken op jullie baas. De vent is heus niet een van de kwaadste. Ik mag hem graag.”

„Zolang er bazen en zolang er personeel is, zal er gemopperd worden, Gerritje,” zei Jes. „Heb jij de lui op de verschillende afdelingen wel eens enthousiast over hun bazen horen praten?”

„Waarachtig wel! En heb je mij ooit horen sputteren op m'n baas?”

„Dat komt omdat *jij* niet als jongste bediende in de zaak bent gekomen,” zei Ans. „Er is tussen jou en je baas een hartelijke verhouding en ik heb horen fluisteren, dat jij die brave oude heer zal opvolgen als hij van z'n pensioen gaat genieten. Geen wonder, dat je dan niets te klagen hebt, maar als je, zoals wij, armzalige tikmeubels, voor een klein loontje zit te ploeteren, dan is het geen wonder, dat je opstandig wordt en natuurlijk zie je dan zelfs je baas erger dan hij in werkelijkheid is.”

„Wie heeft je dat verteld?” vroeg Gerritsen verbaasd.

„Mens, de mossen tijlpen het van de daken!” lachte Mar.

„Ik had jullie er met een stevige borrel in de een of andere genoegelijke gelegenheid mee willen verrassen.”

„Is het dan al zo ver?” vroeg Ans.

„En ik dacht, dat je het wist! Dat is een mal-à-propos! Daar ben ik ingevlogen! Spreken jullie er nog met niemand over, alsjeblieft. Ons aller Opperste heeft me de blijde tijding juist een paar dagen geleden doen geworden.”

„Je bent toch een eenvoudige engel, Meneer Gerritsen,” plaagde Mar.

„Hemel, ja, nu kunnen we niet zo familiaar meer met hem omgaan. Adieu Gerritje, voortaan zullen we nederig voor je buigen en je menéren!”

Jes zei het op dramatische toon.

„Zaw je geweest wouden,” spotte Gerritsen. „Mijn vriendschap voor het geitenweitje is voor eeuwig! En zo-

dra mijn benoeming officieel is tracteer ik jullie allemaal op een stevige borrel-partij. So long, darlings!"

„Is-ie nou niet enig, ons Gerritje?" kreet Mar. „En geloof maar, dat-ie nooit verandert."

„Hij is een keurig mens," zei goedkeurend Marie de Boer en de anderen schoten in een lach.

Neen, keurig was niet bepaald een goedgekozen woord voor hun Gerritje, vonden ze. Joviaal, uit één stuk, dat was beter, maar het lag in de lijn van Marie om hem „keurig" te vinden.

De week daarop gingen Ans en de Cherubijn gezellig gearmd ter mode-show.

De lieveling had het nog bijna weten te bestaan om Ans op het laatste nippertje een werkje op te dragen, maar Jes had edelmoedig aangeboden het in haar plaats te doen en met een knorrig gemompeld: „Het is anders geen axioma, dat er zo geregeld door de helft van het personeel Zaterdagsmiddags vrij genomen wordt" had hij Ans laten gaan.

„Dat moet je nou waarachtig eeuwig van hem horen," zei Ans in haar wiek geschoten. „Laat-ie dan liever ineens zeggen, dat we Zaterdags door moeten werken. Maar, daar zal hij wel voor oppassen, want hij is zelf veel te veel gesteld op z'n vrije Zaterdag-middag."

„Laten we nou proberen niet te denken aan de tikkamer, anders kunnen we niet van harte genieten van al het schoons, dat we te zien krijgen," zei Leni. „Het schijnt vol te worden," constateerde ze met genoeg, toen ze de hall van het grote Hotel binnenkwamen waar de mode-show gehouden zou worden.

„Hé, wat een gezellige sfeer," vond Ans, toen ze aan een voor hen gereserveerd tafeltje plaats namen.

Zacht weerklonken de tonen van een achter planten verscholen strijkje. Op de met een zijden kleedje gedekte tafeltjes flonkerde het zilveren thee-gerei, kellners liepen af en aan om de gasten te voorzien van sandwiches en verdere heerlijkheden.

En altijd door ging de stroom van kijklustige dames, die zich voor de show op hun elegantst gekleed hadden.

„De paar heren die er zitten lijken nèt krenten in een wittebrood,” lachte Ans. „Vader vond het altijd een bezoeking als-ie met Moeder mee moest naar zoiets. En als wij dan zeiden: „Gaaf u dan niet!” dan lachte hij en zei, dat-ie er tòch liever bij wilde zijn als Moeder haar aankopen deed. Dat was in de goede tijd, snap je, Cherubijn?”

„Je Vader leeft niet meer, is 't wel?” vroeg Leni.

„Neen, hij is vrij plotseling gestorven, zowat twee jaar geleden.”

„Mijn Vader leeft wèl, maar hij is toch zo goed als dood voor me.” Leni zei het bitter. „Vader en Moeder zijn gescheiden en Vader is hertrouwd met een veel jongere vrouw. Moeder voelde zich tè gegriefd om een toelage van hem te willen aannemen en daarom heeft ze haar oude, journalistieke werk weer opgevat. Het is reuze van de Directie geweest, Moeder direct weer een plaats in te ruimen en toen ze naderhand vroeg of er ook iets voor mij was, kreeg ik onmiddellijk dit baantje. Je kunt denken hoe dankbaar we zijn, want we kunnen er, hoewel zeer bescheiden, toch komen zonder een cent van Vader te moeten accepteren. Ik vertel jou dit in vertrouwen, Ans, je wilt het wel voor je houden, niet waar?”

„Spreekt van zelf,” beloofde Ans. „Fijn, dat je Moeder en jij zo zelfstandig kunnen zijn. Het is vreselijk iets te moeten aannemen van iemand die je niet sympathiek is. Dat hebben wij ook aan den lijve ondervonden, ik kan er dus van meepraten. Ach, kind, ik geloof, dat ieder huisje wel z'n kruisje heeft en het weten hiervan geeft je kracht om te dragen wat je nu eenmaal dragen *moet*. 't Is heerlijk, dat je Moeder en jij het zo best met elkaar kunt vinden, dat is alweer een groot voorrecht.”

„Ja, dat is zo, stel je voor, dat het anders was geweest. Je hoort zo vaak van meisjes, die het thuis niet prettig hebben, dat had ook mijn lot kunnen zijn. Maar Moeder is een ongelofelijke schat, altijd even opgewekt en ze weet van alles een feest te maken. En zo sterk is ze, ze kent geen twijfel. Hoe ze aan zo'n schuchtere haas van een dochter komt, is me een raadsel. Toch ben ik, sinds ik op het geitenweitje ben, een stuk flinker geworden en jij hebt me echt

geholpen door die eerste angst-tijd heen te komen. We zijn er je reuze dankbaar voor, Moeder en ik."

„Zeg, daar zweeft de eerste mannequin binnen! Een aardige deux-pièces! Jammer, dat Mar het niet ziet, die dweept met zulke echte sportieve pakjes."

„Er komen nog steeds mensen binnen, hoe krijgen ze nog allemaal een plaats! Kijk dat eens een modieuze dame zijn, 't lijkt zelf wel een mannequin!"

Ans keek naar de ingang en zag een opzichtig gekleed jong meisje, met hel-rode lippen en kastanje geverfde lokken. Achter haar aan kwam Sjoerd.

De Ober schoot al direct op hen af, wees het voor hen gereserveerde tafeltje voor vier personen aan, dat vlak tegenover het tafeltje was, waar de twee meisjes zaten.

„Zeker stamgasten," lachte Leni, die het druk en onderdanig doen van den Ober oplette.

Een zeer corpulente dame met een heer, die achter hen aan hadden gelopen, namen nu de andere plaatsen in.

„Zeker de Ma en Pa van de rijke erfdochter," dacht Ans en ze nam zich voor verder geen aandacht aan de opzichtige kennissen van Sjoerd te schenken, maar Leni, die zich blijkbaar zeer amuseerde zei:

„Nadat de Ober ze omzweefd heeft met alle mogelijke politesses, komt nu de Directrice van het Mode-huis zich over hen heen buigen. Daar is vast wat aan te verdienen, wacht even, de mannequin in die beeldige jas met vos gegarneerd moet speciaal voor hùn paraderen, de stof van de mantel wordt bevoeld, o, Ans, moet je zien, hoe die Directrice zich draait en wringt! Geweldig toch, als de mensen zó voor je buigen!"

Juist op dat ogenblik kreeg Sjoerd Ans in de gaten en met een even verlegen neerslaan van zijn ogen, boog hij haar kant uit.

„Ken je die mensen?" vroeg Leni en ze had al spijt, dat ze hen zo belachelijk had gemaakt.

„Nee, ik ken alleen de jonge man die bij ze zit, dat is een oude kennis uit onze welgestelde tijd! Hij schijnt zich nu van een nóg welgestelder milieu verzekerd te hebben!"

„Hij ziet er reuze-leuk uit, past eigenlijk helemaal niet bij dat dikdoend drietal.”

„Och, innerlijk misschien wel,” spotte Ans. „Hemeltje-lief, ik ben er!” viel ze zichzelf opeens in de reden. „Het is 't kind Boelnes waar Sjoerd mee zit, ze heeft alleen een andere haarverf!”

„Ken je haar toch?” lachte Leni.

„Ja, erg vaag, ze kwam vroeger wel eens op het tennisveld, met een daverende auto en een van het geld bulkende Pa. Ik herinner me nu, dat Sjoerd me een tijd geleden vertelde, dat hij op een diner moest, hij vond 't geloof ik wel stom vervelend, maar Pa schonk beste cocktails en de sigaretten lagen voor 't grijpen! Hij schijnt erg chaud met de familie te zijn, want het lijkt me niets voor Sjoerd om zich naar een mode-show te laten slepen. Maar, ik ben hier niet gekomen om naar de Boelnesen te gluren. Leni, kind, wat zeg je van dit „simpele” jurkje? Als m'n lieve tante Clara een nieuwe japon gezien heeft, die in alle eenvoud een bom duiten kost, spreekt ze altijd van een „simpel” japonnetje! Maar dit hier is wel buitengewoon van distinctie, vin-je niet?”

„Schrijf op Ans! Laten we proberen een uitgewerkt verslag voor Moeder te maken, zal ze reuze vinden.”

„Dat doen we, heb je pampier bij je?”

„Moest ik niet de dochter van m'n Moeder zijn. Hier, een notitie-boekje, kalk maar op!”

„Zet de theepot er dan voor, want ik heb 't land om zo opzichtig te doen, net of we voor „Persje” willen spelen! Hoe vind-je de lijn van die ene mannequin? Hoe krijgt ze die zo!”

„Hongerkuren!” lachte Leni.

„Kijk ze daar nou eens schrijden in dat kostelijk brocaat gewaad!”

„Is geen brocaat, heet anders.”

„Morgen staat er een ingezonden stuk in de courant, dat de verslaggeefster een onsterfelijke bok schoot,” lachte Ans. „Wat is 't dan?”

„Ciré. En de robe heet: Mon Amour, kijk maar in het boekje. O, hemel, Opoe krijgt zin in het geval!”

„Wat zeg je?” vroeg Ans, die ijverig aan het noteren was.

„De dikke Ma van de kastanje dochter. Zie je die begerige ogen in dat vollemaansgezicht? Ze ziet zichzelf al in dat glinsterende pantsertje! O, neen, ik heb haar valselyk beschuldigd, de robe is voor dochterlief. Je vriend gaat zich er ook mee bemoeien. Aller ogen zijn gericht op...”

„Ik wist niet, dat jij zo'n kostelijke spotster was, Cherubijn!” genoot Ans van Leni's onbevangen praten, zo heel anders, dan ze het op kantoor van haar gewend was.

„Ik ben zo echt in m'n knollentuin vanmiddag,” zei Leni. „Ik had toen we gingen loten al zo'n stille hoop, dat ik met jou zou gaan en dat het nu zo fijn is uitgevallen maakt me bepaald overmoedig. Je weet niet half, Ans, hoe vereerd ik me voel, dat de sous-chef van de tikkamer met me mee wilde gaan. Ik dacht, dat er een reuze afstand tusschen jou en mij zou zijn en 't is me zo meegevallen, dat je je er helemaal niet op laat voorstaan.”

„'t Is ook nogal wat om je op te laten voorstaan! Ik krijg minstens evenveel uitbranders van de lieveling als de anderen en het sous-chefschap brengt me geen cent extra in m'n uitgeputte kas.”

„Zou je niet op de Redactie kunnen komen?” peinsde Leni.

Ans schoot in een lach.

„Eerst kijk je hoog op tegen mijn functie op de tikkamer en nu wil je me maar direct op een andere afdeling hebben!”

„Omdat je over je uitgeputte kas sprak,” verontschuldigde Leni zich. „Zal ik Moeder eens vragen of er daar niets voor je is?”

„Welneen, daar mis ik voorlopig alle capaciteiten voor. Je moet toch zelf weten, dat er het nodige vereist wordt voor redactiewerk.”

„Ja, dat is wel zo, maar jij steekt toch boven alle anderen op de tikkamer uit, ik geloof vast, dat ze jou op de Redactie best kunnen gebruiken.”

„Weet je wat,” lachte Ans, die schik had in de ijver van Leni haar een betere baan te bezorgen. „Ik zal een

daverend verslag van deze modeschouw schrijven, dan kan je Moeder zien, dat ik kwaliteiten heb."

„Ja, doe dat," animeerde Leni.

„Dacht je heus, dat ik het meende? Dat zou me geen kleine arrogantie zijn! Neen, Cherubijn, ik som alleen maar op wat de mannequins „op de borde brengen" zoals onze kostelijke Dirks zegt, en dan kan je Moeder voor de jus zorgen."

„Vind jij het geen troosteloos idee, dat we misschien jaren lang op het geitenweitje zullen zitten zonder de minste kans op promotie?"

„Misschien huw je, Cherubijn, dat is een beste kans! Maar zonder gekheid, zolang we niets meer presteren, dan we nu doen, mogen we tevreden zijn met ons baantje. In ieder geval worden we zo langzamerhand zeer bruikbare typ- en steno-krachten en hiermee kunnen we in iedere zaak terecht. Ik kijk de advertenties 's avonds wel eens na, maar als ik er dan over denk, m'n kans eens te wagen, bekruipt me zo'n akelig gevoel en merk ik ineens tot m'n grote verbazing, dat ik erg gehecht ben aan ons gezellig weitje. Wie me dat voor een jaar gezegd had, zou ik voor stápel hebben verklaard. Je ziet dus, Cherubijn, waar een mens toe komen kan."

„Dè bruidsstoet! Finale van bijna iedere mode-show," berichtte Leni, toen tegen vijf uur onder de tonen van de Hochzeitsmarsch de witte stoet de zaal inschreed. „Levendige belangstelling bij de kastanje-schone! Zou ze gaan trouwen? Ma rekt zich ook al zo uit!"

„Het verwondert me, dat ze de hele stoet niet halt laten maken voor hun tafeltje," spotte Ans. „Nu Cherubijn, 't is afgelopen. Laten we zorgen gauw bij de garderobe te komen, anders kunnen we een jaar op onze mantels wachten."

De beide meisjes spoedden zich naar de uitgang, maar werden al gauw opgenomen in de stroom van bezoekers, die hetzelfde gedaan hadden. Toen ze bij de garderobe aanlandden stond het er al vol van wachtende dames, die de garderobe-juffrouwen trachtten te verlokken háár nummer het eerst aan te pakken.

Ans zag Sjoerd aankomen, die zich eveneens een weg door de opdringende menigte trachtte te banen en ze zag hem rond spieden.

„Hij is z'n aanhangsels kwijt!” fluisterde Leni, die Sjoerd naar hen toe zag komen.

„Geef mij je nummertje maar,” zei Sjoerd, die tot Ans was doorgedrongen. „Kan ik je straks nog even spreken?”

„Misschien wil hij me m'n geld terug geven,” dacht Ans vermaakt, en hardop vroeg ze: „Moet je dan niet bij je gezelschap blijven?”

„O, die zijn vooreerst nog niet klaar, die hebben zich naar de paskamer begeven en daar kan ik toch niet op wachten. Is 't goed, dat ik even mee oploop?”

„Mij best!” zei Ans onverschillig.

Leni „wenste zich bescheiden terug te trekken” zoals ze Ans vlug influisterde en Ans, met een verstolen lachje, gaf haar een olijk knipoogje.

„Zul je je Moeder bedanken voor het allergezelligst middagje?” vroeg ze, toen ze buiten komend afscheid van Leni nam.

„Zeg Ans,” haperde Sjoerd, terwijl hij naast haar voortliep. „Ik heb nog geen gelegenheid kunnen vinden je die tien pop terug te geven. Zit je er erg om verlegen?”

„Wat geeft het of ik je dat zeg? Daar heb ik ze toch niet mee terug.”

„Ik zal proberen ze de volgende week van Moeder los te krijgen. Ik heb een verblijdend nieuwtje voor haar, dan is ze allicht wat scheutiger.”

„Doe je examen?”

„Ja, dat ook, maar dat duurt nog wel even. Neen, ik heb een ander nieuwtje en dat wilde ik jou meteen even vertellen. Ik zou het niet aardig vinden jou, als goede vriendin, dit door een verlovingskaart te laten weten. Ik ga me verloven, Ans.”

„Wel, dat is een verheugend feit.” Ans constateerde met vreugde hoe weinig die plotselinge tijding haar deed. „En zeker met 't meisje Boelnes?”

„Ja, met Dodo Boelnes.”

„Dodo,” grinnikte Ans inwendig. „Net een kind om Dodo te heten!”

„Je zegt niets,” verwonderde Sjoerd zich.

„Wat moet ik er van zeggen? Ik ken haar toch niet. Ik hoop, dat je gelukkig met haar zult worden, Sjoerd.”

„O, dat geloof ik zeker, ze is reuze sportief-en-zo.”

„Nou, kijk eens aan, dat zijn waarborgen voor geluk!”

„Wat ben je sarcastisch!”

„Verbeeld je niets, Sjoerd. ’t Is alleen maar een reactie op jouw gezegde van „sportief-en-zo”. Ik geloof, dat mijn waarborgen voor een gelukkige echt er enigszins anders zouden uitzien.”

„In ieder geval hebben Dodo en ik heel veel punten van overeenkomst en de oudelui zijn zéér gefortuneerd. Wat zou ik moeten beginnen zonder geld. Ik zal me nu tenminste niet behoeven te begraven in het een of andere kleine nest. Neen, dat komt best voor mekaar.”

„Als ik ’m zou zeggen hoe ik er over denk,” dacht Ans, „dan zou hij zeker geloven, dat het nijd van me was, dat *ik* de gelukkige verloofde niet ben.”

„Ik heb onomwonden met de Pa gesproken en die kan zich heel best voorstellen, dat een niet gefortuneerd jongmens, dat nog af moet studeren zich tot niets kan verbinden. Dodo wil zich gauw verloven en niet lang met trouwen wachten en aangezien de Pa maar één kind bezit en dat kind in alles haar zin geeft, is er besloten, dat we ons over veertien dagen zullen verloven en na drie maanden gaan trouwen. Dat is werk, hè Ansje?”

„Studeer je dus niet eerst af?” vroeg Ans.

„Dodo wil niet zo lang wachten, daarbij komt, dat we een pracht van een woning kunnen krijgen, je weet wel, zo’n soort villa, die uitkomt in het Vondelpark. Héél ruim, van alle gemakken voorzien en uitstekend geschikt voor mijn praktijk. Wat zal Moeder ogen opzetten! Dat heeft de lieve familie niet kunnen denken, dat *ik* ’t zo best uit zou kienen! Sjoerdje deugt tenminste ergens voor!”

„Ziel,” dacht Ans. „Hij is nog trots op z’n huwelijk uit geldnood! Eigenlijk moet men er medelijden mee hebben. Wat een slappeling en wat zal het geld hem gemak-

zuchtig maken. Het is te hopen, dat z'n lieve Dodo er goed achterheen zit, anders zie ik er nog van komen, dat hij helemaal geen examen doet. Maar, dat zal wel, want meestal zijn zulke parvenu's erg gesteld op een titel."

„Je zegt zo weinig, Ans, ben je het er niet mee eens? Natuurlijk was een huwelijk uit liefde me veel aangener geweest, maar wat zou ik moeten beginnen met een vrouw zonder geld? Er is een tijd geweest, Ans, dat ik gehoopt had..."

„Doe me een groot genoegen, Sjoerd, en tracht je niet te verontschuldigen; dat onnozele flirtje, dat er tussen jou en mij was, mogen we gerust als een late kalverliefde beschouwen. We zullen geen van beiden sterven aan een gebroken hart! Alleen zou ik je een ding willen verzoeken en dat uit naam van de oude vriendschap, die er eens was: doe je best, dat het geld je niet nòg meer verslapt, zet je schouders onder het werk en maak je studie af. Misschien zal er een tijd in je leven komen, dat je beu bent van al het aardse slijk en dan kan je werk je zo ontzaggelijk veel geven. Beschouw me nu niet als een zedepreekster en geloof, dat ik het zeg, omdat het me tenslotte toch aan het hart zou gaan als jij, met de gaven die je ongetwijfeld hebt, in zou dutten. Pak je aan, Sjoerd, er is wat beters van je leven te maken, dan je er totnogtoe van maakte. Nou, jong, ik pik hier de tram. Tot kijks!"

Sjoerd keek haar na, hoe ze vlug en lenig de tram inwipte.

Iets van haar laatste woorden was in hem blijven hangen en hij nam zich voor nu eens werkelijk aan te pakken.

„Het is jammer, dat Ans geen rooie cent heeft," dacht hij, terwijl hij naar het huis van zijn Dodo liep. „Ans is van alle meisjes die ik ken nog steeds de geschiktste. Tja, 't is verduiveld jammer!" Zijn weemoedige bevestiging verwaagde snel toen hij in de prachtige salon zat en Dodo hem de serveer-boy met cocktails toeschoof. Ans en haar ernstige woorden werden verdoezeld in de weelde, die hem van alle kanten omgaf.

Nadat Ans thuis een trouw verslag van de mode-show

had gegeven vertelde ze het nieuwtje van Sjoerd's aanstaande verloving.

„Pa bulkt van het geld, Ma is een genoegelijke dikzak en de dochter heeft, uiterlijk althans, weinig echts meer. Maar ik geloof, dat het Sjoerd niets zal hinderen en hij zich zielsgelukkig zal voelen met het geld van Pa te kunnen smijten. Nu, als ik nu niet met schoon nieuws ben thuis gekomen, dan weet ik 't niet. En laten we nu gaan eten, want ik heb, ondanks de vele sandwiches een formidabele honger.”

En deze laatste uitspraak van Ans stelde Moeder en Clem geheel gerust omtrent de toestand van haar hart, in zake Sjoerd.

„Nu vraag je Sjoerd toch niet op ons avondje, wel?” informeerde Clem.

„Welneen, dat is een episode die afgedaan is,” lachte Ans. „Het is nog erg de vraag, of-ie zijn Dodo hier komt voorstellen, ik vrees, dat we niet „daftig” genoeg zijn! Moeder, vindt u goed, dat hèt avondje de volgende week plaats zal vinden?”

„Best, kind, spreek jij maar met ze af; als ik het maar een dag tevoren weet.”

„Wat is Moeder toch heerlijk veranderd,” dacht Ans dankbaar. „Een half jaar geleden zou ze er tegen opgezien hebben als tegen een berg en nu schijnt ze het zelfs prettig te vinden.”

Het geitenweitje, Gerritsen inclus, had met uitzondering van Marie de Boer, die zich niet thuis voelde bij al dat grut, zoals ze in stilte de andere meisjes noemde, de invitatie gaarne aangenomen.

„Net wat voor Gerritje,” dacht Ans vermaakt, toen ze hem met een in vloeipapier gewikkelde „struik” naar binnen zag komen.

Moeder was uitermate verrast met de bloemenhulde, die Gerritsen haar op de hem eigen beleefde manier aanbood.

„Wat woont u hier allergezelligst,” prees hij, terwijl hij naast haar plaats nam. „U heeft hier nu juist de sfeer, die ik, als op kamers wonende vrijgezel, zo vaak mis.”

„Helemaal niet modern, hè Gerritje?” lachte Ans terwijl

ze wees naar de antieke meubels, de enige weelde die er nog overgebleven was uit de rijke tijd.

„Spreek me niet van al die moderniteit,” rilde hij. „Kun je je iets genoeglijkers voorstellen dan die prachtige mahoniehouten meubels? Ze hebben een geschiedenis, terwijl al die moderne stalen gedrochten koud en levenloos zijn.”

„O, Gerritje-dear, wat ben ik blij, dat ik niet met jou zal huwen. „Ik ben dol op die moderne gedrochten. Ik vind deze kamer ook heel genoegelijk en bijzonder mooi, maar stel je nu zo’n kleine, moderne flat voor met deze zware meubels! Dat zou eenvoudig niet bij elkaar passen. De meubels horen bij deze woning, die niet bepaald hypermodern is, niet waar, Ans?”

„Volkomen juist,” gaf Ans toe. „Dit kippen-bovenhuisje is allesbehalve modern, maar het heeft tenminste één grote kamer en dat kwam ons goed van pas, want we hadden geen van drieën kunnen scheiden van deze meubels-met-een-geschiedenis, zoals Gerritsen het zo goed uitdrukt.”

„Miep!” riep Clem naar Mies, die als een spinnende poes zat te genieten van het „uitje”. „Moeder wordt klant van je en tante Clara ook.”

„Fijn!” jubelde Miep en direct in haar rol: „Wanneer mag ik u een offerte maken, mevrouw? Onze zeepoeder is werkelijk prima en zó zuinig in het gebruik. In tegenstelling met andere waspoeders...”

„Prachtig, Miep, weer een heel andere toespraak dan bij ons op kantoor! Je hebt absoluut talent! Er gaat iets suggestiefs uit van de woorden,” lachte Jes.

„Dat moet het ook zijn,” zei Miep tevreden. „Gerritje, dank je nog wel voor de aanbeveling bij je hospita, het goede mens heeft niet alleen een berg pakjes bij me gekocht, maar me tevens aanbevolen bij verschillende kennissen en familieleden, zodat ik weer een beste bron heb aangeboord.”

„Ze heeft het me verteld. Ze was erg ingenomen met je, Miep en sprak over „die aardige dame van de zeepoeder.”

„Och, je heb het Kodakvrouwkje, ik zal in de wandeling

het zeepoedermeisje heten. Reclame en recommandaasje is maar alles in de wereld!”

„Zeg, kinderen!” riep Mar plotseling uit. „Wisten jullie, dat ons aller lieveling buiten zijn veelomvattend werk op het geitenweitje en zijn niet malse prestaties als acteur ook nog schrijver is?”

„Neen!” schalde het uit vele monden.

„Wist jij het, Gerritsen?” vroeg Ans.

„Al lang! Maar ik vond het beter er jullie niets van te vertellen. Hij schrijft onder pseudoniem, waarom zou ik het geheim dan verklappen?”

„Heeft hij het jou verteld?” vroeg Jes.

„De nieuwsgierigheid, mevrouw, van al deze geitjes, gaat elke beschrijving te boven. Kunt u zich voorstellen wat we te stellen hebben met al die kinderen? Mijn vriend de Greef is van een grote lankmoedigheid, dat kan ik u wèl verzekeren.”

„Hoe vin-je 'm?” kreet Mar. „Nou heeft-ie geen zin ons te vertellen hoe de vork aan de steel zit en praat er over heen. Maar, ik weet er alles van. Dirks heeft op een drukkerij waar hij wel eens komt gehoord, dat hij een blad redigeert, dat over toneel schrijft en... luister goed, kinderen, hij heeft ook nog een brochure geschreven over make-up en zo. Wat zeg je van hem?”

„Ik ben sprakeloos,” zei Lotte.

„Wat is die man veelzijdig ontwikkeld,” zuchtte Leni.

„Moet je die Gerritje zien glunderen!” plaagde Miep. „Net een trotse vader!”

„'t Doet me plezier, dat jullie eindelijk je geachte patroon naar waarde leert schatten. Ik heb het jullie altijd gezegd, dat hij...”

„Dat hij een fidele kerel is, maar dat hij zo veelzijdig ontwikkeld is, dáár heb je niets van verteld?” verweet Mar hem.

„Omdat hij me had laten beloven, er met niemand over te spreken,” verdedigde Gerritsen zich.

„Een man een man een woord een woord!” vond Clem.

„Ik vind het te waarderen, dat hij het geheim van jullie lieveling respecteerde.”

„Dank je Clem, ik ben blij, dat één vrouw het tenminste voor me opneemt. Uit louter dankbaarheid heb ik een opdracht voor je. Mijn lieve zus is over twee maanden jarig en die heeft in jouw zaak...”

„Wàs 't mijn zaak maar,” lachte Clem.

„Wat nog niet is, kan komen,” troostte Ans haar. „Als de drie brave zielen op hun lauweren gaan rusten, maken ze jou baas in hun goed-beklante zaak en naderhand word je universele erfgename.”

„Kinderen, spot er niet mee,” waarschuwde mevrouw Terhoeve. „Ik voel meer voor het op hun lauweren gaan rusten van die drie beste dames.”

„Goed, dan mogen ze rusten,” stemde Gerritsen in.

„Maar eerst moet het tafelkleed, neen het theekleed, heet zo'n ding niet zo? voor mijn zuster gemaakt. Ze heeft het van de week in de étalage zien liggen en vond het, o, beeldig!!! Wil jij zo'n ding voor haar maken, Clem en er moeten, wacht even, ik heb het opgeschreven, hier, daar heb ik 't: bloemen in diverse pastel-tinten, verdere ornamenten in goudbruin.”

„Enig, Gerritsen, kan ik fijn in m'n avonduren maken, een reuze meevaller! Je bent een schat, hoor en ik zal maken, dat je zuster er tevreden mee is.”

Een dankbare blik van Ans naar Gerritsen. Wat zat hij daar genoegelijk naast Moeder, dacht ze, en hij scheen zich zo echt thuis te voelen. Moeder glunderde bij die bestelling aan Clem. En was 't niet echt iets van hem, om als enige haan in de korf met alle geitjes mee te komen? Je kon echt zien, dat hij genoot van de huiselijkheid, hij scheen op dat punt werkelijk niet veel gewend te zijn. Gek eigenlijk, dat ze hem allemaal Gerritje noemden en niemand wist hoe zijn voornaam was. Hoe zou hij heten? Welke naam paste bij Gerritsen? Of hij werkelijk niet veranderen zou, als-ie officieel aangesteld werd als opvolger van de oude heer Groenou?”

„Ans, zou je niet nog eens inschenken?” vroeg haar Moeder, die bemerkte, dat de theekopjes leeg raakten.

Ans sprong op.

„Een mooie gastvrouw ben ik! Jullie kunt zien, dat ik het ontvangen ontwend ben.”

„Deze keer mag *ik* helpen,” bood Gerritsen aan.

„Vooruit maar, ik heb wel graag een page! Zeg Ger-ritje, daar heb ik zo net over zitten peinzen: hoe heet jij eigenlijk? Ik ben anders nogal sterk om de mensen de voornamen van het gezicht te lezen, maar...”

„Anton Gerritsen,” veronderstelde Mar.

„Mis!”

„Nicodemus Gerritsen,” opperde Jes.

„Is mijn gezicht zó?” rilde Gerritsen.

„Rudolph?” raadde Leni.

„Valentino! Neen, niets voor mij.”

„Wacht even, Gerrit Gerritsen,” veronderstelde Miep.

„Wel ja, zoiets als Rinus Rimpel. Tòch klinkt het niet eens zo gek.”

„Leopold Gerritsen.” Clem vond dit een bepaald passende naam voor hem en het speet haar te moeten horen, dat ze het ook mis had.

„En u, mevrouw, probeert u nu ook eens mijn voornaam te raden?”

„Moeilijk,” vond mevrouw. „Albert, misschien?”

„Warm, warm, warm, u is er bijna, het scheelt tenminste heel weinig.”

„Bert!” riep Ans, in de stellige overtuiging, dat zij het geraden had.

„Aardig, je Moeder en jij waren er het dichtst bij, toch is het even anders, mijn naam is... wie raad er nog één keer?”

„Robert!” zei Leni.

„De Cherubijn heeft het geraden! Robert, inderdaad, maar er is maar één wezen, dat me zo genoemd heeft en dat is een achternicht van mijn Vader, die ieder jaar veertien dagen bij ons kwam logeren en dan voor Robèrt — zoals ze zo deftig kon zeggen — een buultje knikkers mee bracht. Ik was al zestien, toen het goede mens nog aangesjouwd kwam met knikkers voor het lieve Robèrtje! Verder heeft iedereen me Rob genoemd en zo wens ik tot

mijn laatste ademtocht genoemd te worden, onthoud dit, mijne dames."

„Rob Gerritsen," herhaalde Mar. „Ja, dat is een heel passende naam. Je bent een gezellige Rob, daar gaat geen cent van af. Als we onder ons zijn zullen we je zo noemen, maar als je Groenou de Tweede bent, zullen we je het respect doen toekomen waar je van rechtswege aanspraak op moogt maken."

„Zijn dat nou geen venijnige wezens, mevrouw? Hoort u de spot, die uit haar woorden klinkt?"

„Nee, dat ben ik niet met u eens, ik kan me best voorstellen, dat de meisjes er zo over denken en het lijkt me voor uzelf ook beter toe, dat er afstand bewaard wordt."

„Ik krijg het er benauwd van!" lachte hij. „Als dat zó gaat, denk ik te bedanken voor de baan, het zou me teveel gaan drukken, dat mijn genoeglijke vriendinnen van de tikkamer niet meer zo onbevangen tegenover me stonden als dat van het begin af het geval is geweest."

„Wat is dat een prettig type," zei Mevrouw Terhoeve, toen de jongelui vertrokken waren en ze met haar dochters nog even nababbelde over het avondje, dat zo merkbaar naar ieders wens was geweest.

„Wie bedoelt u, Moeder?" vroeg Ans.

„Die Gerritsen. Je hebt nooit veel van hem verteld, wel van de anderen, die herkende ik helemaal uit je verhalen."

„Ja, gek is dat! Ik begrijp zelf niet hoe dat komt. En er was toch genoeg van hem te vertellen. Hij is de beste kerel, die er op twee benen rondkuiert. Een echte kameraad. Ik geloof, dat er niemand in de zaak is, die niet van hem houdt en hij is één van de weinigen, waar nooit op geroddeld wordt. En dat zegt wat in een zaak met zó'n groot personeel!"

Mevrouw Terhoeve had dien nacht enige slapeloze uren, iets, dat haar de laatste maanden niet zo vaak was overkomen.

Ze dacht er over hoe gerust ze zou zijn, als één van haar meisjes een man vond, die was zoals Robert Gerritsen.

„Het is voor u, juffrouw Terhoeve,” beet de Greef Ans toe, terwijl hij haar de hoorn van de telefoon toestak.

„Hemel!” schrok Ans. „Ik hoop maar niet, dat er thuis iets gebeurd is!”

Hij bromde iets binnenmonds.

„Ja?” hoorden ze Ans gejaagd vragen. „Met wie? O, met Stans? Of je even mag komen? Natuurlijk! Enig, dat je weer bent opgeknapt! Kom je dan op het koffie-uurtje? Wat zegt u, meneer de Greef? O, wacht even, meneer de Greef zegt, dat je kunt komen wanneer je wilt, het is toch niet zo gek druk vandaag.” Ans herhaalde prompt de woorden van de lieveling. „Tot straks dan, Stans.”

„Ze was zeker vergeten, dat het personeel niet in kantoor tijd opgebeld mag worden,” herinnerde voor alle zekerheid de Greef de meisjes even aan deze strenge bepaling. „Nu, ik ben erg benieuwd hoe juffrouw Everhart nu is en hoop, dat we geen scènes met haar krijgen.”

„Grappig, dat ze *mij* opbelde,” verwonderde Ans zich.

„Dè gebeten hond nog wel!”

„Juist een teken van beterschap,” vond Jes.

Een half uur later kwam Stans binnen. Een door zon en lucht gebruinde Stans, met een opgewekt gezicht en een aangenaam stemgeluid.

„Dat is een hele verrassing, juffrouw Everhart,” zei de Greef hartelijk, terwijl hij haar een stevige handdruk gaf. „En we hoeven niet te vragen, hoe u het maakt! U ziet er zó welvarend uit.”

„Ik voel me gewoon een ander mens,” zei Stans en er lag een tevreden trek op haar vroeger zo knorrig gezicht. „Er is hier weinig veranderd,” zei ze rondkijkend. „Alleen een ander op Miep’s plaats en op de mijne. Typisch, om als visite op kantoor te komen,” lachte ze.

„We hopen, dat u niet lang als bezoek hier zult komen, maar gauw uw oude plaatsje weer in kunt nemen,” moedigde de Greef haar aan.

„Tja,” Stans deed een beetje schutterig. „Daar kwam ik juist voor; ik zou graag zien u... de Zuster waar ik zo'n tijd in huis ben en waar ik zoveel aan te danken heb, heeft me voorgesteld bij haar te blijven en de zorg voor de patiënten met haar te delen. Ik hoop, dat u het niet onaardig van me zult vinden of ondankbaar, nadat u zolang de plaats voor me open heeft gehouden, maar, ziet u, ik geloof, dat ik toch niet meer geschikt zou zijn voor zulk zittend werk. Ik ben nu zo gewend allerlei huishoudelijk werk te doen en als ik in huis klaar ben laat de Zuster me in de tuin werken. Ik geloof heus niet, dat ik meer in stad zou kunnen aarden.”

„En wat zeggen ze er thuis wel van?” informeerde de Greef vriendelijk, want in zijn hart was hij blij „die lastige tante” kwijt te raken.

„Thuis vinden ze het fijn, u moet rekenen, ik was niet één van de gemakkelijkste thuis en ze zijn, o, zo blij, dat Stansje weer een behoorlijk mens is geworden.” Ze zei het met iets als bevrijding en er was niets meer van de oude hatelijkheid in haar stem. „Ik zal minder gaan verdienen, dan ik hier deed, maar dat hindert niet, je hebt buiten zoveel minder nodig voor je toilet. O, daar is moeder Broese,” viel ze zichzelf in de reden.

„Wew heb ik me daaw nou!” riep verheugd moeder Broese uit. „Stansje, mekind! Ik zag gauw een bakkie voor je bij hawen! Wat ziet ze d'w goed uit! Je bent hondewd pwocent jongew gewowde, Stansje!”

Ja, dat vonden de anderen ook. Het leek of Stans nu pas een echt jong meisje was.

„Ik moet nog even om een boodschap,” zei de Greef. „Als ik terug kom zie ik u zeker nog. U moet uw beterschap toch even op de oude tikkamer viëren. Er wordt straks dan wel dubbel hard gewerkt, niet waar, dames?”

„Natuurlijk, meneer!” werd er van harte ingestemd met „onze menselijke lieveling”.

„Ik fuif op boterkoeken!” jubelde Mar.

„Sam-sam!” vond Jes en ze maakte van haar clipsbakje een centen-dito. Iedereen offerde.

„Engelemens!” dit tot moeder Broese, die vol welgeval-

len naar Stans stond te kijken. „Als je even wacht krijg je ook een koeke.”

„Nou, schiet dan maaw op!”

Jes draafde naar de cantine en kwam al heel gauw terug met de tractatie.

„We bewaren er één voor de lieveling,” stelde Ans voor.

„Hoe maakt Gerritje het?” vroeg Stans en bij die vraag was er even een angstig kijken van Ans naar Jes en Mar.

„Gerritje is haast een Gerrit!” lachte Jes en ze trachtte onbevangen te doen.

„Hij komt in de plaats van meneer Groenou, die met pensioen gaat. Een beste baan, zeg!”

„Een weuze baan,” beaamde moeder Broese.

„Fijn voor Gerritsen,” zei Stans. „Het komt hem echt toe.”

Weer was er even het flitsen van drie paar meisjesogen.

„Zijn jullie toen nog met hem naar die toneeluitvoering geweest waar de lieveling op zou treden?”

„Ja, zeker en het was echt leuk,” vertelde Mar. „Liefje is heus een echte toneelspeler, niet waar, kinderen?”

Leni en Marie zaten wat zwijgend bij het vrolijk gepraat van de anderen en voelden zich er min of meer buiten staan. Marie zat te berekenen of er voor haar nu een kans zou zijn, om hier een vaste aanstelling te krijgen en ze bejammerde het, dat ze — niet wetend, dat die juffrouw Everhart niet terug zou komen — zich zo onverschillig uit had gelaten over haar tijdelijke betrekking. Ze zou maar eens proberen, dat kind Terhoeve voor de zaak te winnen, als *die* een goed woordje bij die lastige chef zou doen, had ze allicht een kans.

Moeder Broese was, met het excuus, „dat ze gwaag nog wat had wiwwen bwijven, maar niet wist hoe ze ew met haaw wewk moest komen” weg geschommeld en de meisjes schoven nog wat dichter bij elkaar om te kunnen genieten van het buitenkansje, dat hun door Stans' komst geschonken werd. „En bevalt je tegenwoordig werk je goed?” informeerde Jes.

„Buitengewoon,” zei Stans en de meisjes voelden, dat het ernstig gemeend was. „Zuster heeft me eigenlijk van het

begin af laten werken, erg gewoon huishoudelijk werk. Ik vond het eerst niet zo prettig, maar al gauw vond ik het fijn. Als ik 's avonds moe en wel in mijn mandje lag, sliep ik direct in en 's morgens kon zuster me haast niet m'n bed uit krijgen. Maar, zo lief als ze ook is, ze kent geen pardon en al had ik nòg zo'n slaap, om zeven uur moest ik m'n mandje uit. Al heel gauw mocht ik de patiënten die hun kamer moeten houden bedienen en ik was er nog geen twee maanden of ik hielp zuster met alles mee. Ik heb nog nooit in mijn leven zo'n voldaan gevoel gehad en 't was net, of alle grieven die ik tegen verschillende mensen had — ze keek naar Ans, die dat wel oplette, maar geheel onbevangen deed — van me weg genomen werden. 's Avonds vóór 't naar bed gaan, kwam zuster op mijn kamertje en sprak ik alles met haar uit. Jullie hebt er geen idee van, hoeveel ik te danken heb aan zuster. Ze heeft me niet met zachtheid behandeld en ik heb heel wat van haar te slikken gekregen, maar ze heeft me laten inzien, dat ik een egoïstisch wezen was, dat goed bezig was haar eigen leven te verknoeien. En was het nu nog maar alleen mijn eigen leven geweest, maar ik heb het ze thuis onmogelijk zuur gemaakt en ik ben hier ook een groot mispunt geweest. Het is nu allemaal voorbij en ik hoop, dat jullie me alle last zult vergeven, die je met me had. Ans, ik ben tegen jou een grote draak geweest, je moet maar denken dat iedereen z'n leven kan verbeteren en dat ik hiermee hard bezig ben. 't Gaat heus niet zo gemakkelijk als het jullie nu misschien wel lijkt en ik val vaak genoeg weer terug, maar dan krabbel ik met behulp van zuster en nog een lieve oude dame, die in ons pension is, weer op en tracht de fout te herstellen. Ik heb 'er eerst erg tegen op gezien hier heen te gaan, maar ik heb Moeder moeten beloven, dat ik zelf zou gaan en ik heb er geen spijt van, want jullie hebt me enig ontvangen en de lieveling viel me vreselijk mee. Ik wou intussen maar, dat-ie terug kwam, want ik ga vanmiddag weer weg en ik moet nog een paar boodschappen doen. Hij heeft me niet gezegd, of hij er vrede mee had, dat ik meteen weg blijf."

Juist kwam de Greef de kamer binnen. Zijn gezicht stond op best weer, vonden de meisjes.

„Ik moet nu weg, meneer de Greef,” zei een beetje schutterig Stans.

„Ik hoop, dat u me mijn weggaan van de zaak niet kwalijk neemt.”

„Welneen, juffrouw Everhart, maakt u zich daar geen zorg over, ik ben veel te blij, dat u zich weer helemaal fit voelt en een werkkring zult krijgen, die heel wat beter voor u is, dan het werken op het geitenweitje. Stelt u nog prijs op een getuigschrift?”

Stans zei, dat het meer was, dan ze had durven hopen, nu ze zo plotseling weg ging.

De Greef, kauwend op z'n wang, iets dat hij altijd deed als hij ergens over nadacht, tikte een getuigschrift, dat Stans' hart in vervoering bracht.

„Als ik weer eens hier ben, mag ik dan nog eens komen oplopen?” vroeg ze nederig.

„Natuurlijk, juffrouw Everhart, u zult met open armen ontvangen worden,” lachte de Greef aanminnig.

Het gaf nog een genoegelijk na-babbeltje toen Stans vertrokken was, want allen waren ze blij, dat het met Stans boven verwachting goed was afgelopen.

„Als die dingen maar direct goed aangepakt worden, dan is er de meeste kans op genezing,” stelde de Greef vast. „Intussen mag ze blij zijn, dat ze bij zo'n verstandige verpleegster onder dak is gekomen. Ik maak me sterk, dat haar ouders het salaris betalen, dat de zuster haar heeft toegezegd, omdat ze wel drommels goed inzien, dat het meisje beter onder vreemden kan zijn, dan thuis en het haar zelfvertrouwen zal geven, dat ze in staat is daar werkzaam te zijn.”

Hij sloeg de spijker op de kop, want het was zoals hij dacht. De ouders, hierin gesterkt door den dokter, hadden inderdaad een overeenkomst met de zuster gesloten, waarbij het voor Stans zou lijken, alsof de Zuster haar aangenomen had als hulp in haar pension. Stans thuis, met al wat haar weer zou kunnen hinderen, of op kantoor, waar de oude jalousie ook weer boven zou kunnen komen, dat durf-

de dokter vooreerst nog niet aan en zo was een oplossing gevonden, die voor alle partijen bevredigend was.

Toen Ans zich 's middags naar huis spoedde ontmoette ze Sjoerd, die haar staande hield.

„Ik dacht wel, dat ik je hier ontmoeten zou, ik zal je niet lang ophouden. Ik wilde je even de geleende tien pop terugbetalen.”

„Heb je geld?” lachte Ans. „Een goed teken!”

„In de blijdschap haars harten over mijn op til zijnde verloving met Dodo heeft Moeder me een extra toelage gegeven om me een beetje behoorlijk in de bullen te steken. Je begrijpt, ik kan dáár niet zo schunnig aan komen zetten.”

„Nou, je zag er altijd nogal behoorlijk uit,” vond Ans.

„Jawel, maar voor de receptie en zo, m'n pandjesjurk ziet gewoon groen. Enfin, ik heb er het eerst die tien pop voor jou afgenomen, netjes van me, vin-je niet?”

„Buitengewoon solide voor jouw doen! Je kunt nu tenminste schuldenvrij je verloving tegemoet gaan,” spotte ze.

„Was 't maar waar!” lachte hij onbeschaamd. „Ik zit er nog dik in, en grotere beren, dan die onnozele tien pop van jou! Dat komt naderhand wel terecht, daar trek ik me niks van aan en de lui, die 't me leenden ook niet, allemaal rijke sjappies, die ten eeuwigen dage studeren en er toch nooit komen. Mag ik 't je dan maar zo geven, Ansje?” Hij reikte haar in een enveloppe de tien gulden over. „En wel bedankt voor het crediet. Als ik je ooit met iets van dienst kan zijn heb je maar te kijken.”

„Reuze vriendelijk van je, ik hoop er geen gebruik van te maken! Nou... joh, gegroet! Probeer je hoofd bij de studie te houden en promoveer nu toch eens.”

„Tien gulden winst,” lachte Ans in zichzelf, toen ze verder liep. „'t Valt me werkelijk mee, dàt hij ze terug betaalde. Pa Dodo zal de rest van z'n beren wel vereffenen als ze eenmaal in de huwelijkschuit zijn gestapt. Hoe luchtig hij over dit alles praat, ik kan er niet bij.”

Ans stapte even steviger door. Ze vermeed de laatste tijd de tram naar huis te nemen, omdat het lopen in de frisse lucht haar na zo'n lange kantoordag goed deed.

„Of de lieveling Marie zal aanhouden,” peinsde ze. „Ik heb zo’n idee, dat het nog een hele slag voor haar zal zijn als ze haar congé krijgt, ofschoon ze altijd doet, alsof de betrekking haar veel te min is. Ziel! Ze is tot moeilijker werk zeker niet in staat. Ik ben blij, dat Stans er zo goed is afgekomen en ik ben blij, dat ze niet meer zo hatelijk tegenover mij staat, het heeft me toch wel gehinderd, temeer omdat ik part noch deel had aan haar verstoordheid. Net zo min als Rob — ze lachte even — omdat ’t een hele tijd moeilijk was geweest Rob, inplaats van Gerritje te zeggen. Maar hij had dringend verzocht het vervelende Gerritje te laten varen en Rob, òf Gerritsen te zeggen. Neen, Rob had Stans warempel ook nooit iets onaardigs gedaan en het scheen alleen maar jalousie van Stans te zijn geweest. Jalousie? Op wat eigenlijk? Rob was aardig en voorkomend tegenover al de meisjes. Was hij ’t in het bijzonder tegenover haar? Ans dacht aan de boeken die hij haar de laatste tijd leende en die altijd toevallig in zijn bezit waren als er een mooie bespreking in hun Blad over had gestaan. Hij scheen te weten, dat Ans zo dolgraag las en bezorgde haar werkelijk de nieuwste werken. Het gebeurde vaak tegenwoordig, dat hij, onder het voorwendsel even een boek voor Ans te komen brengen ’s avonds bij hen opliep en dan tot groot genoegen van Moeder en Clem bleef hangen.

Of zijzelf het niet prettig vond! Er ging immers zoiets genoegelijks en hartelijks van hem uit! Een bloemetje voor Moeder, een nieuw buitenlands tijdschrift over handwerken voor Clem, er was altijd wel iets waarmee hij hen verwende. Als een genoegelijke, spinnende poes, zo kon hij bij hen zitten en het was hem aan te zien, hoe prettig hij die uurtjes in de huiselijke kring vond.

„Wat brengt een man toch veel gezelligheid mee,” kon Clem zeggen, als ze na Rob’s avondbezoeken het asbakje leegde. „En we komen tenminste weer een beetje op de hoogte van de buitenlandse politiek. Weet je wel, dat Vader altijd zei: dat vrouwen geen politieke overzichten naar behoren kunnen lezen?”

„Rob’s prettige manier je de politieke situaties duide-

lijk te maken," dacht Ans. „Sommige mannen kunnen dat zo laatdunkend doen, alsof het eigenlijk een hele genade is met een vrouw over zo iets te willen praten! En toch moet je als vrouw net zo goed op de hoogte zijn van al het wereldgebeuren en is het een feit, dat je al die verwarrende dingen van tegenwoordig gemakkelijker kunt volgen als je ze met iemand bespreekt, die er een heldere kijk op heeft."

De frisse herfstlucht streek langs Ans' wangen. Er was zo iets opwekkends in de lucht, dacht ze. Het was een genot, zo'n wandeling na de soms wat bedompte kantoorlucht. Ze kon best even doorlopen en Clem op gaan halen, iets, dat Clem altijd zo genoegelijk vond, maar dat Ans zelden deed, omdat ze vaak opzag tegen de omweg.

Clem was nog bezig met een klant toen Ans de zaak binnen stapte, maar ze wenkte, dat ze gauw klaar was.

„O, als nu maar niet die goeie dametjes binnen stevenen," dacht Ans, maar de dametjes hadden geen idee, dat Clem's zuster in de zaak was en bleven rustig in hun huiskamer, wat ze vaak deden, nu Clem zich zo goed ingewerkt had. Alleen als er meerdere klanten tegelijk waren kwamen de zusters Clem te hulp.

„Fijn, dat je me weer eens bent komen halen," zei Clem opgewekt, toen ze arm in arm met Ans naar huis liep.

„Het was zulk zalig weer en ik had een gevoel of ik niet lang genoeg van die heerlijke lucht kon genieten."

Clem luisterde vol belangstelling toen Ans vertelde van Stans' bezoek aan het geitenweitje.

Clem voelde zich zo'n beetje één met de meisjes en het gebeurde vaak, dat ze met één van hen een filmpje ging pakken of er een gezellig avondje doorbracht. Vooral met Leni was ze erge goeie maatje geworden.

„Die twee hebben elkaar gevonden," dacht Ans dan vermaakt als ze hoorde van een afspraak die de beide meisjes maakten.

Ans zelf was alleen dichterbij tot Lotte gekomen en hoe goed ze ook met de anderen was, er kon nooit sprake zijn van intimiteit.

„Clem heeft die gemakkelijke manier van met iedereen te kunnen omgaan, die Vader zo sterk had. Ik heb meer het

geslotene van Moeder," stelde Ans voor zichzelf vast.

„Hoe gaat het eigenlijk bij jullie in de zaak?" vroeg Ans, die vond, dat Clem er niet zoveel meer van vertelde als in de begintijd.

„Z'n gangetje. Tegen October zal er wel weer meer opleving komen, het was de laatste maanden niet zo druk als in het voorjaar, toen alle dames badpakken breiden. De dametjes trekken zich niets aan van die inzinking en schijnen het heel gewoon te vinden, maar ik kan het niet goed hebben als het zo'n water- en melk-tijd is! Als ik er iets van zeg lachen ze en zeggen, dat het best in orde zal komen."

„Zouden ze middelen hebben?"

„Och, ik geloof, dat ze er niet slecht bij zitten, maar ik ben altijd bang, dat ze mij aan de kant doen als het zo slap blijft."

„Laat naar je kijken! Ze zijn veel te blij, dat ze je hebben. Ze kunnen er nu toch lekker hun gemak van nemen!"

„Dat zeggen ze zelf ook, maar ik vind het nu eenmaal een zuur idee, als ik m'n geld niet waard zou zijn."

„Hoe kom je aan zo'n kleinmoedige bui?" lachte Ans, die het niet gewend was Clem zo down te zien.

„Ik weet het zelf niet. Ik geloof, dat het uitsluitend komt doordat het de laatste tijd ontzettend stil in de zaak is. Praat er maar niet met Moeder over, anders maakt die ziel zich ook nog zorgen."

„We gaan vanavond met ons drietjes aan den boemel," zei Ans plotseling, want ze dacht aan de tien pop, die ze al als verloren beschouwd had en vond het voor de anders zo opgewekte Clem heel best om er eens een avondje uit te zijn. „Ik fuif Moeder en jou en mezelf niet te vergeten op een fijn filmpje."

„Opslag gekregen?" informeerde verbaasd Clem.

„Was 't maar waar! Ik vond een riks in een oud tasje," jekte Ans onvervaard.

„Zou Rob niet...?"

Ans keek haar zuster even van terzijde aan. Hoe kwam ze nu weer zo direct op Rob? Zou dáár de reden van haar downheid zitten? Al die attenties ook van Rob, 't zou

geen wonder zijn als Clem zich wat in 't hoofd ging halen. En zijzelf dan? Was hij voor haar niet nog veel attenter, dan voor Moeder en Clem samen? Waarom kon ze het opeens niet goed hebben, dat Clem zich misschien zou kunnen verbeelden, dat Rob met zijn attenties een bijzondere bedoeling had?

„Dan zàl-ie komen,” zei ze in antwoord op Clem's veronderstelling. „Moet hij zich maar vooruit annunceren, 't is toch al gek, dat hij maar zo ongevraagd aan komt sjezen.”

„Hè, Ans, wat onaardig,” zei Clem volkomen onbevangen. „Hij is zó hartelijk, een broer zou niet liever kunnen zijn. Wat heb je nu opeens tegen hem? Wat kun jij toch grillig zijn! Moeder vindt 't ook zo genoegelijk, dat-ie zo geheel sans gêne bij ons naar binnen komt lopen, het is toch echt een bewijs, hoe thuis hij zich bij ons voelt.”

„Je hebt gelijk, ik kan een echte draak zijn en ik meen er geen cent van. Als hij komt, gaan we niet, want ik kan hem moeilijk de strop op z'n hals halen om met drie vrouwen naar de bios te gaan.”

„Wedden, dat hij het heel best zou vinden?”

„Ik zou er toch niet over dromen, want dan zou hij ook niet willen, dat ik fuifde.”

„Ja, dat is waar,” gaf Clem toe. „Laten we 't dan maar afwachten. In ieder geval wordt 't toch een gezellig avondje, want een film is ook niet te versmaden.”

Ans was volkomen gerustgesteld omtrent haar zuster's affectie voor Rob en het drong plotseling als iets grappigs tot haar door, dat het de tweede keer was, dat ze zich een verkeerde voorstelling maakte van Clem's genegenheid. De eerste keer had ze gedacht, dat die Sjoerd gold en 't had haar wrevelig gestemd en nu...

„Wat zijn vrouwen vreemde wezens,” glimlachte ze stil voor zich heen.

„Eerst dacht ik toch heel zeker, dat ik van Sjoerd hield en hoe gemakkelijk is het me eigenlijk gevallen hem uit mijn gedachten te verbannen. En nu...”

Weer lachte ze in stilte en ze dacht aan Rob's warme,

goede ogen, zijn stil zorgen voor hun alle drie, zo onopvallend eigenlijk, maar zo hartelijk gemeend.

„De manier waarop hij met Moeder omspringt, daarom alleen zou je al van hem houden. En Moeder, die het zich zo lekkertjes laat aanleunen en 'm zo grappig bemoedert. 't Is absoluut waar wat Clem zegt: een man brengt veel gezelligheid mee en dat hebben we gemist sinds Vader's dood.”

„Wat loop jij genoegelijk in jezelf te grinneken,” zei Clem, die haar zuster met welgevallen van terzijde opnam en bij zichzelf constateerde hoeveel fleuriger Ans de laatste tijd was.

„De opwekkende najaarslucht doet wonderen bij mij.”

„Kan ik niet zeggen,” vond Clem. „Mij stemt de herfst altijd een beetje droef. Misschien komt het omdat het licht dan alweer zo vroeg op is in de zaak, dat doet zo winters aan!”

„Maar de winter brengt Sint Nicolaas en Kerstmis, dat betekent: klanten in je geliefde zaak!”

„Alweer waar,” lachte Clem. „Weg herfststemming en met vreugde de winter tegemoet!”

Toen de meisjes, verfrist door de wandeling thuis kwamen lagen er twee brieven op hun te wachten, voor ieder één.

„Rob's hand!” verbaasde Ans zich en dan: „Hoe vin-je 'm, daar heeft-ie niets van gezegd vandaag!”

En Clem: „Enig! Wat een schat, dat hij mij ook mee vraagt!”

„Wat is er voor schattigs?” informeerde mevrouw Terhoeve.

„Rob fuift het geitenweitje plus Clem op de beloofde borrel. Hij is officieel benoemd als plaatsvervanger van meneer Groenou, chef van administratie, die met pensioen gaat. Reuze voor Rob!”

„En wanneer is het feest?” vroeg mevrouw.

„Morgenmiddag om zes uur in Trianon. Hij verzoekt de diverse moeders het etensuur iets later te willen stellen. Clem, vraag de goede tantes uit de zaak of je wat vroeger weg mag voor die ene keer.”

„O, dat vinden ze best, ze gunnen me dolgraag een pretje. Maar... ik vind het griezelig om alleen binnen te moeten komen in Trianon! Kom je me even aanhalen, Ans?”

„Welneen, haas!” plaagde Ans. Maar Clem's benauwd gezicht ziende, zei ze gauw. „We komen je met z'n allen ophalen, het ligt toch op onze weg.”

Waarop Clem straalde bij het vooruitzicht wat haar goeie dametjes wel zouden zeggen als ze het grote gevolg zagen, dat haar, Clem, kwam ophalen.

„We zullen hem een gezamenlijke bloemenhulde sturen,” zei Ans. „Maar niet naar kantoor, dan vilt hij ons, maar naar z'n kamers.”

Rob kwam die avond niet en Clem stelde voor genoegelijk thuis te blijven, want ze kregen nu toch weer de bloemen-bijdrage en dan was het maar overdaad om nu weer geld voor een film uit te geven en ze zaten zó knus bij mekaar, het zou jammer zijn er nu uit te trekken. Hetgeen Moeder en zuster volkomen eens met haar waren.

Toen Ans de volgende morgen op kantoor kwam werd ze direct met de vraag bestormd, wat ze wel zei van die enige invitatie van Gerritje. Het klonk haar vreemd in de oren, dat „Gerritje”.

„Dames,” zei ze op de de Greef's toon. „Mag ik u beleeft er op wijzen, dat men van de chef van Administratie niet van „Gerritje” mag spreken.”

„We zullen 't waarachtig ook niet doen waar anderen bij zijn!” beloofde Jes. „Zeg, zou hij de lieveling genood hebben?”

„Bê-je!” kreet Mar. „Dan zou alle gemoedelijkheid foetschie zijn.”

„Daar heb je 'm,” waarschuwde Leni.

„Storm in aantocht,” fluisterde Mar naar Jes.

De Greef zette zich aan zijn bureau, begon zwijgzaam zijn dagelijkse arbeid.

Men kon een speld horen vallen, want als de bui van hun chef op storm stond waren de meisjes onder een hoedje te vangen.

De schrijfmachines ratelden en er werden zelfs geen blikken gewisseld.

Juffrouw Broese met de elf uurs-koffie was een weldadige afleiding. De machines stopten in één slag.

„Hew juwwie 't gehoowd?” begon ze haar traditioneel morgenpraatje, waarin zelfs het nijldige gezicht van de Greef geen verandering vermocht te brengen. „Gewwitje is chef van Administwatie gewowden!”

„Juffrouw Broese,” de Greef's stem klonk als een ijzeren vijl, vonden de meisjes. „Zou het nu niet eens tijd worden, om dat familiare „Gerritje” te vervangen met meneer...”

„Asjebwieft!” riep verontwaardigd Moeder Broese uit. „Ik zaw 't waawachtig niet zeggen op zijn afdewing, zoveew vewstand heb ik zewwef wew!”

„Ik zeg dit niet alleen voor u, juffrouw Broese,” pakte de Greef in, want tegen de woordenvloed van juffrouw Broese zag hij een beetje op. „Laat het u ook gezegd zijn, dames, dat de wat familiare toon, die er was tussen het geitenweitje en meneer Gerritsen moet veranderen nu deze heer in de functie van onze achtenswaardige heer Groenou getreden is.”

„Ik smeew 'm,” kondigde moeder Broese aan. „Enne de chef van de administwatie kwijgt vandaag een extwa bakkie twoost van me. O, zo!”

Vele telegrammen uit meisjesogen.

De Greef voelde het, maar het deerde hem niet. Was het niet onzinnig van Gerritsen die schapen op een borrel in Trianon te verzoeken! En dat hij nog de moed had hem daar ook bij te vragen, dàt ging alle paal en perk te buiten. Hij zou hem dit eventjes netjes aan z'n verstand brengen. Als hij met alle geweld rondjes wilde geven ter ere van zijn promotie, dan had hij die z'n collega's kunnen geven, b.v. de chefs van alle afdelingen, maar om daar met dat troepje geitjes in Trianon te gaan zitten, hij paste er voor!

Om twaalf uur stak de niets kwaads vermoedende Gerritsen het hoofd om de deur.

De Greef, die anders klokslag twaalf verdween, bleef nu rustig zitten en niets wees er op, dat hij van plan was weg te gaan.

De meisjes zaten in lusteloze houding voor hun boterhammen.

„Wat is dàt hier voor een begrafenis-stemming?” vroeg Gerritsen.

„Zeg, kerel, gelukgewenst met je promotie,” deed de Greef joviaal.

„Dank je wel. En, dames, waarom zijn jullie zo zwijgzaam? Kan er geen gelukwens van jullie af? Daar hecht ik waarde aan. Ik ben een bijgelovige ziel.”

„Van harte, menéér Gerritsen,” zei Jes plechtstatig.

„Van harte, menéér Gerritsen,” echo-de een koor van stemmen en zelfs Marie de Boer deed er aan mee.

Hij was al lang ingelicht door moeder Broese en wist precies waar de vind vandaan woei.

„Kinderen, wat is er aan het handje? Ik voel me of ik in een grafkelder verzeild ben geraakt! Vanwaar die veranderde houding?”

„De dames vinden — en zéér terecht,” — nam de Greef het woord, „dat het nu uit moet zijn met al die gekheid van „Gerritje” en zo. Dat moet je voelen, amice!”

„Ik voel niets!” deed Gerritsen dood onschuldig. „Nogal wiesde, dat de dames van je afdeling, collega, niet zo ongedwongen met mijn zozeer geachte oud-chef Groenou konden omgaan als ze dit met de nederigste uwer dienaren deden en ik dicht hun genoeg tact toe om de toon te weten te bewaren, als we elkaar binnen de muren van dit achtenswaardig gebouw op ander terrein dan het geitenweitje ontmoeten. Dit wetend, geachte collega, verzoek ik hen even prettig en ongedwongen met me om te gaan als ze dit deden toen ik nog niet chef van Administratie was.”

Zelfs de Greef moest lachen en de zo echt gemoedelijke wijze waarop Gerritsen hem even had laten voelen, dat er niets veranderde nu hij wat hoger op de maatschappelijke ladder was geklommen, liet niet na indruk op hem te maken.

„Leve ons Gerritje!” riep Mar plotseling jubelend uit en de anderen stemden in koor van harte met haar in.

„Is-ie niet om te zoenen?” vroeg Mar, toen de beide heren vertrokken waren.

„Ga gerust je gang,” moedigde Lotte haar aan. „Gerrit-je zal er niets tegen hebben.”

„Wedden, dat de lieveling vanmiddag van de partij is?” vroeg Ans. „Zo is die man nou! Eerst moet hij over z'n vooroordelen heen en zijn streng begrip van wat wèl en niet kan en even daarna heeft hij er vrede mee en is-ie de beminnelijkheid zelf. Ik geloof, dat hij één voortdurende ruzie met zichzelf heeft. En ik blijf bij mijn bewering van altijd: de kwaadste is hij lang niet!”

„Is-ie niet om te zoenen?” vroeg Mar, toen de beide heren vertrokken waren.

Dat Ans goed gevoeld had gaven ze allen van harte toe, toen ze die middag gezellig in een voor hen gereserveerde hoek van Trianon zaten en de lieveling hun kant uit zagen koersen.

„Verduveld aardig van hem!” riep Gerritsen verheugd uit.

„Een genoegelijke pan,” monkelde de Greef terwijl hij zich neerzette naast Marie de Boer.

„Wat is-ie toch een vormelijke man,” dacht Mar ver-

maakt. „Keurig neemt-ie plaats naast de oudste van ons weitje!”

Maar toen de borrel voor hen stond, de croquante zoutjes binnen zijn bereik geschoven waren, toen toonde hij zich weer van de kant, die de meisjes zo weinig van hem kenden en die maakte, dat al wie met hem in nauwere aanraking kwamen zich met zijn geest en humor amuseerden.

Het strikje speelde, er was een va-et-vient van mondaine vrouwkes, de sfeer die er heerste was van zo heel andere aard, dan de meisjes het op hun tikkamer gewend waren.

„Wat is het hier zaaaalig!” riep Mar in verrukking uit.

„Iedere week zo’n uitje!” vond Jes. „Wat zouden we ons slavenbestaan dan licht tellen!”

„Heeft u het zó zuur, juffrouw van Dongen?” vroeg de Greef.

„Hemeltje neen,” zei Jes verschrikt, want het was maar een grap van haar geweest en ze had de Greef’s aanwezigheid geheel vergeten. „Maar als je al die weelde-madam-mekes om je heen ziet, dan slaak je wel eens zo’n verzuchting.”

„We hebben het nog helemaal zo kwaad niet op onze wei,” constateerde Lotte, die zich allerbehagelijkst voelde. „Gerritje,” ze hief haar glas. „Prosit, jong en dat je het nog mag brengen tot Alleropperste van ons Blad!”

„Wat krijgen we dan wel voor een fuif?” lachte Mar.

„Dan gaan we met het hele zwik naar de revue van Louis Davids!”

„Vóór ’t zover is zal ik er toch maar liever in m’n dooie eentje naar toe gaan,” zei Jes. „Of denkt u, meneer de Greef, dat Rinus Rimpel ons eens fuiven zal?”

„Jes heeft te diep in haar advocaatje gekeken,” plaagde Mar.

„Is Rinus Rimpel onze Opperste?” vroeg de Greef vermaakt.

„Hééft Zijnedele dan geen geploegde rimpels op het schone voorhoofd?” lachte Ans.

„Die krijg je als je zoveel soesah aan je hoofd hebt,” stelde de Greef vast. „En dames, welke schone naam heeft

u voor mij bedacht? Dat zou ik wel eens graag willen weten.

„Kerel, neem nog een borrel,” noodde Gerritsen. „Je wordt hoe langer hoe fideler! Dames, geneer je niet, verklap hem gerust het werkelijk tedere naampje, dat ge hem toegedacht hebt.”

„Rob,” waarschuwde Ans, die bang was, dat hij te overmoedig zou worden.

Ze keken allen op bij dat „Rob” van Ans. Was het zó intiem tussen haar en Gerritje? Uit Ans kon je nu toch nooit wijs worden, die was — hoewel ze werkelijk één der hunnen was geworden — toch de geslotenheid in persoon.

„Ik begin te geloven, dat het geen vleierende naam is,” zei de Greef, toen er geen antwoord op zijn vraag kwam.

„Het tegendeel, is waar,” zei Gerritsen. „Ze noemen je.....”

„Gerritsen!!!!” waarschuwend klonk het uit de meisjesmonden, maar Gerritsen, in één van z'n dolle buien jubelde: „Ons aller lieveling! Is het vleierend of niet, darling?”

Zes beschaamde meisjesgezichten en een vermaakte chef, die er schik in had het geitenweitje zo verlegen te zien.

„Gééf me nog een borrel, kerel! Ik ben wat je noemt in m'n sas! De lieveling te zijn van zes aardige meisjes, dat is een fortuintje, dat niet iedereen zo maar in de schoot valt. Maar, ik heb 't er naar gemaakt, dat zul je moeten toegeven. Ik maak me sterk, dat de dames me morgenochtend in „Morgenstimmung” stiekum „Ons aller Isegrim” zullen noemen en ik ben nog nuchter genoeg om niet te weten, dat het „lieveling” een tikje sarcastisch bedoeld is. Never mind, als 't er op aankomt kunnen we het toch best met elkaar vinden, niet waar, dames en de verhouding tussen geitjes en herder is nog niet eens een van de slechtste. Wie spreekt het tegen, dames?”

„Ober, vul de glazen!” riep Gerritsen. „Dáár moet op gedronken worden!”

„Gerritsen, denk er aan, dat je in een behoorlijke gelegenheid bent,” plaagde de Greef. „Geen hi, ha, ho's, alsjeblieft!”

„M'n hart is er goed genoeg voor,” lachte Gerritsen. „Maar ik zal het decorum weten te bewaren. En toen alle glazen weer gevuld waren”: „Kinderen, jullie in al je overmoed denkt aan uur noch tijd, maar Ome Gerritsen denkt aan de Moeders, de vrouwen en dochters, die wachten met de bik, die staat de zudderren! Hoe in-gezellig ons samen-zijn ook was, we moeten er nu een eind aan maken. Eén dronk aan ons aller lieveling en één aan z'n allerbekoorlijkste harem.”

In vrolijke stemming ging het gezelschap uiteen en de Greef beweerde, dat het toch eigenaardig was, dat je uit een „verbitterde stemming” meestal in zo'n rooskleurige stemming kwam.

Waarop Gerritsen zei, dat het van het aantal bittertjes afhing en een teveel van dit edele vocht een verkaterde stemming teweeg kon brengen.

De Greef, monkelend op z'n gewone kantoortoon zei, terwijl hij z'n tafeldame de hand tot afscheid reikte:

„Juffrouw de Boer, ik ben u nog steeds het antwoord schuldig op uw vraag van enige dagen terug. Ik heb er eens over nagedacht en wat mij betreft kunt u de plaats van juffrouw Everhart houden.”

Marie de Boer straalde, want in de afgelopen maanden was ze tot het besef gekomen, dat het op de tikkamer heus nog niet zo kwaad was en een andere betrekking ook niet voor het grijpen lag. Dit weten had gemaakt, dat ze minder onaardig had gestaan tegenover de eerst zo veel-gesmade „schapen”, die van hun kant ook meer vrede met „de Boer” hadden gekregen. Zo was ook deze moeilijkheid opgeheven.

„Kom, Clem,” zei Ans, haar zuster tot opstaan aanporrend. „Blijf je hier zitten vanavond?”

„Ik zou er best wat voor voelen,” lachte Clem. „M'n benen zijn loodzwaar, ik ben niet meer gewend sherry te drinken!”

„Ik heb ook een lichte schwips!” gichelde Jes. „Gerritje, ik zie er nog van komen, dat je zes licht benevelde vrouwen naar huis moet loodsen!”

„Vooruit! Dronken tante!” dolde Mar en ze pakte Jes onder de arm en trok haar het Leidsche Plein op.

Rob ging de weg uit met Ans en Clem.

„Een geslaagde bijeenkomst geweest,” zei hij verge-
noegd. „Jullie lieveling was in een puike stemming.”

„Daar bofte Marie de Boer bij,” lachte Clem.

„O, neen,” verdedigde Ans hem. „Geloof dàt niet! Als hij haar niet werkelijk had willen houden zouden geen twintig borreltjes in staat zijn geweest hem af te brengen van een eens genomen besluit, niet waar, Rob?”

„Absoluut. Hij is een vent uit één stuk, dat heb ik jullie in den treure voorgekauwd en ik ben blij, Anske, dat je het tegenwoordig ook inziet.”

„Zeg, Rob, weet je wat je doen moest?” vroeg Clem. „Je moest een vorkje met ons mee komen pikken. 't Lijkt me niks gezellig voor je, na al die genoegelijkheid nu naar je kamers te moeten gaan en in je eentje te middagmalen. Moeder vindt het altijd prettig als je komt.”

„Ik stem onmiddellijk in! Ans, ben je 't er ook mee eens? Kan ik het doen?”

„Natuurlijk, echt genoegelijk.”

„Even een paar blommetjes voor je Moeder kopen, dat had ik anders vanavond gedaan. Ze moet toch ook haar aandeel in de feestvreugde hebben.”

„Weet je wat,” zei Clem. „Ik pak hier de tram en jullie doen samen de bloemenboodschap. Als jullie dan thuis komen is Rob's bord aangeschoven.”

In de stille herfstavond liepen Ans en Rob naast elkaar.

„Ans,” Rob's stem verried ingehouden beroering. „Denk je niet, dat Clem gevoeld heeft, hoe dol-en-dolgraag ik een woordje met jou alleen zou spreken vanavond? Ik loop al weken met het plan rond je te vragen... Ans, ben ik nou een man voor een formele declaratie? Nee, hè? Ansje begrijpt me zó ook wel. Zou je... wil je... denk je... dat Gerritje goed genoeg zou zijn om de man...”

„Van dè freule te worden,” zei Ans ernstig. „Je vraagt helemaal niet, Rob, of die lastige, verwende Ans wel de geschikte vrouw voor jou zal zijn. Je weet niet half hoe 'n

egoïstische lastpost ik ben. Weet, wat je begint, Rob!”

Innig drukte zijn arm de hare.

„Kind, jij weet niet wat het voor mij zal zijn, een eigen huis te hebben. Ik heb er al die tijd zo naar gesnakt. Laat me er niet te lang op wachten. Mijn positie is nu zo, dat we bescheiden, maar zonder zorg kunnen leven en genoeg zullen hebben om Moeder en Clem nog wat bij te staan.”

„Je bent een schat,” zei Ans dankbaar. „Het deed haar zo weldadig aan, dit „Moeder” van hem te horen.

„We gaan bossen bloemen kopen!” jubelde Rob.

Ze kwamen thuis, hun gelukkige gezichten verscholen achter bossen witte chrysanten en seringén.

„Moeder,” zei Rob, ontroerd mevrouw Terhoeve's hand pakkend. „Mag ik u mijn aanstaande vrouw voorstellen?”

„Nou, Moeder, wat heb ik u gezegd?” triomfeerde Clem en die onbaatzuchtige vreugde van haar zuster deed Ans' hart goed.

„Boerenkool met worst!” lachte ze dan, toen de schalen op tafel kwamen.

„Geen verlovingsmaal!”

„Voor mij heerlijker dan caviaar en oesters,” glunderde Rob en hij streelde zacht haar hand.

„Wat is ons leven veranderd sinds jouw komst,” zei Ans stil-gelukkig.

„We hebben juist vastgesteld, hè, Clem, dat een man zóveel gezelligheid aanbrengt.”

„Er bestaat niets beters, dan het huiselijk geluk en wie het in huis niet kan vinden, die vindt het nergens.” Mevrouw Terhoeve's stem klonk ernstig, maar de ogen, die tijden lang zo stil en droef gestaan hadden blikten nu blij en tevreden.

Bij de uitgevers Valkhoff & Co. te Amersfoort
verscheen van

Emmy Belinfante-Belinfante

Naar sneeuw en zon

We slaan er ons door

Mieke van „De Klaproos“

Wisselend getij

Wending

Verkrijgbaar bij Uw boekhandelaar